

SB

2627

2865 2005

edice
JUST

řada A

Cart

má kopyto...

(POHÁDKY)

Obsah

15

Petr Taťoun
Popelka a Budulínek

15

Petr Taťoun
Štětec pana malíře

16

Ivan Martin Jirous
Máma musí vyprat plínky

16

Ivan Martin Jirous
Tak už hajinkej, Františko

17

Ivan Martin Jirous
Neslyší ouška Františky

18

Petr Taťoun
Cožší

18

Petr Taťoun
Zima

18

Petr Tašoun
Mráz

19

Petr Tašoun
Zimní sen o jaru

19

Petr Tašoun
Jaro

20

Petr Tašoun
Bílý koníček

21

Petr Tašoun
Radovánek

22

Ivan Martin Jirous
Povídá šmudle ťululum

24

Ivan Martin Jirous
Ptala se Františky Marta

26

Ivan Martin Jirous
Tatínek holčičkám vzkazuje

27

Ivan Martin Jirous
Ať ryby vykulujou oči

28

Egon Bondy
Strašidylka

30

Ivan Martin Jirous
Pohádka pro Martu k svátku

35

Ivan Martin Jirous
Velikonoční pohádka o kohoutech,
bource a duze

39

Ivan Martin Jirous
Pohádka pro Františku I

42

Jaroslav Hutka
O noci, která chtěla
zahubit den

45

Quido Machulka
O bronzovém kormidelníkovi

47

Jaroslav Hutka
Jak chtěla žába spolknout
slunce

50

Jiří Pech jr.
Nepovedený čaroděj

52

Ivan Martin Jirous
Pohádka pro Františku II

55

Olinka Stankovičová
Prachšček

62

Milan Balabán
Myší pohádky

78

Egon Bondy
Zakletý školník

79

Jaroslav Hutka
Město jménem Zbytečná
Řemeslnice

85

Jiří Pech jr.
Čistič bot

87

Egon Bondy
Anglická jezerní
panna

90

Petr Šimák
Víla Sněženska

93

Petr Šimák
Sněžný chlapec

96

Egon Bondy
Podmořská kočka v Ječné
ulici

98

Jana Veselá
O čarovné zahradě

103

Luboš Ryhvalský
O podvedeném Dloužovi

108

Eduard Vacek
Josífkovo trápení

115

Luboš Vydra
Bezedné jezero

119

Egon Bondy
Agáta s vlkodlakem

121

Petr Tačoun

Jak Nikolaj potkal skřítku

Sedmikvítka

131

Jiří Wolf

O pampelišce a bodláku

138

Jiří Hlávka

Jak byl svět jedna louka

a co z toho pošlo

141

František Stárek

O bláznovi, který sázel

stromy

148

Vlasta Třešťák

... a ostružinou pobíd

koně

153

Luboš Vydra

Jak topič čerta

napálil

158

Marcela Stárková

Mikulášská pohádka

183

Milan Kohout

Vepřová pohádka

185

Eduard Vacek

Buchta

188

E. Gottwaldovský

Pohádka o tom, jak to
bylo

192

Eduard Vacek

Zdržte se blízkosti
vlka

195

Luboš Vydra

Jak krásná Mařka napálila
vodníka Mihala

199

Guido Machulka

Pohádka o Popelce, II. díl

201

Jana Veselá

Tři přání

204

Jana Veselá

O zazděné jeptišce

206

Egon Bondy

Pen Pánek - Černý mlynář

208

Egon Bondy

O kohoutkovi a slepičce

210

Ediční poznámka

Pohádka je prostor, v němž se skutečnost, v níž se nedá žít, opravuje do podoby, v níž se žít dá, či v níž bychom se domnívali, že můžeme žít a chtěli žít. Pohádka vychází z tohoto světa a v tom je angažovaná, že nevytváří ráje, ale rýsuje naději. Dějepisci literatury vědí, jak často, přechasto byly pohádky útočistěm zotročených a bezprávných v podmínkách, kdy všechny možnosti odporu a boje jim byly vzaty. A víme dobře, kolikrát a jak často, přechasto byly pohádky studnicí nejen naděje, ale i síly pro čas, kdy opět bylo možno začít.

Egon Bondy /Mníšek/

POPELKA a BUĎULÍNEK

Popelka a buďulínek
koupili si malý mlýnek,
že prý si v něm semelou
pár pohádek s ozvěnou.

ŠTĚTEC pana MALÍŘE

Štětec pana malíře
pozdě chodí spát,
po velikém papíře
musí tancovat.

Každou chvilku obouvá si
jinou botičku.
Má on štěstí,
nezoufá si,
nemá tkaničku.

Máma musí vyprat plínky

Máma musí vyprat plínky,
má dvě holčičky malinký,
máma musí smažit jíšku
do polívky pro Františku,
uvařit krupičku v mlíčku
na kašičku pro Martičku.

Máma musí večír vždycky
ohřát voču do vaničky
a nesmí pak při koupání
zapomenout na zpívání.
Přivolá tím andělíčky
do postýlky nad holčičky,
přivolá tím andílky
nad holčičky malinký.

Tak už hajínkej Františko

Tak už hajínkej Františko,
peřinku dáme na břicho.
Slepičky šly už spinkat taky,
utichl vítr, spí i mraky,
brouci zalezli do jehličí.
Vzhůru jsou jenom andělíčci,
aby tě ohlíželi v noci
na nadýchaném obláčku.
Dobrou noc, ty můj miláčku.

Neslyší ouška Františky

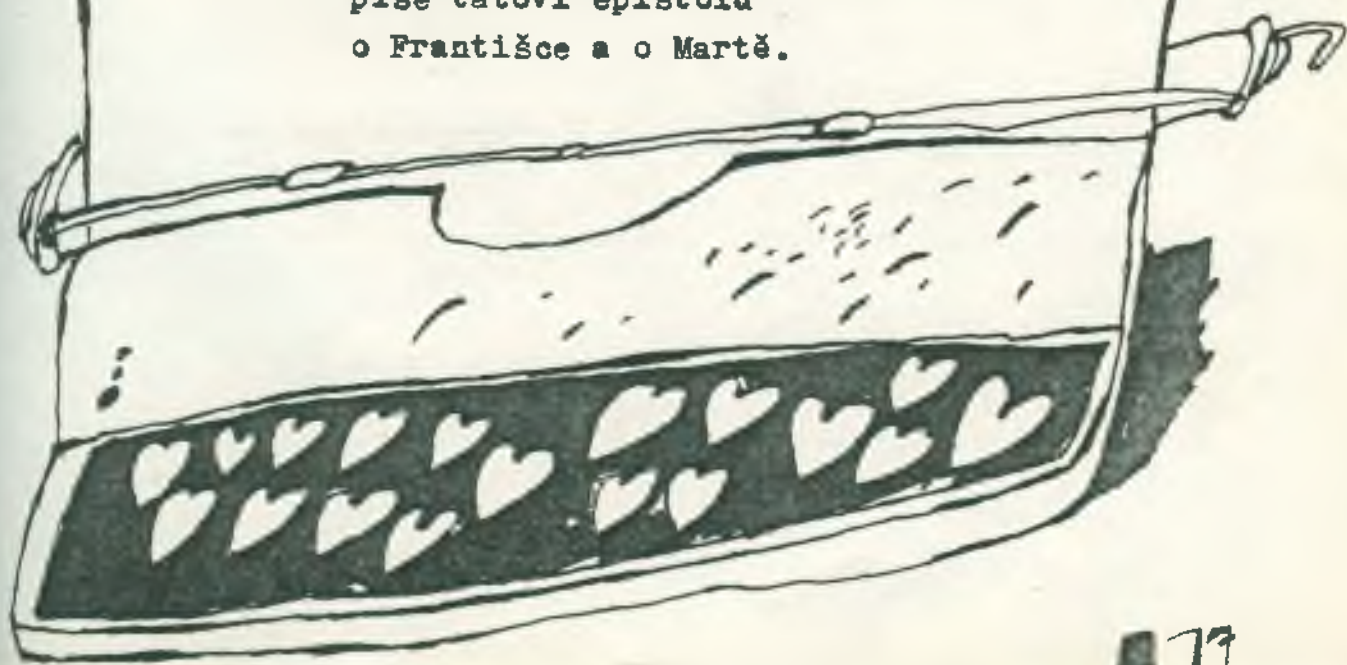
Neslyší ouška Františky
jak myši šustí kožíšky,
neslyší ouška Martičky
jak myši mrou si tlapičky,

spinkají v náručí andělíčků,
ztichlý je dvůr, umkl šum,
usnulo peří kohoutům,
odpočinutí dudlíkům
přinesla noc, spí celý dům.

Voda ve studni taky spí,
spí kapka spadlá od pumpy,
i jídlo spinká v kastrolech,
v betlémě bílé kvete mech.

Františka s Martou vidí v snech
jak kočky lezou po stromech,
ovečky měkce tají dech,
tiše noc praská ve svých švech.

Jen máma vzhůru na vartě
v kuchyni s lampou u stolu
píše tátovi epištolu
o Františce a o Martě.

Sníží

Křehké vločky padají,
roztávají na dlani
a vítr, uličník,
rampouchem píše
vykřičník!

Zima

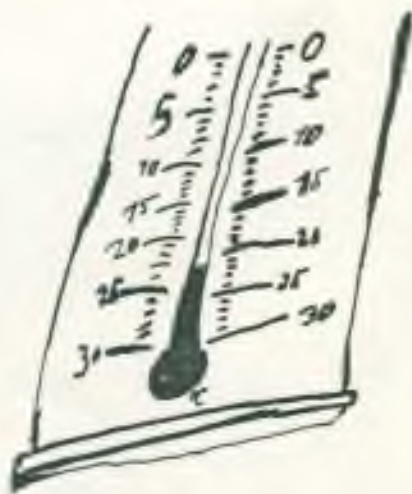
Ach zima
sněhovým závojem
celou zem spíná.

Motýl bílý,
třpytivý,
co ho v létě
vysnily
louky zelené.

Není to kouzelné?

Mráz

Mrazem zamknutá řeka spí
a jenom linky od bruslí
hladí její smutnou tvář.
Mráz je šlechtic, samotář.

zimní sen o jaru

Vykouzlíme ze slov míček,
louku a píšťalu,
namalujem zlatý klíček
vonící po jaru.

Na louce s píšťalou a míčem
si budem hrát
a jarní slunce zlatým klíčem
zas odmykat.

jaro

Narodila se sněženka,
kolébkou byl jí sníh.
Sluníčko jako maminka
v svých dlaních třpytivých
odneslo peřinku bílou.

První kvítek
ze všech kytěk
v údolí.
Ostatní pak
narodí se
za chvíli.

BÍLÝ KONÍK

Koníček bílý tuze rád
nacvičil by si prstoklad,
aby mohl každé ráno
krásně bušit na piáno,
srdce hřát.

Bez prstů ale nemůže,
to nikdy, nikdy nezmůže.
Zapomněl, že má kopýtka.
Hřívu jak sněh. Teď bolístka
pálí v nich.

"Koníku bílý v klus se dej,
aby i trávě bylo hej!
Ať její radost zelená
orosí i tvá kolena,
zařehťej!"

To javor tiše zašeptal,
koník radostí tancoval
a stalo se to v neděli,
abyste všichni věděli.

MILÍČKY

Když děti hrají kuličky
já píšu svoje básničky.
Cvrnk, cvrnky do důlku,
kulička ke slůvku,
červená, modrá, zelená,
už se nám třesou kolena.

Kulička někdy mine cíl,
já dělám kaňky na papír.
I to je obrázek,
hrstička otázek
a dál milé malování
pro barevné usmívání.

Radováněk

Vloudil se vánek
do čítanek,
tím narodil se
Radováněk.

Slovička se pomíchala,
kočka s myškou tancovala
a Radováněk veselý
měl písmenkovou neděli.

Povídá šmudle ťululum

Povídá šmudle ťululum:
nasypu zrní koťatům.
Šmudla se ťukla do čela:
Tos měl udělat už včera!

Říkalo ťululum šmudle:
když ještě bylas maličká,
zasázeli jsme skořápky.
Už by mohla být vajíčka!

Zvedal ťululum na pánev fazoli.
Než ji tam dostal, měl všude mozoly.
Utřel si čelo, řek šmudle: "Dojdi pro kmín!
Copak ho unesu? Pomoz mi s ním!"

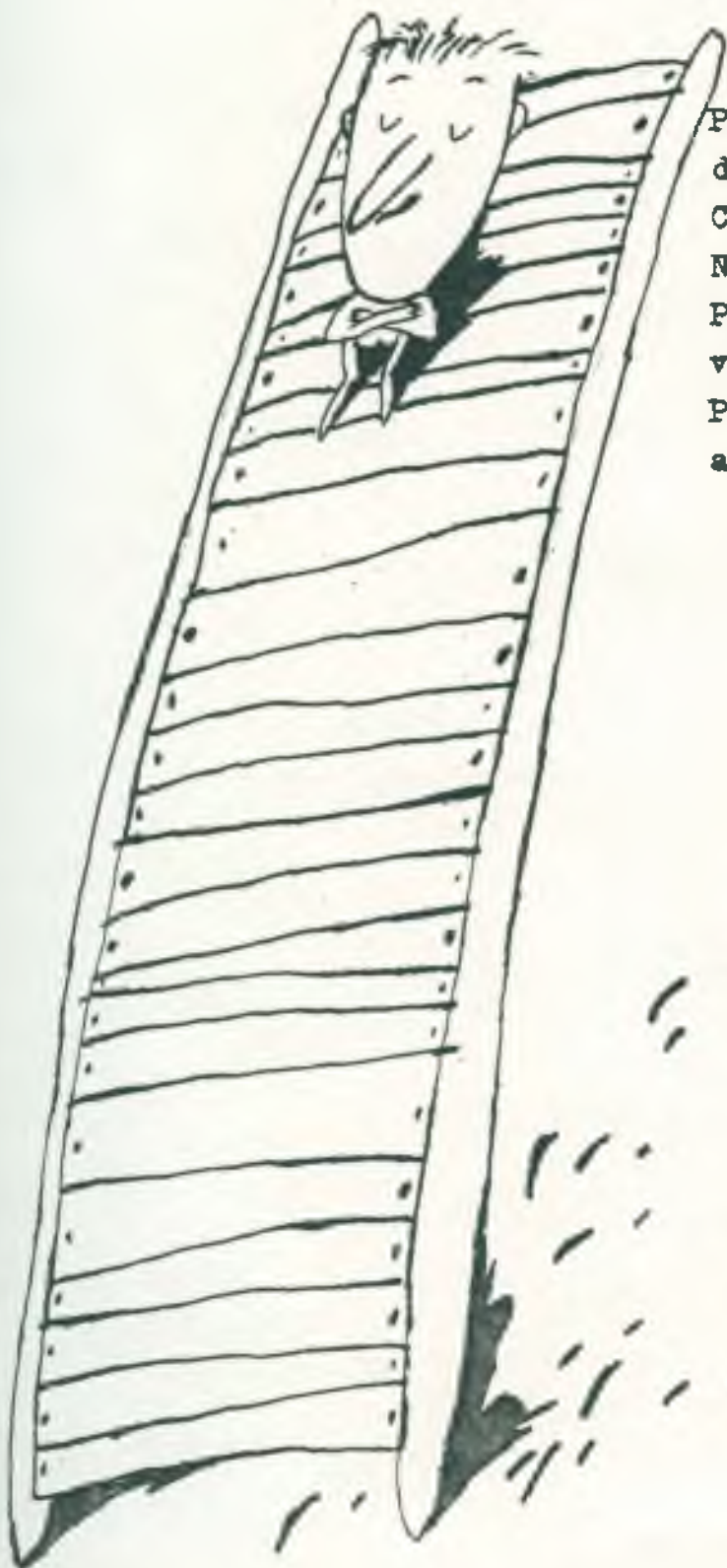

Ťululum ptalo se šmudly:
Nevidělas taďy nudli?
Řekla mu šmudla:
Třeba je v polívce!
Nahnuli se a spadli oba
po hlavě do hrnce.
A je po povídce.

Povídá šmudle ťululum:
je jaro, zalej dům!
Až oschnou tašky,
zryjeme střechu,
zasejem kytičky pro potěchu.
Tam krtci nebudou
dělat
neplechu!

Přiběhla šmudla:
díry jsou v žebříku!
Co ty pořád vidíš?
Nedělej paníku!
Přemýšlel ťululum,
vzal do hrsti rozum.
Pak díry zabeďnil
a žebřík opřel o dům.

Itala a František Marta

Ptala se Františky Marta:
"Máme zavřený vrata?
Nepolezou sem strašidla?
Venku je tma jak povičala."

"Vrata jsou samý železo,
tudy k nám strašidla
nevlezou.

Viděli by je kohouti,
co sedí v jívě na proutí
a jak by na ně kokrhali,
strašidla by se hrozně bály."

"A tak mi řekni, a honem -
nemůžou spadnout komínem?"

"Tak z toho neměj vůbec strach,
spálily by se na tlapkách."

"Ale Františko, pověz mi -
neschovaly se do slámy?"

"Jsou holý jako žížaly,
vosiny by je píchaly."

"A nechce vylízt ze studny
něký strašidlo záludný?"

"V studni je zima a mokrá zdi,
tam žádný strašidlo nehnízeí.
Neboj se, Marto, neměj strach,
můžeme zlobit v postýlkách."

Začaly zlobit holčičky,
začly se hejbat pánvičky,
začly se otřásat poličky.

Chytla se Marta Františky:
"Podívej se tam do jíšky!"
Z pánve, jak kdyby doutnalo,
žluté se oko koukalo.

Z bandasky ruka vylezla,
hubenej pařát, ruka zlá.
Odklopilo se poleno,
odkrylo bílé koleno
a do pekáče od jídla
plesknula něčí chodidla.

Na zdi jak visí lopata
koulí se hlava plešatá;
vtom průvan vyfouk zpod dveří
chomáč slepeňejch kadeří.

Po vodě v kýblu ucho pluje,
poslouchá, boltec vystrkuje.

V uhláku pohnulo se uhlí,
ozvalo se tam: huhly, huhly,

Já jsem strašidlo kuchynský,
koukau se, jestli holky spí.

Pařáty modrý od šmolky
natáhauy se nad

holky.

Holčičky ani nedutaly,
zavřely očička a hned spaly.

Strašidlo řeklo: "Máte štěstí!"
a zmizelo jak kapka v dešti.

CHIT
CHIT

CHIT

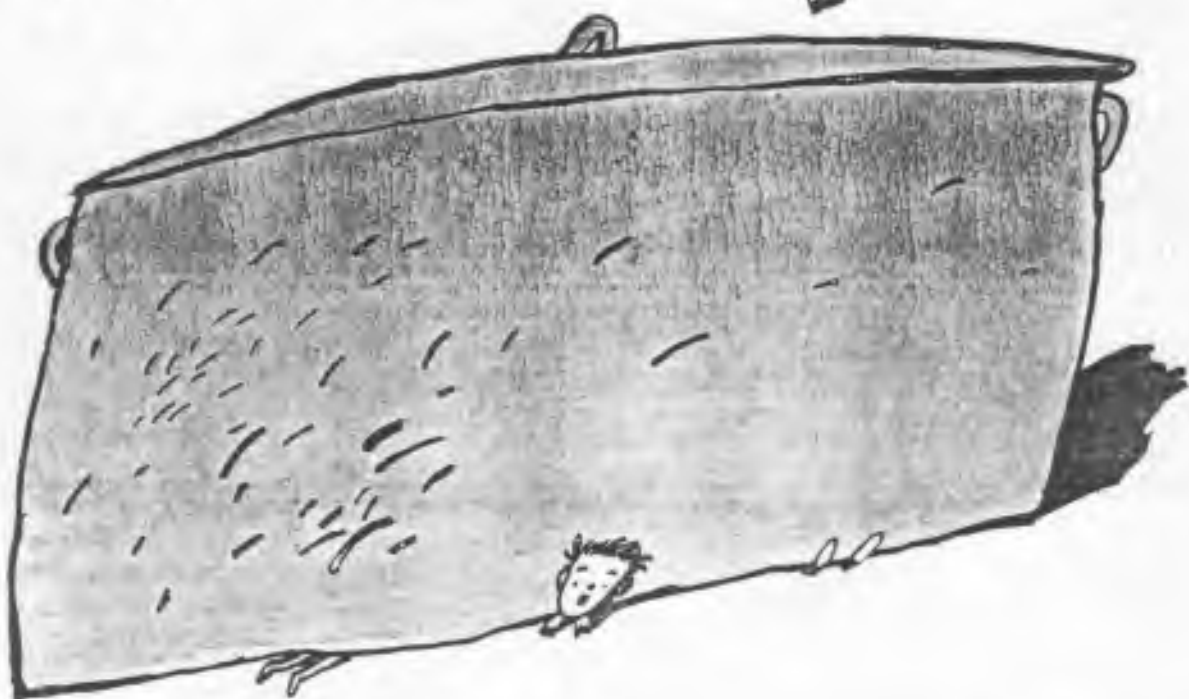
125

Tatínek holčičkám vzkazuje

Tatínek holčičkám vzkazuje
zlobivej pejsek se uvazuje
když začnou zlobit kohouti
zobákem se jim zakroutí
čumáček máčejí kočky
zlobivejm koťatům do močky

ale to nejhorší
řeknu vám nakonec:

ZLOBIVÝ DĚTI STRČÍ SE POD HRNEC!

Ať ryby vykulují oči

Ať ryby vykulují oči
voda se stejně nenamočí

u sporáku se kocour směje
ohně se taky nezahřeje

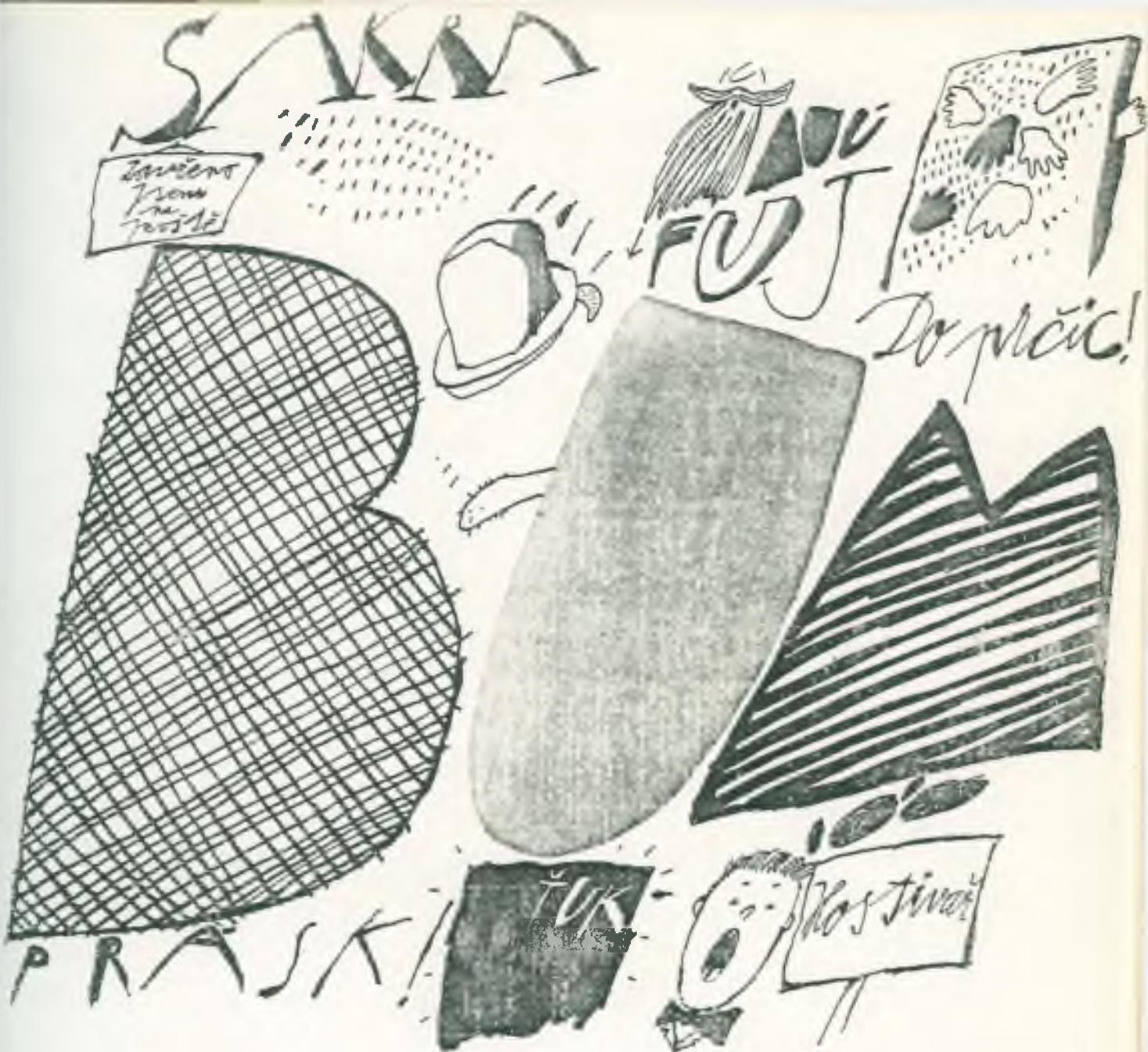
usnuli pod kamenem haďi
zima se nikdy nenachladí

kominík mával štětkou v síni
saze se vůbec nezašpiní

nad hrncem tančili komáři
pára ta se už nevaří

a holčičky si pomyslí
táta nám napsal nesmysly

Egon Bonny STRAŠIDYLKA

Strašidylka jsou malá strašidla.
 Jedna rozvazují tkaničky od bot.
 Druhá kradou kapesníky
 Třetí upíjejí pivo, takže se musí stále nalívat,
 čtvrtá praskají okny,
 pátá dělají zvonění v uších,

šestá zaplétají kšandy na sukni i na zástěře,
sedmá sypou do fazolové polévky pelyněk,
osmá dávají ve škole pětky,
devátá tahají Bondyho za fousy,
desátá v noci, když je zasnuto, lepí tváře na orno,
jedenáctá lezou do komínů na Malé Straně,
dvanáctá lezou do komínů na Starém městě,
třináctá tahají kocoura za ocas, když leze po střechách,
čtrnáctá mají deštníky, kterými zakrývají měsíc,
patnáctá straší jen když nikdo není doma, ale pak
straší příšerně,
šestnáctá zavírají krámy před nosem,
sedmnáctá ve tmě kašlejí, smrkají, dupají, cupají,
řukají, volají, vzdychají a třískají,
osmnáctá hrají po tmě na piáno,
devatenáctá zpívají s kapelou Umělá hmota,
dvacátá člověku zatnou hlas, takže když je vyvolán k tabuli, tak jen koktá,
jedenadvacátá spelují pojistky,
dvaadvacátá dělají dopravní kalamitu,
třiadvacátá zhášejí cigarety,
čtyřadvacátá nutí Stankoviče pořád plácát, z čehož mu vysychá v krku,
pěťadvacátá lezou z komína do komína,
šestadvacátá v Hrdlořezech hrdla řežou,
sedmadvacátá v Hostivaři hosty vaří,
osmadvacátá v Motole nechávají všechny motolit,
devěťadvacátá v Ďáblicích si hrají na ďáblíky,
třicátá v Bubenči bubnují na bubínky,
jednatřicátá v Záběhlicích se zabíhají,
dvaatřicátá a další dělají tolik nepříjemných věcí,
co jich jen jednoho v životě potká.

Ivan Martin Jirous

Báseň pro Martu k svátku
 (a pro Františka taky)
 o tom, co dělají noční skřítki

Každý večer, když holčičky usínají v postýlkách, ožívá noc, velká máma skřítků. Skřítki se jí narodili z černých paprsků tmy za nejtemnější bezměsíčné noci. Jsou hodní a hezcí, mají průsvitná růžová ouška a zelená očička, protože bydlí ve

stínu hustých zelených rostlin, v lopusí a maliní u Kozákovie zahrady. Jsou vlhčí, jak žijou pod listím; někdy se proto zdá, že pláčou, a možná, že opravdu pláčou. To ví jenom noc a hvězdičky, které jim svítí na jejich noční vrtění a šmejďení, hemžení a šustění, štourání a rabušení. Skřítci se starají, aby svět vypadal pěkně a aby byly hezké věci na hezkých místech.

Když kvečeru na krajinu padá klekání, odhrnují skřítci lopuchové listy, zvedají hlavičky a zvědavě poslouchají.

"Bude dneska noc?" ptají se ptáků.

A ptáci jim odpovídají:

"To víte, že přijde, měkká jako peří nastlané v hnízdech a sladká jako jeřabiny. Ale proč se ptáte? Vždyť víte, že je to tak každý den."

A skřítci zesmutní a nařikají:

"Když my jsme tak maličcí, že si nic nepamatujeme. Všechno hned zapomeneme, máme malinké hlavičky. Ach ou! Když o tom přemýšlíme, hlavičky se nám tak rozpálí, že si je musíme chladit. Podívejte!"

Skřítci střešali s lopuchových listů na rozpálená čela kapky rosy. Kapky zasyčely jako na žhavé plotně a vypařily se.

"Ó," pípli ptáci, "tohle jsme ještě nikdy neviděli! O tom se nám budou zdát krásné sny! Nezlobte se, ale musíme už jít spát, nebe má barvu ojíněných švestek, zachvilku je tady noc."

"Tak jsme se dočkali," vydechli skřítci radostně. "Co budeme dneska dělat?"

"Budeme kartáčovat mech na střeších, aby byl pěkně zelený a líbil se hospodářovi."

A skřítci se vydali do ohléva k prasátku, nasbírali tam vypadlé štětinky, svázali je stébly trávy do malých kartáčků. Vylezli na střechu stodoly a čistili kopečky mechu.

"To bude ráno krása," libovali si.

Hospodář Láďa ráno mžoural na střechu trochu pode-

zíravě, dlouho stál se zakloněnou hlavou, ale neřikal nic.

Skřítci jsou maličcí, mnohem menší než nejmenší holčičky, a proto se brzo unaví. Vždycky jeden den pracují a druhý den si hrají a odpočívají.

"Dneska se teple oblečeme," říkají, "půjdeme daleko, až dolů na městečko. Budeme se tam vozit na rafičkách hodin."

A skřítci si vlezou na kostelní věž, usadí se na rafičkách a celou noc se pomaličku vozí pěkně dokola. Ale ráno! Zvony se rozezněly, jak svolávaly lidi na jitřní mši a skřítci sotva stačili slézt a pelášit domů. Uši jim zalehly a celý den je brněly hlavičky, až s nimi vrtěli ze spaní.

Ale večer už byli zase čiloučcí a do růžova vyspinaní.

"Co dneska?" ptali se nedočkavě jeden druhého.

"Budeme nosit rosu do studně, aby nevyschla."

A skřítkové začali běhat pod listím a po stéblech, sbírali kapky rosy do kornoutků z jasmínových květů. Kapku po kapce pouštěli do studně. Žbluňk, žbluňk! žbluňkaly kapky a skřítkům to znělo jako ta nejhezčí hudba. A máma se ráno divila, jak je voda ze studně chladná, čistá a hebká, ale to už skřítkové zase spali zavrtaní v krtčích hromádkách. Spali také pod lopuchovým listím, celí utrmácení po noční práci, urousaní, tlapičky ušmudlané. Hlemýždi je hladili tykadly a žížaly ožižlávaly.

A večer, když se navracel soumrak a vlhko táhlo z humen, skřítkové se zase probouzeli.

"Bude dneska noc?" ptali se ptáků.

"Ach, vy ušmudlanci," smáli se jim ptáci, "to už zase nic nevíte?"

Ale když viděli, jak se skřítkům třesou bradičky a slzičky se jim koulejí po ušpiněných tvářičkách, rychle je ujišťovali:

"To víte, že přijde, nebe na obzoru je jako rozlité"

žloutek, sluníčko zapadá a za chvílku je noc tady."

"To jste hodní," děkovali jim skřítci, opadanými růžovými plátky si utírali slzičky a poskakovali po květech čínské zeli.

"A co budeme dělat?"

"Dneska budeme jenom lenořit," povídá nejstarší a nejmoudřejší skřítek, "protože jsme moc unavení. Budeme pozorovat hvězdy."

A skřítci vytáhnou z tajných úkrytů v kopřivách střípky skla z rozbitých lahví. Jsou to nádherné střípky, zelené, žluté, hnědé a nejvzácnější - modré a červené. Skřítci si lehnou na záda do trávy a pozorují hvězdy. Hvězdy jsou zelené, modré, žluté a červené. Skřítci se slastně povalují a vzdychají nad kouzelným nebem.

"Kdyby bylo takové pořád, to by bylo pěkné!"

Ale pak obloha začne blednout, nebe je světlejší a světlejší, blíží se ráno. Skřítci zahrabou sklíčka do tajných úkrytů a rozběhnou se domů. Skřítci lopuchoví pod listy lopuch, skřítci skořápkoví bydlí v rozbitých skořápkách od vajíček, jiní zalezou do prázdných hlemýžďích domečků - a nejmenší, skřítci ořechoví, se schovají v ořechových skořápkách.

Pak prospí celý den ve chladných stínech lopoší, maliní a kopřiv a vánek je ovívá leskavým foukáním. A k večeru, když vánek uléhá, skřítkové vstávají. Zeptají se ptáků, jestli přijde noc, a ptáci s údivem zacvrlikají:

"To jsme ještě nikdy neslyšeli, aby měl někdo takhle krátkou paměť! To víte, že ano, za chvílku se začne stmívat."

A skřítkové se zaraďují, jako každý den, a volají na sebe:

"Co budeme dělat dneska?"

"Puďeme leštit vajíčka!"

Potom se rozběhnou do chléva a ve žlabech zanesených senem a slámou hledají vajíčka, která hospodář nesebral, a natírají je sádlem. A hospodář Láďa se pak diví, jak krásná lesklá vajíčka slepice snášejí. Takhle se skřítci

33

starají o to, aby na světě bylo pěkně.

A někdy si skřítki hrají na hrůsky hniličky. Vylezou na strom, sednou si do řady na větev a tiše tam hřaduží. Po nějaké době se jeden skřítek pustí a žuch! bouchne do trávy pod stromem. Žuch žuch! pustí se další skřítki. A tak to bouchá celou noc. Māma slyší ze zahrady temně bouchání a myslí si, že noční větrík shazuje jablka ze stromů. Takhle skřítki pletou lidem hlavy. To všechno a ještě spousta, spousta dalších věcí se děje v noci, když velké máma skřítků rozsvítí nad světem světýlka hvězd.

- Dobrou noc, Marto, dobrou noc, Františko!

my 34

Ivan Martin JIROUS

Velikonoční pohádka o kohoutech, bouřce a duze

Tohle je pohádka o tom, jak kohouti obarvili svět. Tak poslouchajte. Dřív byla země šedivá a tmavá a smutná na pohled. Všechno, co na zemi rostlo, splývalo, šedivé a hnědé. I pávi byli tenkrát šediví jako popel a oheň doutnal tmavou barvou. Taky blesky byly tmavé, nebyly vidět na nebi, hustém a šedivém. Tam vládla bouřka, nejtmavější ze všeho. Občas dělala na nebi velké prádlo. Prala mraky, oblohu a vítr a brozně si přitom zpívala. Prala nerada, zlostně přetahovala po nebi vaničky, dělala velký rámus, voda cákala z neciček, prádlo na valše hřmělo. Bouřka prala mraky a zpívala:

Šedé je nebe
šedé jak ocel kosy
šedé jsou doutníky na rákosí
šedé jsou včely i vosy
všechno je šedé a dokud budu zde
jiné to nebude!

Ale něco barevného přece na světě bylo: duha, dítě slunce a deště, sestra rosy. Bouřka byla její teta, ale neměla ji ráda pro její krásu. Schovala duhu pod velkou bromadu krup, tam duha ležela zmrzlá, nemohla se pohnout, kroupy ji tlačily a studily.

Dole na zemi byly vysoké kurníky na kuřích nožkách. V těch žili kohouti. Ale nebyli zdaleka takoví šviháci jako dneska. Peří měli černobílé jako klávesníci klavíru. Protože tenkrát bylo ledačos pruhované nebo puntíkové, něco bylo i kostičkované, ale barevné nebylo nic. A že byly zrovna velikonoce, měli kohouti černobílé ocasy spletené do copánků jako pomlázky. Za kurníky byla hluboká rokle, a do té schovávali kohouti vajíčka, která ukradli sle-

pioím. Na dno rokle sahal dlouhý žebřík. Kohouti vajíčka vždycky dokutáleli k okraji rokle a dolů musela vajíčka sama. Lezla po žebříku a šlo jim to špatně. Vajíčka nemají nožičky, chudinky! A jsou šišatý! Padala se žebříku dolů a křičela:

"Křáp, křáp, křáp!"

Kohouti byli rozčílení, běheli kolem a občas šlápli na vajíčko. A vajíčko zaplakalo:

"Au!"

Kohouti kutáleli další a další vajíčka, byli to shánšlivý kohouti, a zpívali si přitom:

Nevyčte nikdo z tlustých knih
co tajemství skryto ve vejcích!
Podivuhodná je to věc:
nebyl by život bez vajec!

Když byla rokle plná, kohouti nad ní mávali radostně ocasy. Vajíčka přetékala z rokle, koulela se po stráních a válela se v jehličí. Bouřka je uviděla seshora s oblohy.

"To dovedu taky!" křičela.

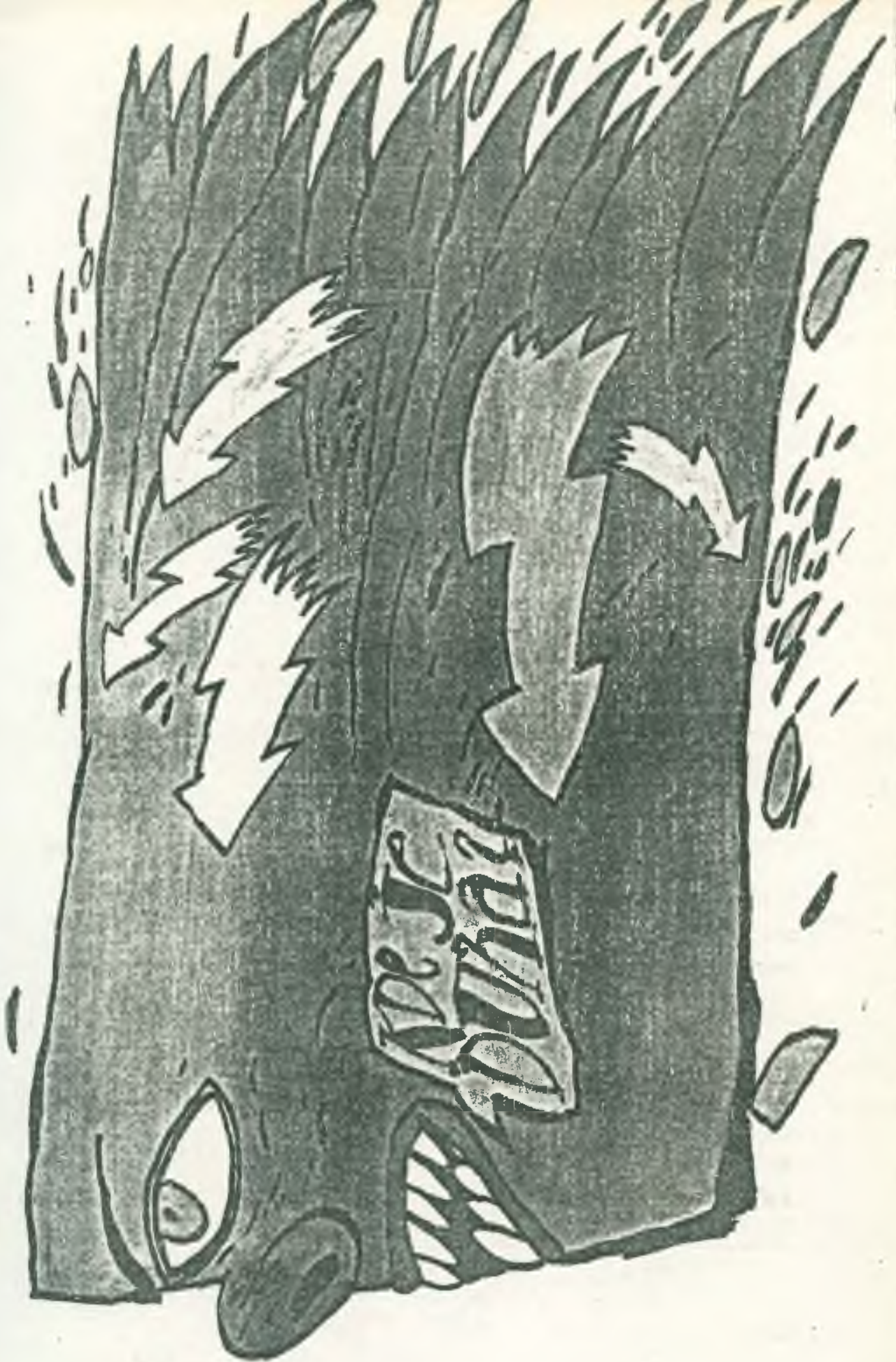
Přilétla k mraku, na kterém měla hromadu krup, převrhla ho a na celý svět se vysypaly kroupy jako spousta malinkých vajíček. Ale bouřka zapomněla, že má pod kroupami schovanou duhu. Duha se protáhla po nebi, jako vějíř se rozprostřela od východu k západu. Bouřka ji uviděla:

"Á, ty potvoro!" zakřičela hrozným hlasem, popadla zástěru z černého mraku a začla duhu honit po nebi.

Ale duha byla rychlejší, byla rychlá jako sluneční paprsek (nezapomeňte, bylo to dítě slunce!), šup - sklouzla na zem a vběhla do jednoho kurníku na kuřecí nožce. Tam byli zrovna všichni kohouti, pletli si ocasy do copánků jako pomlázky, byly totiž právě velikonoce. A tu uviděli duhu. Zůstali celí zkoprnělí.

"Co to je?" křičeli. "Je to pták nebo řeka? Proč nemá nožičky? Kde to má hnízdo?"

036

A byli zase rozčilení a šlapali po vajíčkách, která ještě nestačili odnést do rokle.

"Au," křičela vajíčka, "au, au!"

Všechny barvy světa byly na duze. Kohouti nikdy nic tak krásného neviděli. Duha se třásla a šlehaly z ní plameny divokých barev. Kohoutům od nich začaly hořet ocasy a hořely všemi barvami duhy. Kohouti nevěděli, že je duha dítě slunce a deště, ale viděli barevnou záři a viděli, že je duha krásná. Zvenku slyšeli strašný hřmot. Hromy třeskaly jako když bouchá víko klavíru. Bouřka létala po světě a hledala duhu. Převracela všechno vzhůru nohama, vyvracela stromy a prohlížela jim kořeny, orala pole a šplouchala rybníky. Tmavá, zlá a závistivá křičela v povětří, na zemi i na vodě.

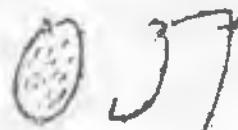
Ale kohouti se brzo vzpamatovali, oklepali se a dali se do práce. Namáčeli ocasy do barevné záře a začali barvit velikonoční vajíčka. Hřebínky si natřeli načerveno, aby se jim líp pracovalo, a vajíčka barvili namodro, nažluto, nafialovo, nazeleno i načerveno.

A když už byli skoro hotoví, přiletěla bouřka na hrozném větru, vlétla do rokle a do kurníků a objevila duhu. Větrek ji vyzvedla i s hromadou vajíček vysoko do mraků. Vajíčka se rozprskla po celém světě. A jak bylo od bouřky všechno mokré, barva z vajíček pouštěla. Modré skořápky obarvily nebe, chrpy, čekanku a vodu v rybnících, šmolku a bandasky na mléko. Zelené skořápky obarvily modřiny a trávu. Červené jahody, jeřabiny a maliny. Žluté obarvily rozvité jehnědy jív a blatouchy. Fialové obarvily pávy a šištíčky olší.

Šištíčky olší šustily v listí:

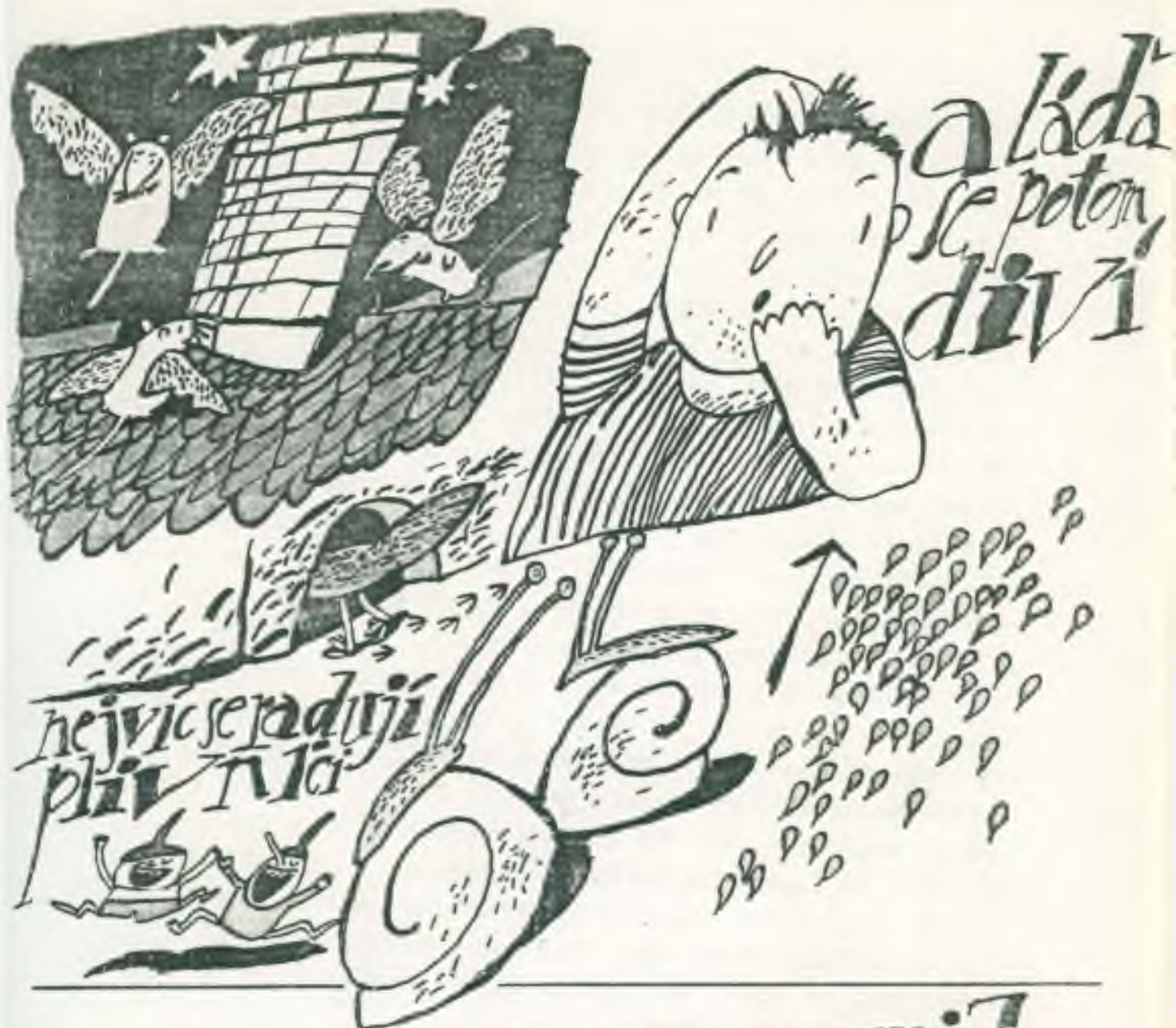
Jak je to všechno nové!
A jak je všechno lepší!
Teď když jsme fialové
jak je celý svět hezčí!

Kohouti radostí šlehali sním z rozbitých vajíček.

Začalo chumelit, bouřka se utišila a za chvílku i sních roztál. A bylo vidět modré nebe a na něm bílé beránky, skořápky vajíček, které kohouti nestačili obarvit. A vyšlo slunce - na něm se usadily žloutky z rozbitých vajíček, a svítilo na svět. A lehký vítr vesele pásal stáda beránků na modrém nebi. A ty nejtenčí skořápky z vajíček liliputek dodnes poletují po světě - to jsou motýli.

naši nitram suori ohádka pro Františka I

Za některých nocí je všechno opačně. Myškám narostou křídla, vzlétnou se do povětří jako vrabci a celou noc poskakují kolem komína a cvrlikají. Ptáčci se schovají do myších děr a zoubou zrní, co tam myšky schovaly. Vajíčka vlezou zpátky do slepiček a Láda se potom diví, jak slepičky málo snášejí. Měsíc

svítí jako sluníčko, ale není to vidět, protože ovečky běhají po nebi a celej ho zakrejvají. Šneci opustí svoje domečky, sednou si na ně a mávají na sebe tykadlami. V takové noci vyleze všechna voda ze studně, a když si máma včas večír nenapumpuje vodu, musí čekat až do rána. Jak je studně pod pumpou prázdná, fouká v ní velikej vítr a pumpa skřípe ze spaní, protože je jí zima z průvanu. Oheň v kamnech studí a pokličky na kamnech zalejzají pod hrnce, aby se trošku zahřály. Někdy venku prší zespo-
da nahoru. Z takové noci se nejvíc raďujou plivníci, vyu-
žijou zmatku a schovávají věci. Máma je druhej den hledá a naříká. Jediný, co je v takový noci v pořádku, je koč-
ka, leží u kamen a zdá se jí o ohromný misce mléka. Fran-
tiška a Martička vypadají, jako by to byly hodný holčič-
ky a pěkně spinkají, aby nebudily mámu.

Ráno se zase všechno vrací do pořádku. Ptáčci cvrli-
kají jako by se nic nestalo a myšky jsou v dírách a do-
spávají proflámovanou noc. Oheň už zase ohřívá Fran-
tišce snídani. Voda rychle zalejzá do pumpy, ale v pum-
pě je malá díra, tak to všechna nestihne. Aby nikdo ne-
poznal, že byla na výletě, rozprskne se do maličkých ka-
piček rosy. Každá kapička je malinkej rytníček a v něm
plavou malininký rybičky. Podobný kapičky se dělají
Františce na nose, když je jí horko. A Františka si utře
nos a pohádky je konec.

40

Tak tedy měla být pohádka
"O noci, která chtěla zahrát den" -
rovnem obrátte, ať nám, Prokristopánu,
nezačnou celou knihu!

Jaroslav Hutka O NOCI, KTERÁ CHTEĽA ZAHUBÍT DEŇ

Kdysi dávno, když ještě na světě nebyli lidé a žila ta-
dy pouze podivná zvířata, o kterých ani nevíme, jak se jmeno-
vala a jak vypadala, a rostly tu stromy, jaké už dávno nero-
stou, tak tehdy byl svět docela jiný. Slunce nezapadalo, ale
bylo stále na obloze, každý den bylo horko a světlo. Nikdy
nepřišla noc. A když to trvalo už velice dlouho, tak ta podivná
zvířata i ty zvláštní stromy začaly být unavené. Zvířata le-
žela na zemi a stromy uvadaly. Jenom horám, kopcům a mořím
to nevadilo, protože ty dodnes jenom leží.

Slunce, které bylo na nebi a nikdy nezapadalo, začalo
být také unavené. Už jenom blikalo, a tak si řeklo:

"Je třeba si odpočinout a je třeba, aby si odpočinul i
svět."

A rozhodlo se, že si lehne za horu, prospí se, a potom
zase vyjde. A pak začalo putovat po nebi k západu. Jak tak-
hle letělo za hory, pohnuly se i stíny, které ležely u stro-
mů, kamenů a zvířat a do té chvíle spaly. Vzbudily se, zača-
ly se natahovat a růst. Zesílily a řekly si:

"Dodnes si nás nikdo nevšímal, ale teď to bude jiné."

Jak slunce zapadlo za horu docela, spojily se v jednu
velikou a černou tmou a prohlásily:

"Od této chvíle budeme vládnout jenom my a slunce už
nikdy na nebe nesmí."

A byla tma tak hustá, že by se dala krájet. Podivná
zvířata a zvláštní stromy v ní usnuly a už se nikdy nepro-
budily.

Slunce si odpočinulo a chtělo znovu vyjít, ale tma je
nepustila a slunce se skrz ni nemohlo prodrat a najít svou

cestu zpátky. Tma všechno zatměla a byla tak černá, že ani na sebe neviděla a to jí za nějakou dobu (pro nás by to bylo mnoho a mnoho století) rozzlobilo. Zamyslela se a řekla si:

"Kde vlastně jsem?" a až se rozhlížela jakkoliv, neviděla nic.

Nevěděla, jestli je tam nebo tady, až si nakonec řekla:

"Trochu si na to posvítím!" a požádala slunce: "Posviť mi malinko."

A sluníčko jí malinko posvítilo. Tma zešedla. Zahlédla spící stromy a spící zvířata, ale sebe neviděla.

"Posviť mi víc!" volala na sluníčko.

A sluníčko vylezlo výš na nebe. Už byly vidět hory, kopce a moře v dále, ale sebe pořád ještě nemohla tma najít.

"No tak! Kde vlastně jsem? Posviť mi pořádně!" křičela na sluníčko.

A sluníčko vylezlo až nahoru na nebe a byl den a tma úplně zmizela. Pouze stíny zůstaly u každé věci a dodnes se jí drží. Sluníčko na obloze svítilo a říkalo si:

"Ale odpočívát a spát se musí. Udělám tedy hvězdičky a ty budou v noci tmu hlídat, aby ji nepopadaly takové ošklivé myšlenky!"

Vzalo jeden svůj paprsek, nastříhalo z něj kolečka, rozházelo je po nebi a řeklo jim:

"Každou noc budete na nebi svítit a hlídat tmu."

Hvězdičky se zasmály a volaly:

"Budeme, budeme, to bude legrace."

Den skončil a sluníčko šlo spát za horu a hvězdičky zpívaly:

Bu, bu, bubu, černá tma

Dupe, bručí pod náma

My ji ale polechtáme

Bliknem, prsknem, zamrkáme.

Na nebe vylezl měsíček, který tam sedává proto, aby hvězdičkám celou noc vyprávěl legrace, aby neusnuly při com

hlídání. A když nějaká hvězdička už jenom bliká a už už by
usnula, tak na ni zavolá:

"Malovala zima na sklo
Sklo se leklo, rup a prasklo
Prásk a bum a dupy, šupy
Ej, ty malá, vyskoč, nespi,"

a ona hned se vzbudí. A mezi těmi hvězdičkami se také naro-
dil sen, ten sen, který lidem vypráví pohádky.

Quido Machulka O BRONZOVÉM KORMIDELNÍKOVĚ

Jó, panečku, takovej kormidelník, ten se má... sedí pěkně u kormidla... bafá z fajfky... prohlíží si tetování na levé bronzové paži... pak na pravé bronzové paži... zabafá si... a prohlíží si tetování na obou bronzových pažích... koráb se příjemně kolébá... kormidelník slastně mhouří oči... sem - - tam zívne... hodí rackům zbytky oběda... občas kormidlem zakormidluje... doleva? nebo snad doprava...? vsjo rovno! moře je tak širošířé... loď kolébá jako miminko v kolébce.

Navečer pak kormidelník zamkne kormidlo visacím zámkem a dobře se navečeří. Dobrou večeři spláchne jedním či dvěma soudky dobrého rumu.

V noci chodí občas hejbat hvězdama. Štelovat je. Víte, ono to - mezi náma - vypadá, jakoby šťoural do nebe. Hlavu má ve hvězdách a rukama všelijak šroubuje, šmátrá, no a když je hotovej, strčí ruce do kapes, dívá se chvíli na své zamčené

kormidlo, pak si jde lehnout.

Když má nějaké přání, tak milé hvězdičky trochu pošoupne, přání se mu splní a náš milý kormidelník může dál bafat ze své fajfky.

Mívá však přání skromná, prostinká. Přeje si, aby nevrzela a neskřípala jeho rozvrzaná židle u kormidla a nerušila jeho mírné myšlenky, přeje si, aby moře bylo pořád tak širošířé, kormidlem doprava... nebo doleva... sluníčko aby mělo dost bronzů pro jeho ramena, ruce, záda.

No a o tom, jak do našeho vyprávění vpadne drzý boháč a jak nakonec skončí ve vězení pro dlužníky a o dalších osudech našeho milého bronzového kormidelníka si můžeme popovídat pěkně u pivečka.

Jaroslav Kučka
Jak chtěla žába spolknout slunce

To byl jednou jeden rybník, který ležel uprostřed velkého parku a bylo v něm všechno, jak má být. Kapři, potápníci, žáby, traviny a rákos, komáři a vážky a spousta neposedných vlnek. Na břehu ležel kulatý a hladký kámen, který si strašně přál dostat se do rybníka a říkal si:

"Ležet tak na dně, pozorovat ryby a vodní rostliny. Občas by na mne vylezl vodní šnek, pomalý a důkladný, a proto moudrý, a s ním bych si mohl dlouhé hodiny o všem možném rozprávět."

Ležel na břehu mnoho let a pozoroval život kolem, a přestože to nebylo jako ve vodě, nikomu si nestěžoval.

Jednou ráno vyšlo slunce velice brzy, tak, jako jen v létě vychází. Sušilo rosu na trávě, leštilo hladinu rybníka, aby byla jako zrcadlo a všude se v ní pravdivě odráželo, a poslouchalo, co mu ptáci zpívají na přivítanou. A ptáci zpívali dnes obzvlášť krásnou písničku:

Už je zase slunko tady
A ohřeje větříček
Zpíváme mu tyóli, tyóli
Až nám drnčí zobáček

A bylo to krásné ráno a každý rychle dělal, co měl na práci, a když už bylo k poledni a začalo být horko a všichni se schovávali do stínu, aby si odpočinuli, a i v rybníku začalo být horko, tak z něj vylezla veliká, zelená žába. Nejraději ze všeho spala a myslela si, že je nejchytřejší a nejsilnější a také to každému říkala. Jenže už si jí nikdo nevšímal, protože ji každý znal, a každý si hléděl svého. Říkalo se jí Tlučhuba anebo Lžipysk. Žába koulela očima a potila se. Podívala se na nebe a kvákla:

"To je otrava, zase svítí sluníčko," a ohlédla se, co tomu říká rákosí.

Ale to si jí nevšímal a volalo do celého světa:

"Pššš, pššš, dnes se narodily malé kačenky, nerušte je, pššš!"

Žába se znechuceně otočila a prohodila pro sebe:

"Co mně je do toho? Já říkám, že zase svítí slunce a je zase horko a to je otrava. Pořád jenom svítí, každej den svítí a nic jiného neumí. Asi ho spolкну," a otevřela na něj svou velikou tlamičku a čekala, až jí tam spadne.

Čekala a čekala, až z toho usnula.

Kámen na břehu to pozoroval, už to nemohl vydržet a rozesmál se. To žábu probudilo. Vypouklila na něj oči a řekla:

"Co se směješ, balvane?"

A kámen se smál a smál a nakonec řekl:

"Směju se, jak jsi hloupá, když myslíš, že spolkneš slunce. Budeš tak dlouho čekat s otevřenou tlamičkou, až tebe spolkne čáp," a smál se dál.

To žábu rozdurdilo a skočila na něj, až to plesklo.

"A teď to máš," pověděla.

"A co mám," zeptal se kámen a nepřestal se smát.

"Sedím na tobě, takže jsi poražený, a je to," vychloubala se.

Kámen se rozesmál ještě víc.

"Ty jsi ta nejhloupější žába na světě," dráždil ji.

"Abych byl poražený, to bys mě musela převalit, odvalit, obrátit, odstrčit a nakonec hodit do rybníka," a tentokrát

se usmál tiše pod své lišejníkové vousy.

Žába s něj seskočila, změřila si ho očima a kvákla:

"Tak uvidíme kdo z koho," a začala otevírat tu svou tlamičku víc a ještě víc, až nakonec nejvíc a spolkla kámen. Potom se odrazila ze všech sil a žblunk s ním do rybníka. Kámen byl ale těžký, tak klesali a klesali, až narazili na dno a žába z toho nárazu pukla. Kámen se spokojeně rozhlížel. Velice slušně pozdravil první ryby, které ho připluly očichat, a řekl si:

"Teď to bude konečně krásný život."

Za chvíli na něj vylezl vodní šnek a začali si povídat a mluvili a mluvili a mluvili a měli si toho hodně co říct.

A tak žabí domýšlivost pomohla kamenu ke štěstí.

*"Ne, nejste je!" vykřikla,
"to nesmíte!"*

NEPOVEDENÝ ČARODĚJ

Uvnitř čarovného zámku hluboko v lesích žil chudý čaroděj, který zdědil svůj kouzelný zámek po svém otci, jenž byl čarodějem, a po svém dědovi, jenž byl také čarodějem, zdědil vše, co ho obklopovalo po svých prapředcích. Leč on byl čaroděj z jiného hrnce. Trochu se nepovedl.

Zámek mu chátral, protože zapomněl čáry, které se naučil a pracovat neuměl. Žil a spal v jednom zlatém sále zdobeném záclonami pavučin, jež zlatě zářily, když vytlučenými okny někdy zráns či zvečera vstoupilo slunce. Střechou přšelo a kapičky vody visely na pavučinách jako korálky.

Starý čaroděj žil z toho, co mu chytil jeho jediný přítel starý jestráb. Jedl tedy myši, krysy, netopýry či jinou havěť. Celý den bloumal po lesích a nevěděl, do čeho by rýpl svou holí, která již dávno ztratila své kouzlo. Sbíral jedovaté houby a z nich si po nocích páčil lektvary, ve kterých bylo více jedu než čaromoci.

Jednou k večeru přiletěl jeno jestřáb a v zobáku měl hnízdo plné vajec. To si dáme, mysleli si oba a již chtěli vejce roztloukat a posmažit nad ohněm. Když tu kdosi vyběhl po schodech, těžké dveře se s hrozivým vrznutím otevřely. Stála v nich malá krásná holčička v černých sametových šatečkách s bílým krajkovým límečkem.

"Ne, nejezte je!" vykřikla, "to nesmíte!"

Jestřáb je totiž vytrhl holčičce z ruky, když šla klikatou cestou nad skalami a zpívala si.

"Nesmíte je jíst, nesu je na zámek princů a princezeně. Z těch zlatých vajec se jim narodí holčičky a chlapečkové, jejich děti."

"Ne, my je sníme, máme hlad," pronesl čaroděj. "Jen když nám tu budeš sloužit, vařit a uklízet, pak je necháme vylíhnout a za sedm let a sedm dní je odneseš na hrad princů a princezeně."

A tak žili všichni pospolu a z vajíček se narodili dva kluci a dvě holky. Čaroděj si musel vzpomenout, jak se vaří pohádková kaše a snová polévka a znovu se naučil kouzlit.

Když děti po sedmi letech odcházely domů, bylo mu smutno. Na rozloučenou jim vykouzlil kouzelný kočár. Jemu zůstaly na památku skořápky.

*a napukaly se
rořad dál...*

Juan Martin Jirons **POHÁDKA PRO HANČIŠKU II**

Ta krajina byla v láhvi, dovnitř se lezlo hrdlem po spuštěném prostěradle. Po dně se rozprostíralo zrcadlo, od hlubokého úvozu k malému osikovému hájku. Po zelených listech osik lezly červené berušky a každé ráno zpívaly:

Zelená je zdravá barva,
ať je to brouk nebo larva.
Jen co najdem někde mšici,
seberem ji rychle lžicí,
strčíme ji do pusy,
ať se v puse udusí.

Čarodějnice, která bydlela v hájku, jim vždycky hrozila:
"Vy máte chutě, nedožery!"

Když byla čarodějnice malá, nikdy se doma nic zeleného nevařilo. Nevěděla proč. Viděla, že beruškám jdou zelené mšice k duce, a tak si vyčarovala pytlík zeleného hrachu.

V úvozu hlasitě předly divoké kočky, zrcadlo se blyštělo,

osiky se třásly. Čarodějnice, přidržujíc se drápky, běžela rychle po zrcadle. Na jeho kraji, ve stínu osik, měla u šedého, lišejníkem porostlého balvanu ohniště. Čarodějnice doskákala k ohni a sundala pokličku s hrnce. V hrnci to zabublalo a kolem se šířila omamná vůně hrachové polévky, majoránky a rumu. Čarodějnice strčila do hrnce pařát, míchala polévku a tiše si zpívala:

Proč není víc
čarodějnic?
Proč není víc
klekání?
Lidi nevěří už na nic
ať je zima nebo hlo.

V láhvi bylo horko jako o žních. Slunce žhnulo. Se stromů kapalo sádlo. Čarodějnice se potila, pot se vypařoval a srážel na stěnách láhve v husté bílé jedovaté kapky. Z dálky se ozývalo polední zvonění. Stočené prostěradlo se začalo kymáčet a za chvíli žuchla doprostřed zrcadla polednice, kterou čarodějnice pozvala na oběd. Čuchle k polívce, strčila do ní prst, olízla ho a řekla:

"Přilej tam trochu rumu, bude lepší!"

Čarodějnice sáhla do díry pod balvan a vytáhla láhev rumu. Rum byl hustý, měl barvu zašlého zlata a voněl jako starý mech. Čarodějnice nalila trochu do polévky, víc do sebe a podala láhev polednici. Ta si notně přihnula a obě začaly prozpěvovat:

Může bejt prázdněj celej dům,
však na polici měj vždy rum!
Může ti doma chybět mouka,
může ti doma chybět pepř,
však flaška na tě musí koukat
s police vždycky, to mi věř!

Jak tak zpívaly, tekly jim z očí slzy dojetí. Potom se pustily do hrachovky. Ale to nevěděly, že čarodějnice a podobná havěť nesmějí hrách jíst. Proto ho čarodějnicí

máma nikdy nevařila. Protože hrách je zelený a zelená barva dělá strašidlům hrozně zle, a zelený kuleť jim dělá vůbec nejhůř. Jen polévku dojedly, začaly se nafukovat a nafukovat, byly jako dvě měchuřiny a za chvíli vyplňovaly celou láhev. A nafukovaly se pořád dál, až se láhev s třeskotem rozletěla a pohádky byl konec.

Tak si Františko pamatuj, že co je dobré pro беруšky, jako měsíce, nemusí být dobré pro malé holčičky, a co je dobré pro malé holčičky, jako hrášek, nemusí být dobré pro strašidla. Dobrou noc!

11. 9. 1982

Jistě znáte, děti, Olinku Stankovičovou. Tak tahle Olinka Stankovičová napsala už kdysi dávno krásnou dlouhou pohádku o prachovém panáčkovi, kterému začali říkat Pracháček. Ta pohádka je moc krásná, ale nikdo ji ještě nečetl, protože Olinka neví, že je krásná, a proto ji nikomu nechce půjčit. Nám to prozradil Nikolaš. Proměnili jsme se v noční můru a tak dlouho jsme Olinku v noci, když byla nejvíce ospalá, trápili, a tak dlouho jsme prosili, až se Olinka ustržula a o

jednom Pracháčkově dobrodružství nám napsala. Nejdříve ale co tomu předcházelo:

V rohu půdy se jednoho horkého odpoledne narodil v Nejtemnějším Koutě prachový panáček, kterému začali říkat Pracháček. Seznámil se se Zlatou Žábou a postavili si spolu zbrusu nový útulný dům. Ale Pracháček se pustí na výzvědné výpravy - vydá se do ne každému přístupného Hradu, kde nechtě způsobí notné pozdvižení a zmatky. Je chycen, předveden před soud a odsouzen k smrti - pakliže ovšem do tří dnů nezabije strašnou starou Krysu, která za noci terorizuje království Půdy a troufá si i na opevněný Hrad. Vojsko i Zbrojnoši jsou proti ní bezmocní; Krysa je požírá, zatímco oni jí ani šrám neudělají.

S pomocí věrné staré Žáby se Pracháček pokouší zhostit svého úkolu. Je si vědom nerovnosti boje, a tak nejprve hledá pomoc v Domě Jedů. Ale mazená Krysa má na Půdě své donašeče, návnadu nespolkne a navíc oběma svým protivníkům rozsápe dům a zničí všechnu majetek.

Je druhý den soudem stanovené lhůty. Nezbyvá než přímé utkání. Oběma společníkům se podaří získat od ponurého Vetešníka starou šavli a za úpletu najmou jako svého žoldnéře i chvástavé Sedmioké Kotě. Setmí se a rozložená Krysa, která chce ukázat, kdo je na Půdě pánem, přichází...

A teď už pozor, děti, Pracháčkově dobrodružství o Velikém zápasu s Krysou začíná:

Ve veliké rychlosti popadl Pracháček šavli a následován Kotětem a Žábou seskočil z Botníku ven. Už ji spatřili i oni: veliká, hnusná se blížila (už jí asi někdo

prozradil, kde teď bydlí) přímo k nim. A už je taky spatřila! Jenomže co to?

"Cha cha cha," rozesmála se Krysa, když byla na několik kroků od nich.

Dokonce se zastavila, sedla si na zadek, vystrčila svůj olýsalý pupek a chechtala se jako pominutá. Až jí smíchem začaly téct slzy.

"Tak vy mě jdete ulovit, co? Mě, starou dobrou Krysu, která vás tady po Půdě prohání už pěknou řádku let, když se jí zachce vylézt z Kanálu? Mě? Pět koček jsem zabila, dva kocoury zakousla a koťat nepočítaně! A teď - - jakési ušmudlané nedochůdce a kotě - kotě se sedmi očima! Cha cha cha! Tohůůůj! No jen pojďte blíž, ať vás sežeru!"

Pracháček se ale nelekl: zvedl šavličku a postoupil o krok dopředu.

"To se ne to podíváme!" vykřikl kurážně. "Já sám ti useknu hlavu, ty zlá Kryso!"

Krysa se ale na ně znovu podívala, na malého panáčka se šavličkou a za ním se plížící, divoce prskající Kotě, zafuněla a smíchy se popadla za břicho.

"Ach, ach," vzdychala při tom, "ach, ááách!"

Pracháček se otočil, aby pokynul Kotěti k útoku, a v tom okamžiku pochopil: však bylo také čemu se smát. Sedmické Kotě bylo to tam - jen jeho pruhovaný ocas se mihnul u Schodů a vzápětí zmizel.

Ale to přece nemůže nechat jen tak! Udělal skok, znovu zvedl svou ševli a vší silou bodnul Krysu, která se ještě pořádně ze svého smíchu nevzpamatovala, do hlavy.

"Aúúúú!!!" zavyla Krysa a z hlavy jí vytryskla krev. "Ty spratku zatracený! Vypíchnul jsi mi oko!"

A pak to šlo ráz naráz. Než se Pracháček stačil otočit - protože ohtěl samozřejmě utíkat, co jiného taky mohl dělat, Krysa byla desetkrát větší než on - už byla u něj. Chremst! a už ho držela ve svých příšerných špi-

457

čatých zubech.

"To bolí!" křičel a myslel, že je po něm.

Ale vzápětí odlétl na podlahu dobrý metr daleko.

"Humpfff," udělala Krysa a odfrkla si.

Však taky měla plnou tlamu prachu a vláken jemných jako peříčka.

"Ani žrát se to nedá, to nedochůdče!" křičela zlostně. "Rozdupu to na maděru, roztrhám to na ducky!" a rozběhla se přímo na něj.

Pracháček zvedl ruce, aby si chránil hlavu. Bůhvíkam odletěla jeho šavlička! To je konec, řekl si, když těsně vedle sebe spatřil ohavné krysí drápy. Sbohem všichni!

Ale vtom se to stalo.

"PLÁC!" ozvalo se a Krysa vyjekla.

Zastavila se, vykulila své zbývající oko, zatočila se zmateně na místě a jako pominutá se dala na útěk.

Pracháček pootevřel oči a jen tak – opatrně – se skrze prsty podíval. A co nevidí. Krysa utíká a na hřbetě jí sedí jeho milovaná Zlatá Žába! Veze se na ní dočista jako na koni a klepe svou širokou tlamou. A pak, když už jsou skoro u krysí díry – hop, hop – a už je zpátky u něj. Směje se, až má pusku pomalu kolem celé hlavy a oči vyvaluje, až jsou jako skleněné kuličky.

"Žábo, Žábo," vykřikl Pracháček. "My jsme skoro vyhráli!" a pak se sesypal na zem.

Že taky byl zřízený! Krysí zuby mu nadělaly zlé trhliny po celém těle, jedna ručička mu visela jen na několika vláčknech – no hotový obraz bídy.

Jak to žába spatřila, vítězoslavný lesk v jejích očích pohasl a přestala se křenit. Jeje, jeje, říkala si. Vyhráli, nevyhráli, ale ten chudák to tuze zle odnesl. Co teď? Honem si Pracháčka naložila na záda a opatrně, šouravě, bez skákání, ho odnesla domů. Prachová postýlka byla přichystaná, a tak ho do ní uložila. Ráda by uvařila alespoň čaj, ale na čem a v čem? Neměli kamna, neměli nádobí, ba ani čajový lístek jim nezbyl. Pracháček ležel

jako mrtvý a zdálo se, že skoro nedýchá. Žábě div hlava nepraskla! Co teď? S kým se poradí?

V tom ji to napadlo, až se za hlavu popadla, že si, hloupá, nevzpomněla dřív. Divné Bytosti z Komínů! Za těmi musí honem běžet!

A hop, hop... už bušila na dvířka Druhého Komína. Ani nevyčkala, než se co ozvalo, a už chrlila, že je Pracháček nemocný, túze nemocný, až snad umře.

Divná Bytost tam však už byla. Skoro jako by tam čekala. Dnes ani neuhlala, ani nesténala, jen Žábě nakázala:

"Běž ihned k Prvnímu Komínu a popros Starého Pavouka, aby byl tak laskav a přišel ti pomoci. On už ví, co dělat. Pak utíkej do Nejtemnějšího Kouta a tam z rohu naber nejstaršího a nejjemnějšího prachu a dones ho domů. A jinak, nezapomeň, co jsme radili: když ostatní selže, musíte k Podzemní Vodě. Čím dřív, tím líp!"

A zase bylo ticho, jako by v Komíně nikdy nikdo nebyl.

Žába však už nic dalšího nepotřebovala slyšet. Hop, hop, a už drmolila u Prvního Komínu svou prosebnou litanii ke Starému Pavoukovi a ani nevyčkala odpovědi a upalovala do Nejtemnějšího Kouta. Když se s plnou náručí nejstaršího prachu vrátila do Botníku, ponurý a zamklý Starý Pavouk už se skláněl nad Pracháčkem. Skoro se otrásla, když spatřila jeho chmurnou siluetu tyčit se nad postelí.

"Nejvyšší časss," zašušlal Starý Pavouk. "Život už žssskoro unkl... Obal ho prachem a hodně těsssně ho upěchu!"

Žábě se to na okamžik nelíbilo, ale poslechla. Co taky mohla jiného dělat?

A pak začal Pavouk příst síť. Pouštěl stříbrná vlákna a kladl je jedno vedle druhého, až Pracháček skoro zmizel ve velikém stříbřitém kokonu, z něhož stěží špička nosu vykukovala.

59

ten nejsstářší
"Prach..."
k tomu, "nejenybnější."
Užít co ho přináší
ZVENCÍ,..."

"Ten nejssstarší prach..." pobrukoval si k tomu, "nejnehybnější... vítr ho přináší zvenčí, ssnad vždy odjinud... zbytky všššeličehosss... prachovému panáčččkovi prossspěje... ráno bude zzzdráv..."

Žába ani nedutala, jen se s očima navrch hlavy dívala. A zdálo se jí, že uvnitř zámutku, v němž spočíval Pracháček, se začíná drobně jiskřit a nějaké vření jako by v něm probíhalo a slabé popraskávání. Když přiblížila nožičku, dostala dokonce slabou ránu.

"Teď bude ssspát!" řekl jí Starý Pavouk a chytil se k odchodu. "Nepřibližuj ssse k němu až do rána. Pak rozsstříhni pavučččiny, vytáhni ho ven a nakrm. Ono to půjde, ono to půjde..." a než mu stačila Žába poděkovat, byl ten tam.

A jak to bylo dál? Na to se, děti, musíte zeptat Olinky Stankovičové. Bude vám vyprávět o dalších pestrých osudech Pracháčka a Zlaté Žáby, které je zavedou do ohroženého Podzemního království, Alabastrového hradu, ke Kouzelníkovi atd. Nakonec ovšem slavně vybojují svůj veliký boj se starou Krysou, která se ukáže být po všech dobrodružstvích načisto slabou protivnicí, tak s nezemskou hadovitou zrůdou Rosnicí, obývající Podzemní Vodu.

Škola na mýtince byla báječná. Byla to nová světlá budova. Sklo, vonící dřevo, účelné zařízení.

Děti chodily do školy rády.

Pilná Maruška, přičinlivá Bětka, chytrý Honzík a dokonce i neposedný Ludvík. S Ludvíkem měla jeho učitelka hodně práce a starostí. Měla však Ludvíka ráda, poněvadž Ludvíkovo srdce bylo čisté. A také Ludvík měl svou učitelku rád. Věděl, že mu jeho učitelka rozumí a že usiluje o to, aby se z něho stal vzdělaný a poctivý člověk.

Děti měly před sebou slabikář vyzdobený pěknými, zajímavými obrázky malíře Oty Janečka. To se to učilo. A když se obličej milé učitelky rozsvítil jako první svíčka na vánočním stromečku a z měkkých úst se ozvalo to známé "Dnes si, děti, povíme něco nového", tu všechny děti zpozorněly a účastně naslouchaly. Melodie učitelčina hlasu někdy Ludvíka ukolébala, takže si na chvílku zdřímnul - a měl báječné sny. Zdálo se mu o tom, o čem se nevyučovalo, a co přece jen snad

k vyučování patřilo.

Jednou zase podlehl Ludvík kouzlu učitelčina hlasu a na chvíli zavřel oči. A tu se mu objevila před očima j i n á š k o l a a j i n á t ř í d a. V té snové třídě nebyly, nastojte, žádné děti. Byly tam -- no, hádejte, s a m é m y š i !

Za stolkem seděla myška s vážnými očima a s ocáskem důstojně stočeným kolem boků, byla to její učitelka. A za malými stolky seděly menší myšky s jiskřivými očima a jejich ocásky se neposedně vlnily.

Byl tam malý myšák s nezvykle černou lesklou srstí; byl velmi odvážný, pouštěl se do nebezpečných podniků, někdy si troufal až příliš. Ostatní mu říkali "černý hazardér".

Jiný myšáček byl nadmíru mlsný. Dojímal ho především cukrová vata. Jednou se tak zalepil, že se potom ani nedokázal pořádně olízat a musila mu v tom pomoci jeho malá sestřička. To byl mlsný Petřík. Ludvík zahlédl i jinou myšku, jejíž kožíšek byl měkce šedý. Tahle myška se všemu divila: "Že je ráno? Opravdu?", "Že se jde domů? Opravdu?", "Že jsou oči kulaté? Víš to jistě?", "Čumáčky že jsou špičaté? To jsem si nevšimla". Byla to naivní Bělínka. Ale co-pak Bělínka! Raději se podívejme na neobyčejně malého myšáčka s kožíškem do stříbrna. Malý byl, ale nedal se. A uměl vyprávět legrační historky, tak veselé, že se jeho kamarádi a kamarádky zakuckávali smíchem. To byl, jak Ludvík zaslechl, vtipný Špuntík. A ještě jeden chlapeček upoutal Ludvíkovu pozornost. Chvíli neposeděl, dělal přemety, tahal dívanky za ocásek, prostě: živé stříbro. Myší učitelka mu říkala "nezbedný Čertík".

Jak se ty myšky podobaly dětem! Ludvík se ze sna pobaveně usmál. A v tom uslyšel:

"To jsem ráda, že ses ráčil probudit. Víš, právě jsme u písmene M a já jsem se tě chtěla zeptat, jestli jsi už někdy viděl živou myšku, ale skutečně živou, nejen na obrázku."

13

"Právě jsem jich viděl několik," řekl Ludvík, "a byli to veselí kluci a hezká děvčata. Viděl jsem Petříka a Bělinku."

"Ale Ludvíku," řekla učitelka, "ty teda pěkně válíš."

"Ale já je viděl, pravdaže, a jak zblízka," řekl Ludvík s nezvratnou jistotou.

MYŠÍ ROHÁDKY

Ludvík tentokrát, po tom velkolepém snu, domů nespěchal. Učitelka i jeho méně zasnění spolužáci byli už na to zvyklí. Nejednou zůstal tenhle básníček sedět po vyučování v lavici a v klidu si rozvíjel své sny. A kdo by mohl říct, kde končí sen a začíná skutečnost.

V tom to Ludvík zahlédl: Myšky a myšáčci se sběhli pod stůl, kde ještě před chvílí trůnily štíhlé nohy jeho učitelky, a začalo vyučování, myší vyučování. A všechny myšky sborem volaly:

"My také chceme něco slyšet, nechceme zůstat pozadu za dětmi, to tedy ne!"

Dva myšáčci přitáhli pod stůl krabičku od barevných kříd. A hned tu bylo vyvýšené místočko pro toho, kdo bude vyučovat. Na toto podium vyskočila starší myška, kterou viděl Ludvík ve svém školním snu, a s úsměvem se rozhlédla po svých žáčcích. Zapátrala, zda nikdo nechybí.

"Jsem ráda, že jste tak zvědavé. Prosím, abyste nepobíhaly při mém vyučování po třídě a nehledaly kousky chleba, sýru nebo cukru, to až potom. Teď se pěkně soustřeďte. Nebudu vás učit číst a počítat. Budu vám povídat pohádky. Někteří lidé, ti nehoře, říkají, že pohádky jsou koření života. Ale to je málo, dětičky. Pohádky se dotýkají srdce života, jsou moudré a vedou k moudrosti. Budou to vlastně příběhy ze života, samy se v nich po-

znáte, milé myšky. Někdy zaslechnete i své jméno. Ale teď už pozor: pohádky přicházejí.

HRNEČKU VAŇ!

V jedné myší rodině bylo hodně capartů, maminka byla ustaraná a tatínek sbíhal zbytky jídla, kde se dalo, ale i kde se nedalo. A teď mu jeden rozverný kluk přišlápl nožičku a tatínek kulhal a vzdychal. Zbyl tu ještě kousek sýra, ale toho ubývalo a blížil se den, raději ne-

povídat, však vy víte. Jedné noci to už nebylo k vydržení. Byla zima, vyrazit do polí by znamenalo vydat se na jistou smrt. Na nebi planula luna. Tak to říkají básníci. My říkáme "měsíček". A ta luna planoucí soucitem spustila dolů, do myší jizbičky, a zrovna na ten děsivě prázdný stůl... Kde jsem to přestala?

"Zaplanula luna a spustila po stříbrné niti..." doplnily děti - myší žáčky.

"Jak to víte, že zrovna po stříbrné niti...?"

"Jak jinak," špitla Bělínka, "a byl to koříček o něco větší než nápratek paní Stárkové a zaznělo kouzelné..."

"Jak to víte?" vylekala se myší učitelka.

"Vím všechno," sborem zapíštěly myši, "známe přece od lidských dětí pohádku Hrnečku vaň!"

"Ale, ale, najednou jste až přehnaně chytré," nasupila se učitelka, "myší Hrnečku vaň! se vypráví trochu jinak, lidé, ví-

te, jsou i ve svých pohádkách trochu..."

"Přitroublí," pískly myši.

Zaznělo tedy kouzelné slovo luny planoucí úzkostí o myši živůtky:

"Když řekneš Hrnečku, vař!, objeví se v koflíku kousek sýra, chleba, cukru a další a jiné dobrůtky a nutnůstky. Ale koflíček nezačne vařit, dokud nepozvete ze sousedství někoho, komu taky kručí v bříšku. A přestane vařit, jakmile budou všichni mít dost."

A tak se stalo. Byl konec hladu. A vždycky se někdo najedl spolu. A tak se všichni mohli věnovat své práci, chodbičkování, průzkumnictví, přeměřování, kotrmelcování, zahanbování pyšných prskavých koček a meditaci.

"Co to je - ta meditace?"

"Bohužel, je to cizí slovo, ale vysvětlím vám to jinak, prostě - nestalo se vám někdy, že jste náhle přestaly s kotrmelcováním a zeptaly se samy sebe: to je ale divné, že tu jsem, divné a krásné a možná i hrozné, no, a to je meditace."

"Už víme, paní učitelko, to se v nás chvěje něco tak zvláštního," souhlasily myšky.

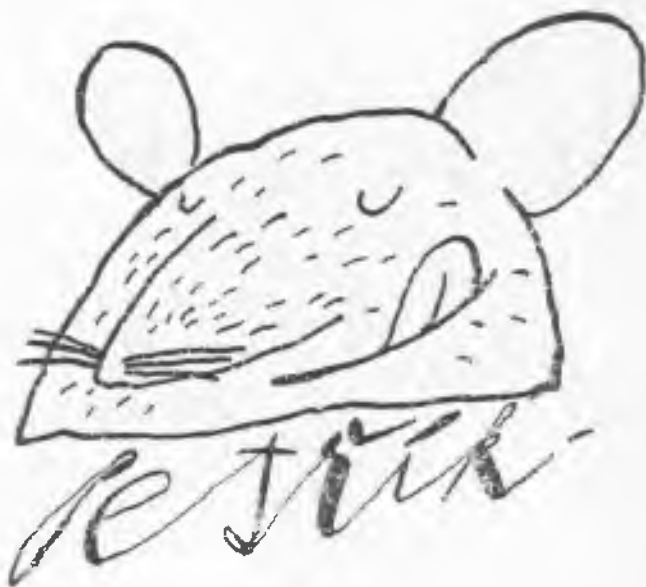
"Něco jako jemnoučký větérek," připojil se vtipný Špuntík.

"To spíš jako víchr," mínil nezbedný Čertík.

"To i ono," srovnala to moudrá vypravěčka.

Jednou chtěl tatínek hrneček ošálit.

"Dnes nikoho nepozveme," řekl. "Dobrodiní jsme nadělali už až dost."

A hrneček začal vařit, všechno v něm žhnulo, a tatínek si spalil čumáček. Hrneček potom celý týden nesloužil, až i tatínek poznal, že jsou všichni živi jen ze soucitu luny planoucí v nočním nebi.

A potom přišlo jaro – a planoucí luna vytáhla stříbrný náprstek po stříbrné niti k sobě, nahoru, do říše tajemství.

"Co je to tajemství?" zašpitnul Čertík. "Ale to já nevím," hodila učitelka skoro zlostně ocáskem, "kdybych to věděla, tak by to nebylo tajemství, přece!"

"Nějak jsem se tou pohádkou unavila," povzdychla učitelka. "A přece to bylo tak krásné," hlesla Belinka a korálky oček se jí zarosily.

"Kdyby mě tak chtěl někdo vystřídat, ach jo!"

"A podívejme se, támhle v rohu vidím Černého myšáka, jak ten se sem dostal! Pojďte sem, strýčku, a předložte nám nějakou pohádku k meditaci."

"Když jinak nedáte," nedal se pobízet starší myší pán, "tak já vám povím pohádku

O ČERVENÉ KARKULCE

"Ale tu my známe od lidí, kolikrát ji vyprávěla kovářovic Bára své štěbetavé sestřičce Haničce," vykřikly myšky.

"Ba neznáte," řekl Černý myšák, "lidi vykládají tuhle pohádku pořád na jedno brdo, to já ji znám jinak.

To jednou poslala jedna maminka Červenou Karkulku přes les ke své matce, Karkulčině babičce. Babička byla velmi zlá, mrzutá a mstivá. Byla stará, ale chodit na dříví a na nákup ještě mohla, a toho využívala k nejrůznějším pletichám. Koho mohla, pomluvila. Koho mohla, oklamala. A o Karkulce a její mamince neřekla než "ty

starý nány, co nic nedělaj, a je to hanba, že jsou tak mladý, však vona si je smrt taky najde, a brzo". Ale babička měla narozeniny, bylo jí skoro sedmdesát, a bylo slušné vypravít jí košík s dárky. V košíku byla bábovka, po té se lidi můžou utlouct, a pečená kachna a ještě víno, babička pila nejraději červené. O každých narozeninách čekala, že jí to pošlou. A běda, kdyby ne! To by myslivec a podmyslivci slyšeli zlých řečí! A tentokrát si ta bába řekla, že o svých narozeninách půjde do blízké vsi na návštěvu k jedné své přítelkyni, která byla taky drbna.

Karkulce bylo už patnáct, přes les se nebála, a tak aby už to bylo za ní, od babičky bez toho dobrého slovo neslyšela, šla Karkulka odpoledním lesem...

"A potkala zlého vlka," skočily myšky vyprávěči do řeči.

"Omyl," řekl Černý myšák, "potkala dobrého, kamarádského vlka, a ten byl hrozně smutný. Skutečně, vlkovi bylo ouzko, poněvadž byl pořád sám a nikdo ho nepohladil po nepěstěné srsti.

"Tak bych si s někým popovídal," řekl vlk Karkulce, "co je nového u vás ve vsi, a budeš-li se už vdávat, a kdy k vám přijede cirkus Humberto."

Karkulka si vedle vlka sedla a povídala, povídala. Potom se jí vlk vyzpovídal ze všeho, co ho na stará vlčí kolena trápilo.

"Co to je, vyzpovídat se?" vpadly do pohádky myšky. "Při zpovědi povídáš někomu, komu důvěřuješ, sám o sobě, o svém smutku, a taky o tom, co jsi provedl zlého, a co tě teď vevnitř žere."

"A pomůže to?" optaly se opatrně myšky.

"Jak by ne, ale musíš úplně otevřít srdíčko a věřit, že všechno zlé je zapomenuto, ale úplně, úplně.

Vlkovi se ulevilo. Potom mu Karkulka nabídla pečenou kachnu a sama se trochu napila vína. Košík byl napůl prázdný. Potom šli spolu do babiččiny vilečky. Babička tam nebyla. Jen starý kocour se ježil na její rozházené posteli.

Karkulka vytrhla z babiččina bloku jeden list a napsala:

Byla jsem tě s vlkem navštívit,
ale tys nás nečekala. Jistě si
někde hoďuješ. Proto jsme si
s vlkem dovolili posloužit
z tvého košíku. Budeš-li
se zlobit, nebude ti to
nic platné.

Karkulka a vlk

A vlk tam otiskl svou
tlapku jako razítko.

Pozdě večer vrazila
babička do světnice, a
hele, košík je napůl práz-
dný. Nejdřív hudovala na
celé kolo. Potom jí hudo-
vání přešlo. Uvědomila si,
že je zlá a taky hloupá. Lu-
na planoucí na večerním nebi se jí
dotkla jedním ze svých průsvitných prstů. A v bábině srdci se
něco pohnulo. Tajemná luna měla radost a pohladila ji všema svý-
ma rukama po šedivých zouchaných vlasech.

"A jak to bylo dál," netrpělivě volaly myšky, "takový konec
jsme nečekaly."

"Však to taky ještě není konec," opáčil Černý myšák.

Stará paní nasbírala příštího dopoledne košíček malin a
natrvala lesních květin a bylin a donesla je své dceři a vnučce.
A to byla radost pro všechny.

Jak myš učitelka náhle zvažela

Bělinka

Myší vyučování skončilo. Ludvík žasl. Dozvěděl se, co druzí nevěděli. Snad jen laskavá paní učitelka. Ano, ta jistě. Ale kdoví, zda ještě někdo.

Od toho památného dne za týden zůstal Ludvík zase po vyučování ve škole. A opět uvedl pod stolem, kterému se říká katedra, známou myší chásku.

Tentokrát si myší učitelka povšimla, že jeden myšáček posmrkává a na vousech se mu třpytí slza. Ale myšáčkovi spolužáci nic nezpozorovali. Všichni se zase shromáždili kolem krabice na barevné křídly a jeden přes druhého se ptal:

"Jakou pohádku dnes uslyšíme?"

Myší učitelka se tvářila nepřítomně. Jako by neslyšela. Dívala se jakoby do dálky a myší hlavičky kolem ní jako by jí tonuly v podzimní mlze. Dlouho nepromluvila. Ticho začalo myšky bolet. Potom učitelka řekla:

"Už zase někdo Nišáčka štlouchl do žeber, nebo se mu snad někdo vymáhl? Nebo mu někdo škodolibě podrazil nožku? Myslela jsem, že jste rozumnější. Vaše necitlivost mě zaráží. Ale přesto, že si to nezasloužíte, povím vám pohádku, která mi právě teď tane na mysli. Tak pozorně poslouvejte."

(A poslouchal i Ludvík, který si Nišáčka ve svém školním anu nevěšl.)

JAK SE NIŤÁČKA STAL CHLAPÍK

Bylo nebylo. V jedné chudé rodině se narodilo dítě - myšátko. Otec myšák a matka myška měli ze synka radost. Ale ouha, dítě nerostlo tak, jak by si rodiče přáli. Jiní myšáčkové sílili a bujněli, měli se k světu a nedali se o nic ošidit. Ale tenhle slabý hoch byl stále neduživý a dal se všemi ve všem předběhnout. V okolí mu začali přezdívat Niťáček, poněvadž byl slabý jako niť, docela obyčejná nitka. Zapomnělo se, že hošík dostal jméno Karlík, od kterého si dne to byl Niťáček, a nikdo mu už jinak neřekl. Dokonce i jeho rodiče si na to zvykli a začali se smiřovat s osudem.

"Co je to osud?" vpadly myšky.

"To, co má každého potkat, prý to má každý kdesi napsáno, a ať dělá, co dělá, nic na tom nezmění."

"Ale to by bylo hrozné," lekly se myši hlavičky.

"Uvidíte, že je ještě něco lepšího než osud," řekla učitelka.

A Niťáčka to trápilo. V noci se mu zdály ošklivé sny: starší chlapci ho pronásledovali po zoraném poli, dlouho jim unikal, jako by mu narostla křídla, ale pak ho dostali, a každý mu uštědřil pořádnou herdu. A kluci křičeli:

"Tu máš, ty pitomý Niťáčku, a tu máš ještě jednu, to abys věděl, že se mezi nás silné nemáš plést."

Po takových snech byl Karlík ještě slabší a bezradnější. Je proto pochopitelné, že nedovedl vzdorovat škodolibým slovíčkům a záluďným nástrahám svých kamarádů. Smutněl a smutněl, až se zdálo, že ho smutek celého spolýká.

Jednou se vypravil do lesa. Řekl si:

"Už dost, takhle to dál nejde. Musím si všechno důkladně promyslet. Musím udělat konec té své slabosti a ne-duživosti. Jinak by mě ušlapali."

Usedl pod mohutný smrk a padla na něj těžká únava. Usnul. Spal dlouho. Přišel večer. Přišla noc. Veliký bílý měsíc, planoucí luna, plul nad lesem jako zvláštní ozářená kulatá loď.

Karlík-Niřáček uslyšel šumění stromu, pod nímž usnul. Šumění se proměnilo ve zřetelná slova:

"Karlíku, ty nejsi slabý, ty jsi silný. Ještě o tom pořádně nevíš, ale ty toho ještě hodně v životě dokážeš a dáš všem vysměváčkům na frak. Jen o jedno tě prosím: c h t ě j a všechno půjde jinak. Vytrvej! Víc ti nepovím."

Když si Niřáček protřel oči, bylo už ráno a slunce obléklo celý les do zázračného růžového šatu.

Niřáček spěchal domů. Přestal být smutný. Přestal klopat svou myší klavičku. Jsem silný a budu silný, opako-
val si. Denně trénoval běh, skok do dálky a orientační schopnosti v zoraném poli. Ohradil se, když ho chtěli bít. Několikrát sám ránu vrátil. Začal pomáhat rodičům v domácnosti a dal si záležet na tom, aby všechno vyko-
nal rychle a přesně. Také ve škole se zlepšil. Když něco nevěděl, požádal chytřejšího kamaráda, aby mu ještě jed-
nou, v klidu všechno vysvětlil. Tak v mnohém předběhl své kamarády. Ti mu přestali říkat Niřáčku.

Myší učitelka skončila. Myšky ani nedutaly. Chvilí bylo ticho. Potom se přihlásil silný myšák s vypoulený-
ma očima a přiznal se:

"To já jsem dal herdu Niřáčkovi, ale víckrát to neudělám."

"A ty, Karlíku," obrátila se myší učitelka k slabému myšáčkovi, "co ty?"

Ale nečekala na odpověď a rychle odešla ze třídy.

Ludvík pozorně naslouchal myším pohádkám a rozho-
vorům. Začal meditovat. Pochopil, co to meditace je.

Začal rozumět myši moudrosti a s napětím sledoval myši příběhy dál.

Tajemný návrat černého myšáka

"Něco pro vás mám," řekl jednou tajemně Černý myšák, když k němu jednoho ubláceného předjarního dne přiběhl šedivý chumel roz dováděných myšek a spustil:

"Dědečku myšáku, pověz nám, co je nového."

"Slyšeli jste někdy o matějské pouti?"

"Neslyšeli," odpověděli sborem myši kluci a holky.

"Tak vidíte, a je to, to vám povím, světoborná věc, tahle pouť na svatého Matěje. Dříve se držela kolem kostelíka svatého Matěje v Dejvicích. Později se přestěhovala jina m, do Parku kultury a oddechu, jak tomu říkají."

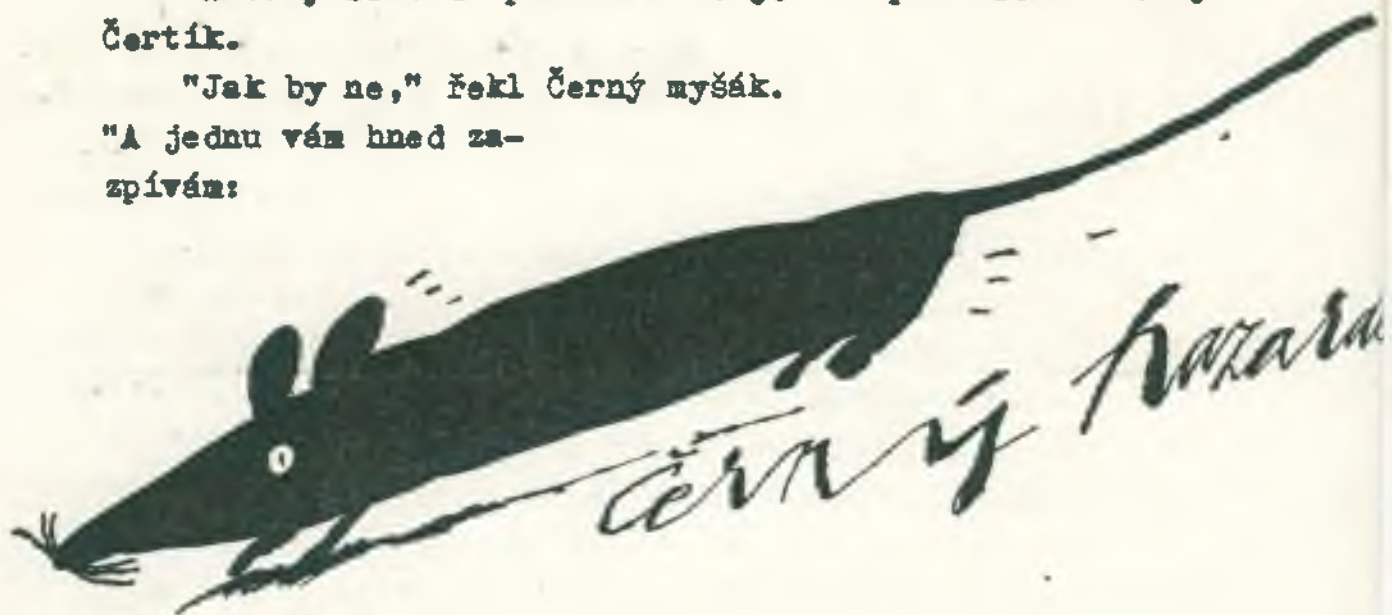
"Co je oddech, to víme," řekly myšky, "ale co je kultura?"

"To nikdo pořádně neví," zahučel dost nezřetelně Černý myšák. "Podle mého je kultura umět se radovat a radost roz dávat dál, pískotem, kotrmelčením, chodbičkováním a především nasloucháním rozumným, moudrým pohádkám, jaké slyšíte od vaší učitelky, která neumí nikomu ublížit. Ano, snad kultura je snaha neubližovat ostatním a radovat se ze sluníčka, z větérku, ale možná i z plískanic a smrti, ale to jsem zašel moc daleko. – Ale teď k té pouti. Tam jsou připraveny pro vás pro všechny věci kouzelné, ba přímo čarodějné. Je tam příšera jménem Lochnes, a ta na svém hřbetě vozí děti. Ale děti se Lochnesky vůbec nebojí a říkají jí Nazlobená teta. A potom jsou tam kolotoče a autíčka, která můžete sami řídit, a krámky s cukrovou vatou. A je tam střelnice, kde můžeš výborným zásahem vyhrát Kašpárka, čertíka, astronauta nebo i mořskou pannu... Ale to sami uvidíte."

"A taky se tam zpívá a tancuje?" zeptal se nezbedný Čertík.

"Jak by ne," řekl Černý myšák.

"A jednu vám hned zazpívám:

Na svatého Matěje
když se slunce zasměje
na pouti je hezkých dětí
jak když máku naseje."

"A můžou tam i myši?" zeptala se naivní Bělínka.

"Zajisté," řekl Černý myšák a trochu se odmlčel. "Musíte si ovšem dát veliký pozor, lidé jsou velcí a vy, myšky, jste malé. Lehce by vás mohl někdo zašlápnout nebo vám přinejmenším pochroumat nožičku nebo uskřípnout ocásek. Ale když budete opatrné a chytré, uvidíte všechno a okusíte všeho. A víte co já půjdu raději s vámi a hezky si všechno spolu prohlédneme."

"Sláva Černému myšákovi," vykřikli myšáčci.

A myšky myšandý špitaly oddaně:

"Dědečku, ty nás nikdy nezklameš."

Myšky na Matějské pouti

24. února, právě na Matěje, začaly myšky s přípravami.

Leštily si kožíšky, oídily si včusky, čistily si ouška, uhlašovely si ocásky a kontrolovaly drápy na hebkých polštářkách tlapek. To bylo smíchu, vtipkování, zvědavosti! Neřekli byste, jak jsou myšky zvědavé. Zrovna tak jako děti.

V sobotu dopoledne vyrazili všichni na pouť. Myší skupinu vedl Černý myšák s novými zelenými sklíčky na očích.

"Zdalipak tam vůbec dojdeme," naříkaly holčičky myšky. "Vždyť si ušoupeme nožičky."

"Ně se nebojte," houkl dědeček Myšák. "Mám vše ohno důkladně promyšleno. Pojedeme pěkným dodávkovým autem. Tátinek neposedného budvíka, kterého znáte ze školy, poveze na pouť nejrůznější potraviny, chléb, sýry, také ementál, jak jsem si zjistil. Do toho auta se všichni můžeme dostat. Cestu vám ukážu. Musí to proběhnout rychle a bez nebezpečí úrazu."

A opravdu: za chvíli byli všichni v pořádku v autě a o pár chviliek později již projížděli velikolepou branou Parku kultury a oddechu.

Ocitli se v pohádkovém světě. Bylo toho ještě mnohem víc, než o čem vyprávěl Černý myšák.

Začali Lochneskou. Bělínka se bála a Šedka si také nebyla docela jistá, zda ten hrozný ještěr s blikajícíma očima není živý. Ale osedlaná strašidla nestraší, jak jednou řekla vyšší paní učitelka.

Lidské děti výskaly a podupávaly nožkami v černých, modrých a červených botkách. Proto si myší děti musely dávat převeliký pozor, aby se rozkošná dětská botka nestala jejich hrobem. Neboť, jak řekl jednou přemoudřele vtipný Špuntík: veselíce se zraňujeme někdy ty, kteří se chtějí veselit s námi.

Bylo to vzrušující myšpišvíš. Co je to myšpišvíš? Ale to v tajné řeči nezbedného Čertíka znamená něco jako slovy to nevypovíš, nevíš, jak se to dovíš.

Ale právě Čertík doplatil málem na svou vykulenou vyjevenou pramyší radost z radosti života.

Chytrý Honzík ze třídy prvňáků zablédl, jak se vedle

75

něho mihla černá myška, stačil po ní bleskurychle hmátnout rukou a vyhodil ji prudce vysoko do vzduchu.

"Hele, jak letí," volal při tom na své kamarády. "Jen ať se rozcápne, patří jí to, co ta tady má pohledávat," volali kluci.

A nezbedný čertík letěl vzduchem jako parašutista, ale ouha, bez padáku. A země posetá lidskými těly, a zvláště střevíci, střevíčky a botami se blížila. Ale Čertík se vzpamatoval z prvního leknutí a usměrnil svůj let na ramena jednoho z vysokých pánů, kteří se dole procházeli. Podařilo se. Dopadl prudce, ale bezpečně.

"Myš!" vykřikl vysoký muž v jarní čepici.

Ale než se vzpamatoval, sešplhal Čertík po jeho těle dolů - a zmizel. Stáhl se kamsi do koutka - a čekal.

Ostatní myšky nic nezpozorovaly. Bavily se zrovna tak dobře jako děti. Vystřídaly střelnici, tam je to příliš nebavilo, po kožíškách jim přejížděl mráz, vždyť se puška mohla obrátit proti nim a zásahy do terčů spíše slyšely, než viděly; byly na kolotoči, to bylo šíleně dobrodružné, a nejvíc vychutnaly krámk s tureckým medem. Ze všeho nejzajímavější to ale bylo v menším stanu, kterému lidé říkali cizím slovem varieté. Útlá dívka tam zápasila s hadem. Byl to brejlovec, veliký had, který vypadá tak, jako by měl na očích nasazené brýle. Jako někteří učenci a dědečkové. Had byl silný, ale dívka znala místa, kde ho to bolelo. Používala různých hmatů a pohybů, kterými hrozného hada ovládala jako poslušného pejska. Bylo to zkrátka ohromné. Pro děti i pro myši. Pro myši zdola, pro děti zhora. Naivní Bělínka se zeptala Černého myšáka:

"A byl to opravdový had?"

"Ovšem že byl, Bělínko," zahučel pod vousy dědeček Myšák.

Ale nepověděl jí, že ve skutečnosti té mladé dívce žádné nebezpečí nehrozilo. Všechno se nemusí hned prozradit. Vždycky má zůstat něco, co se nedopoví.

Cesta zpátky proběhla hladce, právě tak hladce, jako

76

cesta tam. Myšky volaly jakoby jedním čumáčkem:

"Ať žije Matěj!!!" a "Příští rok zase!!!"

Výskaly a uždibovaly zbytky sýru a jiných dobrot, které zůstaly nepovšimnuty vzadu v autě.

Jen nezbedný Čertík byl zamklý. Ale potom se rozesmál a skoro ze sebe vyrazil:

"Když z modré výšky padáš dolů
a nevíš, zde vyvázneš živ
zde uvidíme se zes spolu
a všechno bude jako dřív

tu v nemožné si troufáš věřit
a zachrání tě pouhý div

že slůvko z pohádek ti poodá ruku
a všechno bude zas jak dřív."

"Báječné," v úžasu volaly myšky. "Čertík básníkem, neslýchané!"

"Ano, stal jsem se asi básníkem," přiznal nezbedný Čertík. "Básnit mě naučilo nebezpečí. A důvěra."

"Co je to důvěra?" zeptal se Špuntík.

"Důvěra - to je krásně doufat, že znova dostaneš svůj život."

"Ale vždyť my svůj život už máme," nesouhlasil mlsný Petřík, který byl celý pryč především do tureckého medu.

"Ba ne, nemáme," odpověděl za Čertíka Černý Myšák.

"Všechno bylo báječné, ale nejbáječnější událost jsi prožil ty sám," obrátil se Myšák k maličkému myšimu básníkovi.

"Zjistil jsi, co je to důvěřovat."

Pak nastalo ticho. Všichni a všechny meditovali.

Bylo to ticho, které nebolí, ale hojí.

77

Égon Bondy Zakletý školník

V Nerudovce je školník zakletý v hospodě U Dvou Slunců. Strašlivým kouzlem je tam zakletý, takže nemůže odtamtud ven, než na drobné pochůzky do trafiky a k Bonapartovi. U Slunců má pod stolem tlačítko zvonku, jímž zvoní ve škole přestávky. Když dlouho pije, na zvonek zapomene, a pak je hodina dlouhá. Jen na noc se vrací domů do školy, a pak je na protější stěně vidět jeho ohromnou ruku, protože se přes noc změní v trolla. Ale to vidí jen Bondy, který z okna na tu stěnu školní kouká a děti to nevědí. Kdo by jinak chodil do školy s takovým školníkem?

Nic necinkalo, nezadrnčelo, nevrzalo, nešoupalo, nikdo nic nenesl, nikam nešel, nebylo, kdo by tlačil káru, která stála opuštěná na ulici. Nikdo nezval do své dílničky zákazníky a nikdo nemlaskal na koníčka. Městečko vypadalo, jako kdyby je všichni opustili uprostřed práce. Tam byl nedostavený domek, tady nedodělaný chodník, tamhle nezasklené okno, tadyhle nenatřené dveře a nedopsaný štít. Ticho a ticho.

Jenseptal, chlapec, který právě do městečka připutoval, chodil sem a tam a slyšel ťukat jen své kroky na nedokončeném chodníku. Lopata byla v hromadě písku, který nikdo nepřesíval. Nakonec mu zvědavost nedala a zašel do takového malého krámku. Roztrhl ve dveřích pavučinu a vešel. Uvnitř seděl za stolem malý ohnutý mužiček, ruce v klíně a spal. Dílnička byla plná hodin a hodinek, budíků a kukaček, stojících i ležatých hodin, sloupkových i bimbacích, šišatých, čtverhranných, s obrázkem i bez obrázku. Každé hodiny ukazovaly jiný čas. Hodiny spaly, mužiček spal, dílnička spala, městečko spalo, všechno spalo a ani mouchy nezabzučely. Jenseptal nahlas pozdravil:

"Dobrý den."

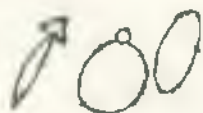
Mužiček otevřel oči, protáhl se, zívá a ještě jednou se podíval, jestli je opravdu někdo uvnitř, a řekl:

"Á, dobrý den, chlapče, promiň, trochu jsem zaspal, ale mnoho let už ke mně do dílničky nikdo nepřišel, tak jsem si odvykl."

To Jenseptala překvapilo a povídá:

"A copak se stalo za neštěstí, že k vám nikdo tak dlouho nepřišel?"

"Ach," vzdychl mužiček, "smutná a nešťastná událost naše Řemeslnice potkala. Tehdáž tady žil jeden líný a nešikovný krejčí. Nikdo u něj nešel, protože jeho kabáty nehřály, jeho košile škrtily a jeho kalhoty padaly. Rovný steh nikdy neušil, ale pusu měl jako splav. Mluvil a mluvil, povídal a povídal a nic nedělal, a když něco udělal, tak to bylo špatně. Jedni se mu smáli, druzí mu domlouvali, ale nebylo to nic platné. Mluvil a mluvil, až z toho bolela

hlava. Jednou mu řekl pekař: "Pusou ještě nikdo nic neušil a okem se chleba neupeče," a ten líný krejčí mu odpověděl: "Nejlepší je nedělat nic a dělat to pomalu." A od té doby to pořád a pořád říkal, až všechny přemluvil, aby s ním odešli. Ani nevím kam. Zůstalo nás tady jenom pár všelijakých řemeslníků, kteří svoji práci umíme a máme ji rádi a nechceme bez ní žít, jenže ji po nás nikdo nechce. Nikdo tu není, kdo by ji potřeboval, a to je to veliké neštěstí, které nás potkalo," vyprávěl smutně mužíček a vzdychal. "A tak sedíme a čekáme, až nás někdo vysvobodí a bude od nás něco chtít."

Jenseptal se zamyslel a řekl:

"Hodináři, udělej mi hodinky, které každou hodinu zazpívají pěknou písničku, aby mi čas od hodiny k hodině radostněji ubíhal."

Hodinář se na něj podíval, zajiskřila mu očka a povídá :

"S radostí. A hned se pustím do práce."

Natáhl všechny hodiny a nařídil je, zametl podlahu a utřel stůl, sedl nad kolečka začal šroubovat a pilovat. V dílničce to začalo zvonit a cinkat, hrkat a frkat, tlouci a zvonit, rachotit a harašit, tikat a kukat, až se to rozléhalo po celém městečku. Všichni se vzbudili a pomysleli si:

"Hodinář začal pracovat, to znamená, že přišel šťastný čas, kdy je potřeba, aby každý dělal to, co umí. Nadešla hodina vysvobození od spánku."

A každý začal čistit nářadí, sámetat dílnu, dlaždič pokračoval v dláždění, zedník posadil novou cihlu, sklenář zasklil okno a v městečku začalo být rušno. Všechno to začalo zvonit, vrzat, drnčet, cinkat, šoupat, bouchat, pískat a každý spustil svou písničku, kterou dostal, když se naučil svoje řemeslo. První začal hodinář:

Tiky, taky, tiky, tak
Ciferník jak stříbrňák
Pérka, šroubky, kolečka
Velká, malá ručička

Potom hned spustil zámečník:

01

Zamyky, zamyky, zamyky
Všechno dávám pod zámky
Otevře jen kdo má klíč
Zloděj musí z kola pryč

Jenseptal šel od dílny k dílně, od krámků ke krámkům a od každého řemeslníka chtěl něco udělat. Dobře se díval, jak to dělají, aby se to také tak naučil. A všem zpíval svoji písničku:

Jenseptal je jméno mé
Ať mi každý promine
Už vím, co je to mít rád
Umět světu pomáhat
Chci se všechno dozvědět
A chci umět mít rád svět

Pokryvači pokrývali střechy, komíníci čistili komíny a pekaři začali péci chleba. Zahradník začal plít zahradu a řezbář vyřezal loutku.

Pokácel jsem v poli lipku
Vyřezal z ní malou loutku
A tu loutku posedlo
Hrát pro děti divadlo

Tesař vytesal další trám a hrnčíř si při práci zpíval:

Trochu vody, trochu hlíny
Točím misky, hrnky, džbánky
Kdo chce hezky stolovat
Bude u mne kupovat

Jenseptal od něj dostal nádobí, od nožíře dostal nůž a od řezbáře lžici. Krejčí mu ušil šaty (ale tohle byl jiný krejčí než ten nešika, to byl šikovný krejčí), od ševce dostal boty a od kuchaře sto receptů. Cukrář ho naučil dělat dort a zmrzlinu.

Když všechny řemeslníky obešel, zbýval mu ještě kovář. O tom se říkalo, že je nejmoudřejší, protože pracuje s ohněm a vyzná se ve všelijakých věcech, i v některých podivných a

temných, ale to se říkalo potichu. Jenseptal tedy vešel do začouzené kovárny, odkud se ozývaly mocné rány a valil se dým. Našel kováře, který bušil kladivem do rozžhaveného železa na kovářině. Byl tak zabrán do práce a takový zamračený, že si Jenseptala ani nevšiml. Byl oblečen do černé haleny, měl černé vlasy a vousy, černé chlupy na rukou, černé oči a začouzenou, skoro černou kůži. Jenom zuby měl sněhobílé a jazyk a rty červené jako uhlíky na ohništi, do kterých foukal velkým dmychadlem.

Jenseptal slušně počkal, až svou práci dokončí, a pak se ho zeptal:

"Máš svou práci rád?"

Kovář se po něm překvapeně otočil:

"To se ví, že mám. Co bych byl bez ní. Takhle jsem kovář a můžu dělat pro lidi věci, které potřebují, a jsem proto něco platný na světě." .

"A máš rád svět?" ptal se dál Jenseptal.

Kovář si dal jednu ruku v bok, druhou se podrbal ve vousích a odpověděl:

"To se ví, že mám, protože pro něj mohu něco pěkného udělat a něčím mu pomoci, aby byl lepší, a proto ho mám rád. Starám se o něj a on se stará o mne."

Jenseptal se zamyslel a nakonec se zeptal:

"A jak se já mohu naučit mít rád svět?"

Kovář si to prohlédl od hlavy k patě a povídá:

"Ty? Jednoduše. Jsi zdravý a silný, veselý a zvědavý, tak to pro tebe nebude těžké. Pomož světu tím, že v něm uvidíš, kde je třeba tvé práce. Tak v něm najdeš místo a začneš ho mít rád. Staneš se kusem světa a svět se stane kusem tebe. Dobře se dívej, co od tebe svět chce a to potom s chutí udělej a měj rád každého, kdo od tebe chce nějakou práci, protože tím tě dělá užitečným. Když ji dobře uděláš, každý tě za to bude mít rád a bude se ti dobře a šťastně žít až do smrti."

Kovář se odmlčel, mnul si vousy a přemýšlel. Jenseptal se na něj usmál a řekl:

↑ 83

"Moc děkuju za radu. To jsem chtěl vědět a teď bych od tebe ještě něco potřeboval."

Kovář se také usmál a řekl:

"Jen si řekni, rád ti vyhovím a budeme mít oba z toho radost."

"Potřeboval bych od tebe sekeru, pluh, pilu, motyku, kleště, kladivo, hřebíky a všelijaké jiné nářadí," poprosil Jenseptal kováře a ten jenom přikývl:

"Rozumím," a rozdmýchal oheň, vzal železo a začal kovat. Při tom si zpíval písničku:

Oheň, kleště, kovádlino
Bum, kladivem velká rána
Kovám meče, motyky
Kosy, rýče, hřebíky

A než tu písničku třikrát přezpíval, tak to měl všechno hotové. Jenseptal velice děkoval za nářadí i za poučení, naložil všechno na vůz, který dostal od koláře, vzal postroje, které dostal od sedláře, zapřáhl koníčka, kterého dostal od handlíře, a zavolal:

"Hyje, hyjé," a už ujížděl z městečka po nové dlažbě.

Lidé se vrátili už zpátky do Řemeslnice, mávali na něj z oken a volali:

"Měj se dobře, Jenseptale, a děkujeme ti!"

A Jenseptal na ně také mával a volal:

"I vy se mějte dobře a já vám taky děkuji."

Tím, že jim mohl pomoci, stal se moudřejším a užitečnějším.

A městečko cinkalo a vrzalo a zvonilo a vonělo a když vyjížděl ven, tak si všiml, že místo nápisu Zbytečné Řemeslnice je tam cedulka Čilé Řemeslnice. Jenseptal zapráskal bičem a ujížděl zpátky k domovu, poněvadž se dozvěděl, co vědět chtěl. Zpíval si tuhle písničku:

Jedu světu pomoci
Od škaredé nemoci
Budu orat, kácet plít
A budu se dobře mít.

89

čistič bot

Pod jedním zámkem byl krásný park plný divuplných rostlin, květin, keřů a stromů. Pod jedním keřem každého rána vstával a každého večera uléhal čistič bot. Každého dne pak na pískem vysypané cestičce sedával a čistil boty poutníkům, kteří mu za odměnu povídali, co nového ve světě viděli a vyprávěli mu pohádky, pověsti, historie i legendy. Uplynulo pár let a čistič bot byl nejmoudřejším člověkem království. Nebylo ničeho, co by neslyšel a na co by neznal odpověď. A tak k němu ze všech končin světa přicházeli nejen poutníci chudí, ale i králové a vládci, aby slyšeli mluvit proslaveného mudrce.

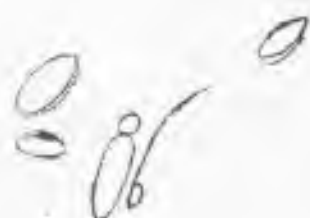
Usedávali před ním na trávě a poslouchali ho pod záminkou čištění bot. A čistič bot se stával stále bohatším a bohatším, vždyť vládce, kterým čistil boty - i duši - nechávali přinášet nemalé dary.

Tak se z čističe bot stával Král moudrosti - čistič duší, který po práci usedal k prostřeným stolům, jež mu sloužící ze zámku nosili do parku, a uléhal s milenkami, jež mu posílali ze svých harémů sultáni, šejkové a pašové až z daleké Arábie. Už ho nebavilo čistit boty a i jeho moudrost jakoby se pokrývala prachem, který rozvířily zástupy hledačů moudrosti, které čekaly, až budou moci zout před oním mudrcem boty. Již nespával pod keřem, ale v posteli s nebesy na jednom rozložitém stromu v parku pod zámkem.

Jednoho dne se čistič bot probudil a zjistil, že mu někdo ukradl kartáče a čisticí pasty. Jeho hlava byla najednou

tupá a těžká a jediná moudrá myšlenka, které mu v hlavě zbyla, byla ta, že by se měl vrátit pod svůj keř, kde se narodil. Tam seděl stařec v bílém hábitu a černém širokém klobouku a kýval na něj holí.

"Přistup, mudrci, něco ti povím. Ztratil jsi moudrost? Ztratil jsi kartáče a pasty? Chtěl jsi čistit boty i duše lidí, ale své boty, na ty jsi zapomněl, ty jsi měl vyčistit první, a také svou duši, protože ti zbyly jen drahé dary a peníze, ale i to by se ti brzy ztratilo. Poradím ti. Za své peníze kup stádo ovcí a jdi je pást do hor. Tak vyčistíš svou duši."

A handwritten signature or mark, possibly a stylized 'S' or 'J', located in the bottom right corner of the page.

Egon Bondy ANGLICKÁ JEZERŇÍ PANNA

V Anglii žije nedaleko Londýna v jezeře Jezerňí panna. Panna má v jezeře naftáky a ty jí dobře hořejí, neboť trubky jsou neustále proplachovány vodou. To je rozdíl od Bondyho naftáků, které neustále neboří. Je v nich inženýr Knap. Jednou přišel inženýr Knap k Bondymu a strčil do naftáků hlavu. Ta mu tam už zůstala, takže inženýr Knap chodí dál bezhlavý. Je zaměstnán ve Výzkumném ústavu pro řízení a tak mu to ne-

vadí. Hlava inženýra Knapa je v Bondyho naftácích a dělá tam potíže. Hlavně hrozně řve. Když se naftáky zažehnou, volá:

"Pivo - pivo -" a Bondy musí lít dovnitř pivo malilíčkovou dírkou, která nahoře v naftácích je. Tím ovšem naftáky uhasí a je mu zima.

Proto Bondy zavolal na naftáky letos na podzim Kukala. Kukal se jmenuje Bondy chudých, protože nosí malou čepičku, kdežto Bondy nosí velkou čepičku. Nosí velikou kovářskou zástěru, celou z tlusté kůže, která mu sahá až na paty. Vlasy má dlouhé až na zadek a fousy až na předeek, a když je zima, ovíjí si je místo svetru kolem těla. Nosí dřeváky, a proto velice dupá.

Když přišel k Bondymu, řekl hrozným hlasem:

"Hu - hu - hu, kde jsou naftáky?!"

Bondy řekl:

"V koutě."

A Kukal třikrát zadupal, že se do nich pustí, v tu chvíli naftáky začaly hořet jako blázen a Kukal odešel.

Po týdnu přestaly naftáky hořet znova. Bondy zavolal Kukala. Přišla však jenom Kukalka a řekla:

"Hu - hu - hu, kde jsou naftáky?!"

A v tu chvíli začaly naftáky hořet jako blázen.

Ale za týden přestaly naftáky znova hřát, Bondy si sedl, že napíše Kukalovi. Vzal veliký papír a napsal velkými písmeny:

Kukal - Pivo - Evropa

Jak to naftáky viděly, rozhořely se jako blázen. Bondy potom vzal dopis a provázek a dopis pověsil na provázek a provázek přitloukl ke stropu, aby naftáky na dopis dobře viděly. Naftáky měly velký strach a hořely

88

jako blázen.

Ale za 14 dní se naftáky přestaly bát a přestaly hořet. Bondy se sebral a šel za Kukalem. Přivedl Kukala, který měl malou čepičku, kovářskou zástěru až na paty, vlasy až na zadek a fousy až na předeek a na nohou měl dřeváky - a Kukal se postavil do dveří a řekl:

"Hu - hu - hu, kde jsou naftáky?!"

A naftáky se strašlivě lekly a hořely jako blázen, ale Kukal vzal kovářské kladivo a naftáky rozbil.

Od té doby má Bondy od naftáků pokoj.

Anglická Jezerní panna se vyznačuje jen tím, že ji nikdo nikdy neviděl a ona si na naftáky ch peče topinky.

Mrzlo až praštělo. Studené slunce se bezmocně prodíralo mlhami a sněžnými mraky a vločky bez ustání zasypávaly každíčký kousek země. Zpod strmé stráně na východní straně Zimničné hory se ozývalo smutné bečení. V nevelké salaši se tu tístilo asi padesát oveček. V koutě se hřál mladý ovčák u malého ohníčku a veselými tóny své fujarky se snažil rozehřát mrznoucí ovce. Ale veselé melodie mu unikaly z myslí a z flétny vycházelo jen teskné volání a zoufalé modlitby. Chvillemi zaknučel černý chundelatý psík, ovčákův věrný přítel a společník. Ovečky ležely bezvládně na zemi, tiskly se k sobě. Byly vyhublé, zmalátnělé, zesláblé.

Vánice trvala již druhý týden a zdálo se, že nebude mít konce. Pastýř vzpomínal, co kdysi vyprávěl jeho dědeček:

"Když zima dlouho trvá, závěje se zvětšují a jaro se neobjevuje, znamená to, že víla Sněženka zapomněla na svět a na lidi a spí si někde v rozkošném květu střemchy či v zámečku z blatouchů. A dokud spí, zima neustoupí."

Pastýř se rozhodl. Zavolal na ovečky, pohledil pod krkem starého berana, voříškovi nakázal dobře hlídat a sám uchopil flétnu, zahrál divokou píseň do boje s vichřicí a rozběhl se do vířících vlnček.

K poledni přecházel širokou ledovou pláň, lehce poprášenu sněhem jak nedělní bábovka cukrem. Kolem něho to jiskřilo a zářilo jak tisíce drahokamů. Všiml si, že všechno blyštění a jiskření pochází od malých kapiček, malíčkových krystalů, které se, jako šňůry náhrdelníku, táhly křížem krážem přes pláň. Světlý bod, jako malá muška nebo květinka, se pohyboval daleko před ním. Dal se do běhu a za chvíli jej dostihl. Stála před ním malá hezounká víla a hořce plakala.

"Ty nic nevíš, ty nic nevíš," hořkovala, "naše královna, víla Sněženka, ochořela, dnem i nocí leží na mechové podušce a nemůže otevřít oči. Ani kapky rosy z jetelových lístků, ani nektar z pampelišek, ani sladký včelí med, nic nepomáhá. Marně ji křísíme. Proto teď my, malé víly, bloudíme světem a hledáme lék a pomoc. Ty perly a drahokamy, co kolem vidíš, to jsou všechno naše slzy!"

Vzala pastýře za ruku a vedla jej do hluboké rokle pod kořen starého dubu, kde odpočívala nemocná víla Sněženka. Obklopil jej houf malých víl. Ve svých růžových, modrých, žlutých a bílých šatečkách vypadely jako květin-ky, ale třásly se chladem a pláčem. Plakaly pro vilu Sněženku, plakaly pro nerozvité květiny, plakaly pro ospalé jaro i studené sluníčko.

Pastýř se sklonil nad vilou, nadechl se a zahrál. Hrál divokou píseň horských potoků rozvodněných tajícími zívějemí, hrál o pelčivých paprscích slunce, o reji skřít-ků na Měsíční pasece, hrál o něze rašících pupenců, o úsměvech sedmikrásek, o tiché písni lehounkých motýlů noč-

ního snění, hrál o rudých růžích omamně vonících květů a o bolestných ranách po trnech. Flétna naříkala o zoufalé touze nikdy nevyslyšené lásky, o horkých nocích neklidného spánku. Naposledy zahrál o planoucím srdci ve své hrudi.

Víla otevřela oči a byl v nich údiv první chvílky života. Objala pastýře a volala:

"Ach milý, konečně jsi přišel, ty jsi můj život, mé snění, má touha čistého srdce. Zůstaň..."

A učinila pastýře svým milým a králem všech malých víl a květin.

Procházel jsem jednou v horách nedaleko staré salaše a zaslechl tichý bekot ovcí. Vešel jsem, nalil vodu do kořty, roznese seno a sůl a zůstal. Stal jsem se pastýřem.

Leti ^{jinák} SNĚŽNÝ CHLAPEC

Staří lidé vyprávějí, že když nad domem, kde se právě narodilo dítě, přeletí tři labutě, půjde s dítětem štěstí.

V malé opuštěné vesnici na úpatí strmých hor bylo toho dne právě dopuštění. Dřevěné domky praštěly pod náporem vánice, kroupy a hrudky ledu bičovaly střechy a skla v oknech se tříštila. Do křiku meluzíny a sténání větru se však nísálo ještě sténání jiné.

Vesničané již dávno odešli do nížin ze strachu před krutou zimou. Jen v chaloupce na kraji vsi zůstala sama mladá žena. Její muž odjel před týdnem dolů nakoupit zásoby a ještě se nevrátil. Muž odjížděl se strachem v srdci, neboť žena čekala dítě.

Nyní klečela na podlaze a její bolestný křik se mísil se sténáním vánice. V pokoji bylo zima, dřevo dávno nebylo

a sýr a chléb ztuhly na kost. Dítě se dralo na svět a ona bojovala o jeho život. Porodila a stačila ještě dítě zabalit a vložit do kolébky, když v tom se rozsypalo jediné okno a ledový vítr a kroupy vnikly dovnitř. Žena se vrhla ke kolébce, pokoušejíc se svým tělem přikrýt chlapečka, ale slabostí se neudržela na nohou a klesla na zem. Než vydechla, uslyšela v dálce křik labutí. Dítě volalo, ale nebylo již nikoho, kdo by je utišil.

Otevřenými dveřmi vešel starý muž, pozvedl dítě a odnášel je daleko do noci.

Chlapec vyrůstal v chaloupce Starce sněhu. Stařec ho zasvětil do všech umění, jež má znát vládce mrazů a zim. Naučil se rozpoutávat chumelenice a bouře, dovedl přikrýt vesnice lehkým popraškem stejně jako je celé zasypat týdenní vánicí, pod jeho pohledem zamrzaly rybníky a i živí tvorové, myšky a veverky mrzly, když na ně pohlédl. Rád využíval své moci, naháněl strach zvěři i lidem a ohýbal obrovité lesní velikány mohutnými sněhovými čepicemi. Nebyl zlý, ale ani dobrý, nebyl smutný, ale ani veselý. Nebylo mu líto škody, kterou natropil. To vše proto, že jeho srdce bylo zmrzlé.

Stařec sněhu brával často chlapce na své sněhové saně a létali unášeni vichrem vysoko nad mraky i nízko, nizoučko, že tak tak nesráželi komíny s domků.

Vždy, když se večer vraceli, míjeli naposledy malou chaloupku, z jejíhož komínu stoupal šedý kouř a dobýval si cestu sněhovými vločkami. Jeho vůně chlapce vždy na chvílku omámila. Zvykl si na ni a každý den již z dálky pramínek kouře vyhlížel.

Jednoho dne rozpoutali se Starcem čtyři vánice a dvě krupobití a celých deset chumelenic a velmi unaveni se vraceli domů. Chlapec, sotva oči otevřené, si nepovšiml, že komín jeho oblíbené chaloupky je dnes němý. Druhý den však toho zpozoroval a třetí den na něj padla podivná tíseň. Jako by se uvnitř něho něco svíralo.

Vydal se hlubokým sněhem k chaloupce a v jeho stopách,

jak již si navykla, šla smrt zimou a chladem.

Došel k domku. Dveře otevřené jakoby na přivítanou nebo jakoby někdo odešel a zapomněl zavřít. Vstoupil a překvapením vykřikl. Vedle kamen na dřevěné lavici ležela dívka nebývalé krásy. Křehké tělo halil starý šat mnohokrát spravovaný, hlavu a hruď měla zahalenu v šátku, ale její tvář byla čistá, vlasy dlouhé a zlaté a rty rudé jako nejkrásnější z růží.

Chlapec přistoupil blíže a uchopil její dlaň. Byla bezvládná a chladná, jako křemen. Padl na kolena a volal:

"Ach běda, běda mi. Proč umím jen bouře přivolávat, kroupami a ledem neštěstí působit a živé mrazem spalovat, ale pomoci nedovedu a proti smrti nezmohu nic!"

A nevěda bolestí co dělá, přivinul bezvládnou dívku ke svému srdci.

A jeho srdce, do této chvíle ztuhlé v kámen, se probudilo a rozhorelo velikou silou.

A jako oheň louče zapálí a tmu přemůže, tak chlapcovo i dívčino srdce zapálilo a smrt navždy zahnal.

Lidé v dolinách zvedali hlavy a volali, že přišlo jaro, ale my víme, že přišla láska.

Egon Bonáry PODMOŘSKÁ KOČKA V JEČNÉ ULICI

Je siamská kočka, je angorská kočka, je devíticásá kočka,
je Němcovic kočka a také je podmořská kočka.

Podmořská kočka žije většinou pod mořem, ale když o vánocích
prodávají na Karláku v kádích ryby, připletla se do toho taky pod-
mořská kočka a už byla tu.

Každý kupoval ryby, ale nikdo nechtěl kočku, ani Kukal ne.
Tak se podmořská kočka dopálila a utekla z kádě na Karláku pří-
mo do Ječné ulice. Tam, opuštěná, bloudí a nařiká a bloudí po
střeše a bude bloudit a naříkat a naříkat a bloudit na střeše,
dokud nepotká Němcovic kočku a nenastěhuje se k Němcům.

To bude její konec, protože ji Kuba chytí a prodá
v Kotcích a nebo donese Bondymu, aby ji nosil na hlavě,
dokud se kočka nevrátí zase pod moře.

O Jana Věselá čarovné zahradě

Na kraji vesnice, až vzadu u hájku, co v něm rostou křemenáče a je v něm studánka s velikou zelenou žábou, žije v malé chaloupce Kuba s maminkou. Nemají toho mnoho, ale nemají také hlad. Na dvorku se popelí slepice, vzadu za kůlnou bydlí králíci se svými mladými a z chlívků vykukuje zvědavá bradatá koza. Život v chaloupce se ubíral poklidně, všechno šlo dobře a nikomu nic nechybělo. Koza měla každé jaro kůzlátko, někdy i dvě, králíci byli baňatí a spokojené stříbali ušima, slepice vydatně snášely a neobtěžovala je žádná škodná. Chaloupka svítila bíle a čistouncem uprostřed malé zahrádky a nic nenasvědčovalo tomu, že by se mělo přihodit něco špatného.

Až jednou na sklonku léta se všechno zamotalo. Kuba tomu vůbec nerozuměl. Maminka ráno nevstala z postele a řekla, že je nemocná. No jo, ženské, říkal si Kuba přesně tak, jak to slýchal od pana Stárka z milířů. Jenže maminka nevstala ani druhý

den ani za týden. A každý den se ptala:

"Kubo, dal jsi trávu králíkům, nasypal jsi slepicím, podojil jsi kozu? A Kubo, nezapomněl jsi, že musíš nasekat to dříví na zimu?"

Kuba nebyl líný, to vůbec ne. Jen neměl rád to věčné přikazování. Co se s tou mámou stalo? Nikdy taková nebyla. Vždycky ho nechala na pokoji a práce byla stejně hotová. A ta, kterou udělal on, Kuba, tak to byla pořádně odvedená práce! Ale teď je to samé musíš a nesmíš a kdo to má vydržet!

Maminka se ale nesmí rozčilovat, to Kuba věděl od pana doktora, který se chodil na maminku dívat. A tak pokaždé odpovídal:

"Všechno už je hotovo. A dřeva už je tolik, že nám vystačí až do příštího léta," lhal.

A maminka spokojeně usnula.

"Paní sousedko," přišel pan Bárta, co pásal ovečky, "nepotřebujete něco?"

Maminka se usmála a vrtěla hlavou.

"Děkuji vám, pane sousede, ale mám hodného chlapce. Je už velký a všechno zastane."

"Pravda, sousedko. Viděl jsem, jak pěkně opravil plot. No tak já půjdu, a když budete něco potřebovat, dejte vědět."

Maminka znovu poděkovala, přitáhla si k sobě Kubu a hladila ho a laskala. Byla pyšná na svého nucha a byla moc ráda, že není odkázána na cizí pomoc.

Kuba byl šťastný, že se panu Bártovi líbí ten opravený plot. Pochvela od chlapa, to je něco jiného, než když ho teď k sobě mačká maminka.

A pak se zase všechno změnilo a zamotalo. Jednou, když od nich odcházel pan doktor, zavolal si Kubu a řekl mu, že maminka je už zdravá. A taky ano. Maminka vyskočila z postele a řekla:

"Kubo, já se tak hrozně těším, až si teď všechno prohlédnu a podívám se, jaký jsi už dobrý hospodář."

A šla.

Maminka šla a nohy se zase už pod ní podlamovaly. Zvířátka hubená a zanedbaná, sláma rozhozená po dvoře, dřevo na zimu skoro žádné.

Vrátila se do chaloupky.

"Proč jsi mi to udělal, Kubo, proč jsi mi lhal?" řekla takovým strašně smutným hlasem.

"Já bych tady stejně nezůstal, kdybys umřela!"

Sotva to Kuba dořekl, zatřásla se země, zatáhla se obloha, zvedla se vichřice, prolétla okny i dveřmi do chaloupky, a pak už Kuba nic nevěděl. Ví jen, že chtěl křičet, ale nešlo to, hrdlo měl ztažené, nemohl vydat ani hlásku.

Když se probudil, ležel v trávě v nádherné zahradě s čarokrásnými, nevidanými květinami, s ušlechtilými starými stromy, které jakoby se všechny nad ním skláněly a chránily jej, a modravým jezírkem porostlým lekníny. Všechno kolem by bylo skutečně neuvěřitelně kouzelné, kdyby čísi brozná obrovitá ruka nerozházela všude kolem bezpočet kamenů. Byly všude. Dusily květiny, hyzdily jezírko, bránily kolovškům, aby se mohli dosyta napást, ohýbaly slabší stromy. Kubu až bodlo u srdce z té bezcitnosti. Taková zahrada a tak poničená! Přemýšlel. A umínil si, že zahradu od kamenů vyčistí. Hned se do toho také pustil.

Jenže zahrada byla veliká, z jednoho konce jsi nedohlédl druhého, a kamenů bylo moc. Kuba si svlékl košili, zavázal ji u krku a svázal rukávy. Tak získal jakýsi vak, ve kterém kameny nosil. Ne však dlouho, kameny byly těžké a tenkou košilí brzy roztrhaly. Zkusil to tedy s kalhotami, ty sice vydržely o něco déle, ale nakonec to s nimi dopadlo stejně jako s košilí. Zoufal si už skoro, ale nevzdal se. Přemýšlel, jak to udělat, pot se z něj řinul, ne a ne nic vymyslet. Nešťastně přecházel sem a tam, sešel k jezírku, opláchl si rozpálené čelo a v tom jeho pohled zabloudil na druhou stranu jezírka, až tam, co se pozvolna měnilo v močál, ve kterém bydleli krásní, pestře zbarvení vodní ptáci. Bylo tam rákosí. Kdysi přece někde četl, že se z rákosí dá

leccos vyrobit. Jak se pletou košíky viděl, když byl na prázdninách u Princů, proč by ho nezkusil udělat z rákosu? Vydal se ke druhému břehu, ostrým kamenem nařezal rákos, usušil ho na sluníčku a upletl si důkladný koš. Ještě jednou se vrátil a nařezal radši rákos do zásoby, rozložil ho na slunci, aby ho měl připravený, kdyby první košík nevydržel. A pak už nosil a nosil. Večer uléhal unaven, spal těžkým spánkem plným zlých snů a ráno se necítil čilejší a silnější než večer. Kameny musel nosit daleko, daleko, až přes brod v řece na druhý břeh, kde z nich pomalu vyrůstala hora. Byla to těžká práce a někdy by Kuba se vším nejradši praštil, ale když se ohlédl na místo, která už vyčistil, skoro až ztrácel dech. Pohled na ten čarokrásný park plný omamných vůní a zářivých barev mu dodával sílu. Čím více a déle o zahradu pečoval, tím se mu zdála nádhernější a tím více ji miloval.

Když jednou večer ulehl a už téměř usínal, zaslechl hlas:

"Jsi unaven, Kubo? Vidíš, vidíš. A přitom to všechno bylo zbytečné, úplně zbytečné. Nemuselo se to stát. Každý ten kámen, Kubo, je jedna tvá lež. Je snadné mrštít kamenem po květině, ale jak únavné a těžké je čistit celou zahradu. Stejně těžké je získat si důvěru někoho, kdo nám věřil a koho jsme klamali, Kubo."

Kuba vyskočil a pátral ve tmě.

"Je tam někdo, je tam někdo?" volal.

Byl docela sám. Nikde nikdo. Nejspíše už zdřímá a něco se mu zdálo. Ulehl tedy opět do trávy a teď už spal nerušeně až do rána. A ráno zase odnášel kameny a zveleboval zahradu a nosil a nosil. Ale ta slova, co v noci zaslechl, mu nešla z hlavy: každý ten kámen je jedna tvá lež.

Teď už Kuba chápal, jak mnoho ubližoval mamince. Ale moudrý z toho všeho ještě nebyl, to ne.

Nesl snad posté toho dne svůj košík s kameny přes celou zahradu, kolem jezírka, ještě přes brod a už byl

101

skoro u své hory, když tu se najednou nad ním objevil černý stín a stále se přibližoval. Kuba leknutím upustil kameny do trávy na břehu řeky a úplně ztratil řeč. Z temena hory se snéšel obrovský orel s roztaženými pařáty a vražedně zakřiveným zobanem a mířil rovnou na něj. Kuba se otočil a utíkal, utíkal, co mu síly stačily, utíkal do hloubi zahrady, kde věděl, že stojí starý strom, jehož větve sahají až k zemi. Doběhl bez dechu k němu, proklouzl pod větvemi a přitiskl se šťastně ke kmeni. Sem za ním orel nemohl. Jenže co teď. Jak teď bude moci pracovat? Jak dlouho na něj bude orel čekat. Dovolí mu vůbec, aby vylezl ze svého úkrytu?

"Teď se bojíš, Kubo?" promluvil k němu přesně tím hlasem, jaký slyšel v noci. "Ta tvá pravda, kterou jsi řekl mamince, když jsi ji viděl naposledy, byla horší než orel, a přece ses nebál."

Když se Kuba trochu vzpamatoval z leknutí i z překvapení, namítl nesměle:

"Ale vždyť lhát se taky nemá. Každý ten kámen tady v zahradě je jako jedna moje lež."

"Nu, tak tedy přemýšlej, Kubo. Líbí se ti má zahrada? Chtěl bys ji vidět bez kamenů a bez orlů?"

"Ano, moc bych to chtěl," vydechl Kuba.

"A proč," zašuměl starý strom.

Kuba váhal, rozmýšlel se, ale pak už to řekl:

"Protože ji mám rád."

"Správně, Kubo. Teď už mě nepotřebuješ. Teď už také víš, že i k lidem se máš chovat s láskou. A v lásce není místa pro kameny ani pro zlé orly. Láska ti vždycky správně napoví, jak máš jednat..."

"Chlapče, chlapče," maminka se skláněla nad postelí a hladila Kubu po čele. "To jsem ráda, že se probouzíš, už jsem o tebe měla strach. Ale pan doktor říkal, že si ještě pár dnů poležíš."

Maminka přiložila do kamen a postavila před Kubu hrnek s teplým mlékem.

Žibos Rychtalský **O Podvedeném Dloužovi**

Nahoře a dole, daleko a blízko, za kopcem a před kopcem stojí zeď kamenajda. A v ní docela nalevo a docela napravo, téměř uprostřed jsou vrata otvírajdy. A daleko za vratama království Drahotín. Ve dne tam netrefíš a v noci zabloudíš, za půl dne nedojdeš a o půlnoci přejdeš. Jde se tam po strmajdě, cestě klikaté, přes pouště a houště. A po cestě stromy buky a na nich smutnáci, černí havrani - jak si sednou na člověka, je s ním konec.

V království Drahotín už nenajdeš jediného človíčka, co by na něm neseděl havran smutnák, už prý nejde slyšet zpěv a smích, ale jen samé ach a jéjé a vzlyk a nářek.

Jak se tohle dozvěděl šprýmař Dlouža z Kokořova, vzal si na cestu kapustovou polévku, deštník a dlouhou hůl. A vydal se do Drahotína. Všichni mu říkali:

"Dloužo, s tím nejsou žerty, nad smutnákem ještě nikdo nevyhrál."

Ale Dloužu už nikdo nemohl odradit.

"Mám letní prázdniny, kapustovou polévku, deštník po dědečkovi a dlouhou hůl, tak co se mi může stát. Však uvidíte, vrátím se zdrav a v Drahotíně bude legrace jako dřív," volal

a křičel jen tak do větru, a pak si začal zpívat tuhle písničku:

"Třes se, černý havrane,
Dlouža, ten tě dostane,
Dlouža, ten má pod čepicí,
nedopustí na legraci."

V tomhle si Dlouža opravdu věřil, a tak si vesele propěvoval a cesta klikatice mu rychle ubíhala, až najednou stál u brány otvírajdy. Nic se nebál a zabušil. Buch, buch-buch. Nejdřív zarachotil v zátku klíč, a pak vrrrz a skřřříp a u vrat stála smutná babka nosajda s černým smutňákem na ramenou.

Dlouža se na nic neptal a dlouhou holí praštil havrana po hlavě, že se smutňák svalil na zem jen to žuchlo.

"Ho, ho," zaradoval se Dlouža, "tak se na to musí."

A babka, jen to viděla, začala zpívat a hopsat a smát se, že to je ono a jak se Dloužovi má odvděčit.

Ale Dlouža nečekal na díky a rázně vykročil na cestu.

Dlouža dobře věděl, že takhle by daleko nedošel, kdyby havrany mlátil po hlavě, že v tom vězí určitě jiný kouzlo, a umínil si, že na to přijde. Bylo půldne a Drahotín nikde, a tak se Dlouža posadil na pařez, že si dá polévku. Byla ještě teplá, protože sluníčko svítilo na plné pecky. A jak si Dlouža pochutnával na první lžíci, slyšel za sebou krááá a jen taktak stihnul roztáhnout deštník, ovak a bum prásk, svalil se na zem smutňák, jen to žuchlo. A Dlouža mu svázal křídla a strčil ho do pytle.

"Já ti dám, otravovat mě při polívce," brumlal si pro sebe.

Když se posilnil, vykročil ještě rázněji, a aby mu to rychle utíkalo, zpíval si písničku:

"Dva havrany na dvě rány,
to je švanda, pání dámy,
třes se, ptáku smutňáku,
Dlouža, ten má dlouhou hůl."

A opravdu, cesta Dloužovi utekla a bylo takovejch půl čtvrtý, když stál před cedulí Království Drahotín 2 km a pod ní připsáno: Pozor! Černí havrani!

"Tak teď pozor, milý Dloužo. Teďkono to začne," povídá si pro sebe náš hrdina. "Ti dva předtím, to byli asi nějakí zbloudilí smutňáci, ale teď opravdu vidím, hele, zrovne tam, na tom stromu buku, jeden, dva, óóó, čtyři, no, to je nadělení!"

Dlouža roztáhl deštník a směle vykročil. A začalo peří lítat, jak je Dlouža bil hlava nehlava.

"Jen směle do boje, milý Dloužo, nic se neboj!"

A za chvíli bylo dokrákáno.

Všude peří jako smetí. Dlouža svázel havranům křídla, naházal je do pytle a ještě rázněji vykročil na cestu strmajdu.

"To je mi divné, že jsem nepotkal živou duši."

Ale to Dlouža nevěděl, že už se o něm ví široko daleko, jenomže všichni z toho byli beztak smutní a seděli doma u oken a čekali na svého osvoboditele bez jásotu a bez slavoobrány.

Mohlo být tak sedm hodin, když Dlouža dorazil k ceduli Království Drahotín 6 kilometrů, chochochocho - bylo tam připsáno.

"No to je teda peklo," pomyslel si, "to se mi přestává líbit. A havrani nikde, živáčka nikde, Drahotín nikde, kde to vlastně, kde to vlastně jsem? Ale milý Dloužo, neztrácej veselou mysl, nenenene," mluvil si pro sebe.

A pak si vzpomněl na slova: ve dne tam netrefíš, v noci zabloudíš, za půl dne nedojdeš, o půlnoci přejdeš. A je takových sedm hodin. Ale náhle se ozvalo:

"Jen směle vykroč, Dloužo, ničeho se neboj. Líbí se mi tvá odvaha, budu ti pomáhat."

"A kdo jsi? Povídám, co jsi zač?"

"Neptej se, včas se dozvíš," ozvalo se teď docela blízko.

"A mám jít po cestě?" zeptal se Dlouža.

A ani nečekal na odpověď a ještě, ještě, ještě rázněji

✓ 105

vykročil. Teď už se opravdu náš hrdina ničeho nebál, a tak si ani zpívat nemusel.

"A teď se zastav," ozval se opět hlas. "Pozorně se rozhlédni, vidíš ten vysoký buk?" ozval se hlas opět docela blízko.

"Ne, nevidím," zahanbeně řekl Dlouža.

"Ještě se pozorně rozhlédni. A jdi rovnou k němu."

Dlouža se znovu pozorně rozhlédl, až ho spatřil, vysoký buk až do nebe.

"Už ho mám," zvolal radostně a běžel k němu. "A co u něj?" opět se Dlouža zeptal.

"Hledej," ozval se hlas.

"A co najdu?" opět Dlouža.

"Co si vezmeš," odpověděl hlas.

A Dlouža začal hledat a našel píšťalku, co bych dělal s píšťalkou, potichu přemýšlel, hledal dál a našel zlatý prsten, eh, co s prstenem, a zahodil jej, pak našel měšec zlaťáků, óóó, kouzelný měšec, zazářily oči Dloužovi a opravdu sypal kolem sebe zlaťáky a měšec ne a ne se vyprázdnit, však to znáte.

"Konečně si koupím bicykl a pojedu do světa na velký výlet, óóó, to mě potkalo štěstí, koupím si dům u moře, koupím si loď, postavím zámek, koupím si koně, kočáry..." a Dlouža sypal kolem sebe zlaťáky a docela zapomněl, proč se vydal na cestu a my jsme si také jistě všimli, že to není s Dloužou tak úplně v pořádku, to nemůže dopadnout dobře.

A také! Vzápětí se setmělo a ozvalo se tisíceré krááá, krááá, krááá, zlaťáky svým leskem přilákaly mnoho havranů smutňáků. Dlouža na to pomyslel a začal je spěšně opát do pytle a za košili, a když už byl první havran na dosah ruky, chtěl Dlouža vzít hůl a deštník, ale zjistil, že zabloudil, že nechal všechno u vysokého buku. A bezmocně se bránil holýma rukama. Ale přilétali další a další havrani, až jeden pevně dosedl Dloužovi na ramena, ostatní, jako když tleskne, zaizeli a na Dloužu padl černý smutek a těžká lítost.

"Zklamal jsi, Dloužo, jako již mnoho lidí před tebou,

propadl jsi moci peněz, zlákalý tě vidiny bohatství a lesk zlata tě docela oslepil. Zapomněl jsi, proč jsi se vydal na cestu?" hřměl hlas.

Dloužovi tekly velké slzy, plakal a viděl, že už je odsouzen k smutku. Chtěl si zazpívat píseň jako dřív, ale místo toho se ozvalo jen smutné vzlykání...

Nahoře a dole, daleko a blízko, za kopcem a před kopcem stojí zeď kamenajda a v ní docela nalevo a docela napravo, téměř uprostřed, jsou vrata otvírajdy. A daleko za vratama království Drahotín. Ve dne tam netrefíš a v noci zahloudíš, za půl dne nedojdeš a o půlnoci přejdeš.

Eduard Váček
Josífkovo trápení

To jsem si mohl myslet, Josífek s Bartoškem. Ty jejich toulavé nohy, které nepostojí, neposedí. Sotva jeden z nich usedne, druhý už vstává a ani si nesedej, musíme dál, do světa. Kam že tak pospíchají? To snad nevědí ani oni sami. Něco je žene kupředu, snad touha poznat nové kraje, dobýt svět, nalézt nezjevené, uchopit neuchopitelné. Jeden si píská písničku a švihá svou hůlkou, druhý jde zamyšleně s hlavou skloněnou k zemi. Je právě poledne, slunce stojí vysoko na obloze. Oba právě stanuli na pasece uprostřed lesa. Vysoký bzukot much se mísí s hlubokým bzučením čmeláka, který nahybá lodyhu květiny až k prasknutí.

"Pojedl bych, bratře," vzdychl Josífek, "leč chlebník je prázdný."

"Stejně i můj," smutně praví Bartošek.

"Čertovská práce!" zvolal Josífek a tou svou hůlkou švihne do pařezu.

"Co mě biješ po hlavě?" povídá ten pařez chraplavým hlasem a Josífek zděšeně uskakuje. "Jsi troufalý a to se ti vymstí," znovu ten pařez a souká se pomalu ze země ven.

Josífek vidí, že pařez má tělo, ruce i podivné končetiny, skryté pod zemí. Hrabe se pomalu ze země a z rozpuštěných šlach a rozeklaných prstů se drolí černá hlína, nic pěkného na pohled. Nějaký skřet nebo lesní mužík, kterého Josífek urazil.

"Omluv se," volá škrceným hlasem Bartošek, ale Josífek mlčí jako zařezaný.

"Budeš teď jako já prve," huhlá ten pařezový mužík, "já budu běhat po tvých nohách a ty místo mne ani se nehneš!"

Jen to dořekl, Josífek sebou praštil na zem a již se nemohl postavit. Pařezový mužík se zachechtal a rychlým skokem zmizel v hustém houští.

"Pomoz mi, pomoz mi," prosil Josífek Bartoška, "nemohu se ani pohnout."

Bartošek přiskočil a Josífkovi postavil na slabé a pokroucené nohy, které se podobaly kořenům. Josífek byl by se dozajista svalil, kdyby ho Bartošek nepřidržel.

"Zahrabej mi nohy do země," s pláčem žádal Josífek, "po kořenech se stejně nemohu pohybovat. Snad se časem stanu stromem a bolest v srdci mi pomine."

Bartošek zaslzel, Josífkovi si přes záda přehodil a vydal se cestou k lékařům, aby se pozeptal na radu. Nikdo však Josífkovi nepomohl ani neporadil. I učinil si Bartošek vozík a do něho Josífkovi uložil, i chodil světem jako prve. Josífek však stal se zasmušilým a jeho srdce smutkem se uzavřelo. Když jednou zastavili uprostřed hlubokého lesa, zatímco Bartošek dělil chléb, Josífek vyňal svou píšťalku a tak smutně tóny vyluzoval, že Bartoškovu srdce svíralo se smutkem.

"Tu máš, najez se raději," pravil a podal Josífkovi

chléb.

Jak se Josífek chleba jen dotkl, zjevil se náhle před nimi sešlý stařeček a prosil o chléb. Když mu jej podali, představil se jako kouzelný stařeček a nabídl se oběma, že jim splní jedno přání.

"Dal bych deset let života za to, abych opět mohl chodit," pravil Josífek kouzelnému stařečkovi.

Děda mávl proutkem a Josífek vyskočil jako jelen. Udělal pár kroků a hned se svalil mrtev do trávy.

"Ano, musí to tak být," pravil kouzelný dědeček, "neboť Josífek měl vyměřeno již jen sedm let života. Měl tedy již být tři roky mrtev. Odešel, aniž by mi zaplatil svůj dluh," pokýval hlavou a byl ten tam.

Bartošek přiskočil ihned k Josífkovi, chtěje ho obrátit na záda. Avšak jaký div. Když k němu přistoupil, poznal žasnouce, jaká se s Josífkem udála proměna. Zbyla tu jen hromádka omšelých kostí, i oděv se zcela rozpadl, jako by tu Josífek ležel již celé tři roky mrtev. Bartošek zaplakal nad svým přítelem a klackem vyhloubil v zemi mělký hrob, do něhož uložil Josífkovy ostatky. Do čela zabodl jednoduchý kříž z březových větví a kamenem zatloukl. Když však kříž vnikl hlouběji do země, jakoby odtud zaslechl přídušený výkřik. Za nedlouho se počal čerstvý hrob všelijak obracet a chvět a náhle z pod hlíny vykukla řádně umezaná tvář Josífkova s malou čerstvou rankou uprostřed čela.

"Zachránil jsi mi život, Bartošku," zvolal Josífek a pilně se hrabal z hrobu ven.

Bartošek pomohl mu rychle na nohy a oba se radovali, že Josífek je živ a může se opět pohybovat na zdravých nohách.

"Co nás asi ještě čeká," povzdechl si Josífek, když holí vyhrabával z ohniště jeden horký brambor za druhým a oba si je ještě horké strkali do úst.

"Pohleď," ukázal Bartošek Josífkovi starý plesnivý škrpál, který již dávno se byl rozpadl. "Tuto tvoji botu jsem zapomněl do hrobu zakopat. Když se kříž dotekl tvého

čela, obnovilo se vše, co bylo v hrobu zakopáno, vyjma tohoto škrpálu."

"Eh co," mávl rukou Josífek. "Však mi zbyl ještě jeden a nadto byla to již přeci jen obuv, jež již před lety vyšla z módy. Bez toho jsem si chtěl na trhu zakoupit boty jiné."

Ráno oba vstali velmi záhy, aby si Josífek mohl někde na trhu v blízké vsi opatřit nové boty; bylo třeba, aby přišli na trh mezi prvními. Boty šly rychle na odbyt a mohlo by se snadno stát, že by švec nabídl Josífkovi boty velké nebo neforemné a ty pak byly na cestě ke zlosti.

Na trhu nebylo těžké ševce nalézt, ale čím zaplatit. Josífek s Bartoškem neměli ani krejčárek v kapse. Blížilo se již k zimě, a tak se oba naši přátelé rozhodli, že si nějaké peníze opatří prací a při tom zimu pěkně přečkají. Vstoupili proto do služby k pekaři, který Josífkovi na boty půjčil.

V pekárně bylo teplo, byl tu i dostatek chleba. Pekař měl krásnou dceru, která se Josífkovi tuze líbila. K velkému jeho neštěstí byla však již zadána a zanedlouho měla se strojit svatba. Když se pekly svatební koláče, Josífek plakal žalem. Pekaři se proto rozhodli, že mu nevěstu upečou z chlebového těsta. Večer si Josífek nevěstu ještě teplou odnesl domů. Od voňavého chleba voněla celá světnice. Josífek neodolal a nevěstu oždíboval, ochutnával a ukusoval, až jí kus ujedl. Večer ji uložil do postele, obejmul ji rukou a z hluboka usnul.

Když se ráno probudil, vedle něj ležela panna krásná jako květ, až se Josífkovo srdce svíralo samou radostí. Panna však leží smutná, bez úsměvu, že jí Josífek ujedl. Srdce by náhle Josífkovi vyskočilo žalem, když spatřil, že panně chybí celá jedna ruka. Dal hlavu do dlaní a plakal nad tím neštěstím.

"Josífek snědl nevěstu," pokřikovaly děti na návsi a staříci z hospody se dali slyšet, že byla nevěsta opravdu k nakousnutí.

Bartošek marně těšil Josífka z jeho žalu. Když si

nevěstu dobře prohlédl, neušlo mu, že nevěsta má oči, jaké už někde viděl. Ano, již to má. Takové oči měl pařezový mužík, který Josífka trápil. Bartošek v tom ucítil čertovinu. Poradil Josífkovi, aby nevěstu dopek v peci. Přinesli chlebové těsto a promíchali v díži. Nevěstu položili na stůl a z těsta uhnětli chybějící údy. Josífek roztopil pec a nevěstu chtěl do ní zasunout, aby se údy dopékaly. Když se tak chystal učinit, nevěsta se náhle proměnila ve starého pařezového podšívku a byla ta tam.

Josífek děkoval Bartoškovi za pomoc a na nevěsty zanevřel.

Když zima pominula a na mezi se ukázaly první sněženky, Josífek s Bartoškem už neměli stání a museli opět do světa. Napekli si na cestu nejlepší chleba, se všemi se rozloučili a už je nohy opět nesly po cestách a mezích dosud mokrých po zimním hojném sněhu.

Vešli do lesa a hle, pod stromy tu obrostlý kol do kola mechem probublával čistý pramínek vody. Josífek ihned pocítil žízeň, naklonil se ústy k vodě chtěje se napít. Když však již špulil ústa chtěje smočít ret ve studánce, voda náhle zmizela a Josífek líbal mechovou a drsnou tvář lesní stařeny, která si jej za uši přidržela a sázela mu jednu hubičku za druhou.

Za Josífkem ozval se drsný mužíkův smích.

"To je moje sestra," pravil, dyž se dosyta vysmál. "Když jsem uslyšel, že toužíš po nevěstě, dám ti ji za ženu. Je tvá, buď jí dobrým mužem," řekl mu ještě pařezový mužík a lesem se pomalu vzdaloval jeho skřehot než docela zanikl v ozvěně.

Josífkovi i Bartoškovi ztuhla krev v žilách, když spatřili obrovitou schýlenou stařenu, sukovitou, věkem třikrát přeschlou, s retem jako nákupní kabelu.

"Joj joj," bědoval Josífek, "není nešťastnějšího poutníka než mne, neboť nikdo nemá tak ošklivou ženu jako já."

"Nevypouštěj ze svých úst takové řeči, neboť jsi dosud nespatrił moje dvě sestry," skřehotala ta babice,

"Jež jsou dle světských měřítek ještě mnohem ošklivější než já. Avšak věz, muži můj, že ošklivost u lidí jest krásou na druhém světě a krása u lidí jest u nás ošklivostí. Proto, chceš-li dojít radosti a štěstí, musíš ty sám změnit své názory. Pak shleďáš sebe sama ošklivým a ve mně, své ženě, nalezneš zalíbení."

"Leda bych snad dočista oslepl," ale jen tak tak se vyhnul bábině lepanci, který mu chtěla vysolit přes nezptřsobná ústa.

"Nejsi-li schopen změnit svůj pohled na krásu a ošklivost, hleď se alespoň radovat z toho, že jsi to ty, jenž má nejošklivější ženu na světě, neboť moje sestry dosud jsou svobodné."

"Což jsem šílený, abych se radoval z převrácených věcí?" zeptal se ještě Josífek a uložil svou tvář do dlaní, aby se vyplakal.

"Měl bys mě představit svým rodičům," týrala ohyzda Josífka bez milosti a posadila si jej na hrb i s jeho mošničkou.

Bartošek sklíčen kráčel za nimi.

Smutný a podivný průvod se ubíral k Josífkovu dorovu. Lidé mu poděšeně uskakovali z cesty. Bartošek snažil se naopak co možná nejlépe uklidnit svého druha, když si marně vzpomínal na přednosti takového manželství. Nepřestával poukazovat na pohodlí, jež měl Josífek na hrbu obrostlém lišejníkem, mezi nimiž tu a tam se zelenal malý jehličnatý stromek. Mezi borůvčím a jalovcem mihla se občas zelená ještěrka, zkoumajíce svými korálkovými očima nezvyklého vetřelce. Bartošek ukazoval Josífkovi své zhmožděné nohy od dlouhé, vytrvalé chůze. Josífek však nebyl ve stavu schopném radovati se z této přednosti ani z poklidné přírodní scenérie bábina hrbu a tiše hořekoval. Nevnímal konejšivá Bartoškova slova, byl celý mrzut a nešťasten. Nevšiml si ani, že bábín hrb porostlý hojnou flórou se kymácí v místech, kde započalo jeho neštěstí. I nyní je čas blížící se polední, slunce stojí vysoko na o-

bloze.

Bartošek tahá Josífkou za nohavici a mlčky mu ukazuje ztrouchnivělý pařez, původ celého Josífkova neštěstí.

"Chci si odpočinout," volá bábě do strupatého ucha a bába se s Josífkem svalí hnedle vedle pařezu.

Josífek vrhá se přímo na pařez a oběma rukama cloumá tím ohlůzkem, jako by mu šlo o život. Pařez náhle ožívá a volá bábu o pomoc. Nechybí mnoho a Josífek by byl přemožen.

V tu chvíli však uplynul právě rok, kdy pařezový mužík získal nad Josífkem moc a toto je chvíle Josífkova osvobození. Bába i mužík náhle slábnou a jejich materie se rozpadá na šedý trouchnivý prach.

Jen Josífek ještě nepostřehl tuto proměnu a pere se s Bartoškem jako se zlou mocí.

Když to všechno skončí, oba přátelé si padají do náruče s radostí, že je vše za nimi.

Luboš Vrzdva **Dílečné jezero**

Ještě za našeho dětství bývalo v hájích ve Zbytkách u Měříče malé jezírko, o kterém se říkalo, že je bezedné.

Kdysi dávno jel tudý pohořský sedlák Míra Nemíra a ve zlosti, protože si ten den ještě nevypil, krutě ztýral koně, až se mu splášili a strhli ho i s vozem do jezerní hlubiny. Našlo se několik svědků, kteří tu čertovskou jízdu i její náhlý konec viděli. Sotva však doběhli k jezírku, byla jeho voda opět čirá a na dně po voze, koních a kočím ani památky. Přesně za rok se však pohořský sedlák do vsi vrátil a co vypravoval, bylo zrovna tak neuvěřitelné, jako jeho zázračné znovuzrození.

Sotva se za ním zavřela ledová voda tůň, padal prý dlouho bahnitým potokem, až nevěděl o sobě a probral se teprve na jakési louce. Všude kolem bylo šero. Místo oblohy nad sebou spatřil ve výšce skálu, která jedním směrem

stále stoupala, takže konce nebylo možné dohlédnout. Vypadala jako hroživé mračno před bouří. Protože by si čekáním nijak nepomohl, chytil koně a vydal se s nimi do neznámé krajiny. Ale už za chvíli stál před černým, zrakem neproniknutelným lesem. Naštěstí skrz něj vedla cesta. Jel tedy po ní, až zahlédl starou sedranou chalupu, ve které se svítilo. Zabušil na dveře a z domu vyšel stařec s ohnivýma očima a vousem po pás. Míra Nemíra se ho zeptal na cestu, kterou by se mohl vrátit zpět na zemský povrch. Stařec zvedl ruku a rozeschlým skřípavým hlasem odpověděl:

"Drž se stále tímhle směrem. Odsud je to však velmi daleko."

Pak si ale prohlédl sedlákovy oře a dodal:

"Víš co, pomohu ti nahoru hned, je tu ještě jedna cesta, ale dáš mi za to své koně. Ty se k nim stejně neumíš chovat, mně by se však hodili na svážení dříví."

A uhlíky místo očí se mu rozhořely jako by do nich zafoukal vítr. Míra Nemíra o tom ale nechtěl ani slyšet. Celý zlostný z těch řečí odjel, aniž se rozloučil. Jen ještě zaslechl, jak děda za ním svým suchým hlasem volá:

"Dělej co dělej, však o ně stejně přijdeš!"

Ujel další velký kus cesty, když zaslechl ja-

kési šumění. To se před ním rozlévalo moře a zatarasovalo mu cestu. Putoval po jeho břehu a měl hlad on i koně, neboť nejen stromy, ale i tráva zmizela. Když už byli velmi vyčerpaní, dostali se k řece, ve které to vřelo a vystupovala z ní pára. Na jejím břehu seděl skřet a dělal tu převozníka.

"Převezu tě," souhlasil se sedlákovým přáním, "ale dáš mi za to své koně. Tuze rád bych si na nich zajezdil."

Ten souhlasil, avšak sotva byli na druhé straně, prohodil ke skřetovi:

"Říkají mi Míra Nemíra, protože z prkotin umím dělat velké a opačně. Otoč se a počítej do desíti, udělám kouzlo a koně budou tak malí, abys na nich mohl jezdit a nespádl jsi."

A protože ~~skřet mnoho rozumu nepobral~~, dal si poradit a učinil, jak mu sedlák řekl. Ten zatím skočil na koně a ujel.

Za vřící řekou bylo pastvy dost a v potocích a jezerech si mohl nachytat jinde nevidané, ale chutné ryby. Kolem se rozkládaly hvozdy plné zlatých jednorožců, kteří mu však pokaždé velickou rychlostí unikali. Zato králíků a jakýchsi trpasličích vepříků si mohl do ok nachytat dostatek.

Záře, která se jednou objevila ve směru jeho cesty, byla čím dál jasnější a rudější, a čím jel dál, tím více stromy i tráva byly uschlejší, až zmizely zcela. Tak opět znovu krajina přešla v poušť. Posléze spatřil širokou ohnivou řeku vydávající tuto záři a sálavé teplo. Přetínala mu cestu, vlévající se také do onoho chmurného moře smolné barvy. Na břehu řeky byla hora. Myslel si, že se s ní trochu porozhlédne, ale sotva na ni nohu položil, hora se pohla sama od sebe, neboť to nebyl nikdo jiný než spící obr.

"Čeho si žádáš, lidský červe?!" obořil se na sedláka.

Ten se ho nezalek a sdělil mu své přání, že by se

chtěl dostat na druhou stranu.

"Dobrá," chechtal se obr, "ale jen za tvé koně. Dostal jsem totiž na ně velkou chuť."

Sedlákovi nezbývalo než souhlasit, ale sotva byli na druhé straně, povídá obrovi:

"Říkají mi Míra Nemíra, protože z velkého dělám prkotiny a opačně. Ty dva koně jsou pro tebe méně než holoubě. Otoč se a počítej do sta, udělám kouzlo a koně budou tak velcí, že si na nich pochutnáš dosytosti."

Obr byl nenažranec, řekl si, že vlastně na tom vydělá, a proto sedláka poslechl. Ten mezitím skočil na koně a ujel mu.

Po dlouhé době přijel ke skále, skrz kterou spatřil dlouhým komínem maličký útržek modravého nebe. Tu poznal, že stařec měl pravdu a že o koně stejně přijde, protože tím vysokým komínem by žádný z nich nahoru nevylezl. Naposledy si povzdechl, ale pak pochopil, že je to stejně zbytečné. Za své chování k nim si je nezasluhoval. To, že zvítězil nad dvěma blupáky, přidalo mu sice na pýše, ne však na vzteku na své koně. Smutně je pohladil a nechal pastvou odejít. Pak se dal do namáhavého výstupu. Vylezl prý až někde v kra-
su u Berouna a nikdy už potom na koně ani nekřikl.

Jezírko zmizelo. Zakryly ho plechy
a trubky odvádějící odtud pítinou
vodu pro Hradec Králové. Technici
tu tak dalece mysleli na užitek
a prémie, že nic nezjistili
o podivné zemi, která se
pod nimi nachází.

A to je dobře.

Egon Bondy AGÁTA S Vlkodlakem

Agáta - a pamatujte si, že to byla Agáta Zajíčková z Domašína - šla do lesa hledat vlkodlaka. Pod lesem potkala lišku.

Liška povídá:

"Agáto, nechoď hledat vlkodlaka, vlkodlak tě sežere!"

Ale Agáta šla dál. Na cestě v lese seděl muflon. Povídá:

"Agáto, nechoď do lesa hledat vlkodlaka, vlkodlak tě sežere!"

Ale Agáta šla dál. V lese byla tůň a z ní vykukoval žabák.

Žabák povídá:

"Agáto Zajíčková, nechoď hledat vlkodlaka, vlkodlak tě sežere!"

Agáta se zastavila, pořádně se dokola rozhlédla, ale vlkodlaka neviděla, tak šla dál. Přišla pod Javořici. Na Javořici stála televizní věž a jak uviděla Agátu, už z dálky volala:

"Běž, Agáto, utíkej z lesa, nebo tě vlkodlak sežere!"

Agáta se už doopravdy bála, ale chtěla vidět vlkodlaka s rezavýma chlupama, žlutýma zubama a špičatýma ušima. Tak si ho představovala. Počkala chvíli, jestli někde nevyleze, a šla dál. A byla tma. Mezi stromy se míhala všechna zvířata a volala:

"Agáto, utíkej, teď přijde vlkodlak a sní tě!"

A z dálky bylo slyšet strašidelný řev. Agáta vzala nohy na ramena a utíkala o stošest. Doběhla domů, strachy ani nedutala, vrazila do dveří - a tam seděl Bondy a hrál s vlkodlakem karty.

Petr Tatoun
Jak Nikolaj potkal
Skřítku Sedmikvítku

V hlubokých hvozdech Českomoravské pahorkatiny leží líbezně a pokojně malá krásná vesnička Krasonov. V létě do ní jezdívá pan Nikolaj Stankovič s chotí na letní byt. Sbírají houby, odpočívají a kochají se velebnou přírodou, která kreslí na tváři pana Stankoviče úsměv daleko radostnější než v Praze.

Jednoho rána však úsměv na jeho tváři ztuhl.

"Aj, aj, aj, Olinko, bolí mě zub, potvora jedna, co mám dělat?"

Paní Olinka se vyděsila, protože to přišlo tak znáhla,

zrovinka, když je venku hezky.

"Žádný prášek nemáme, půjdu do krámu, stejně musím nakoupit. A ty půjdeš se mnou, sluníčko ti prospěje," řekla poněkud rezolutně paní Olinka.

"Myslíš, jo?" zahuhlal pan Stankovič, pokrčil rameny a dodal:

"Kdyby tak byla kapička rumu, snad by..."

"Žádný rum, prášek musíš mít!" rozhodla paní Olinka a ten vykřičník na konci věty jí byl vidět přímo na rtech.

Pan Stankovič už raději neřekl nic a měl pravdu.

V krámě paní Olinka udělala nákup, paní prodavačka jí dala i prášky pro manžela, a že nakonec je to paní hodná, koupila litr rumu. U nedaleké studánky pan Stankovič, tváře se kysele, zapil prášek vodou a za chvíli mu bylo lépe.

"Tady je rum, Nikolaji, vem si ho do své tašky, mně by rozmačkal vajíčka, koupila jsem jich deset," pravila paní a uložila láhev do chlebníku pana Stankoviče.

"Jak je dnes ta boží příroda krásná," poprvé se pan Stankovič usmál, zamrkal do sluníčka a jeho majestátní hlava, odrážejíc paprsky slunce, se stala zářivou jako slunce samo, takže i větve letitých borovic kynuly na pozdrav:

"Dobrý den, sluníčko!"

"Opravdu je moc hezky," usmála se paní Olinka a na očích se jí objevil třpyt nádherné záře; dozajista si vzpomněla, jak jí Nikolaj kdysi dávno, dávno, poprvé políbil a řekl, že ji miluje. Můj ty Bože, jak ten čas letí, ach!

Pan Nikolaj a paní Olinka nepílili. Šli krok co krok, jen co noha nohu mine, a bylo jim velice milo v duši. Skřípánek tyl koval u cesty, že mu pod fráčkem byly téměř vidět housličky.

Tak to bývá, děti, tak to je.

Když už byli skoro u vrátek, povídá pan Stankovič:

"Já, Olinko, půjdu ještě na chvilinku do lesa, jen obejdu stránku, snad najdu nějakou houbu a přinesu ti ji."

Pan Nikolaj se usmál, pohladil Olinku po tváři a krásně

ji políbil. Jako poprvé. A jako poprvé byl vzrušen a jako poprvé cítil vůni lesa a jako poprvé se mu třásla kolena. Musel do lesa. Co se to děje? Co se to děje, co já vím, vždyť přece žiju a přitom sním, vím, nevím, jak to je?

Pan Nikolaj kráčí mezi stromy velikány, ještě se mu třesou kolena od polibku, ještě sní, když tu se opět ozval bolavý zub.

Smrk, bříza, borovice a támhle buky, javory a hebký mech a kapradí... Kapička rumu neškodí...

Vítr hladí větve stromů, hvízdá.

Tichoučko, ticho...

Pan Nikolaj otvírá láhev a první doušek konejší bolavý zub. Jak je ten svět krásný.

Pije pan Nikolaj, pije, a že od hladiny ke dnu blizoučko, za chvíli je láhev prázdná.

"Aj, aj, aj, ta moje citlivá duše mě přivede do hrobu," zanaříkal si pro sebe pan Nikolaj, zub už dávno nebolel, ale nohy. Nohy pod panem Nikolajem poklesly, zrádné nohy. Celé tělo se sesulo pod staříčkový dub.

"Tak, a když už jsem takhle dopad, aspoň si zazpívám," rozhodl se pan Nikolaj.

Ono mu také nic jiného nezbyvalo, protože se děsivě setmělo a začala být zima. Ne že by se pan Nikolaj bál, to proboha ne, ale... No, ve tmě bývá v lese všelijak. Pan Nikolaj zpíval z plných plic:

"Císař pán nemá dragouny rád,
voni mu pro... hráli Bělehrad,
pak je poslal na Karpaty,
voni je pro... hráli taky..."

Zrovínka v té chvíli si v nedaleké lesní chaloupce skřítek Sedmikvítek vařil guláš z hub a vřabčích stehýnek po italsku. Jenže přitom si sešíval botu dratvičkou. Pro jednu práci zapomněl na druhou, guláš se připálil a za chvíli bylo v kuchyňce jak v udrně.

"Krucí turek vod vokurek!" rozčilil se skřítek, lokl si z bandičky rumu pro uklidnění, utřel fousy a otevřel

okno.

"Pohýýý, pochýý, pčííík..." kuckal. "To jsem to zase Zpáckal!" bědoval Sedmikvítek, ale naštěstí vítr za chvíli vypudil oblaka dýmu ven.

Okýnkem vcházel do kuchyňky vonící lesní vzdoušek a k tomu soví volání:

"Húúú, húúú, húúú..."

A najednou, co to? Co to jen může být?

Skřítek se zaposlouchal:

"Císař pán nemá dragouny rád,
voni mu pro... hráli Bělehrad..."

"Někdo potřebuje rychle pomoc! Ach, ti lidé!"

Skřítek nelenil, oblékl si červenou kazajku, zapálil lucerničku a vyšel. Šel po hlase a zanedlouho spatřil zmoženého muže, jak sedí pod dubem, tváří se bujaře, ale dobře mu není.

"Dobrý večer, pane, jsem Sedmikvítek, zdejšího lesa skřítek," řekl a uvědomil si, že všechno na světě bývá občas jinak.

"Dobřej večír, malej mužíčku," pravil pan Stankovič a v tu chvíli si nebyl jist, zdali bdí či sní.

Ale skřítek věděl. Měl pana Stankoviče Nikolaje rád. Vytáhl z brašničky lahvinku, bylinkový zázračný nápoj z pohádek, a řekl:

"Lokněte si, dobrý muži, bude vám lépe."

A pan Nikolaj se napil. Pil a pil a pil, až lahvinku vypil. Jenže v tu chvíli se začal zmenšovat, začly mu padat vousy a růst vlasy a šlo to tak dál a dál, až z pana Nikolaje byl malý chlapeček, který plakal, plakal a plakal.

"Jakpak ti říkají, chlapečku?" zeptal se Sedmikvítek.

"Bu-bu-šek," vzlykavě odpověděl chlapeček.

"Tak, chlapče, už neplakej a nic se mě neboj, já jsem skřítek Sedmikvítek a pomůžu ti. Tys zabloudil, viď?"

Bubušek se díval na skřítku ustrašeně, ale už neplakal, protože byl vyplakaný dost. Jenže se zas mračil, ja-

♡124

koby spolkl vidličku.

"No tak už se neboj, chlapečku. Tady máš, ať mi tady nezmrzneš... No tak, už se neboj," chlácholil ho skřítek a oblékl ho do své červené kazajky, aby mu nebyla zima.

"Hleď máš asi taky, že jo? No, něco k snědku se u mne najde, domů se teď v noci stejně nedostaneš, a já mám chaloupku tady nablízku."

Bubušek málem začal natehovat moldánky znovu:

"Ale když já se bojím. Maminka říkala, že nemám s nikým cizím chodit."

"Mne se přece nemusíš bát. A k mamince tě odvedu taky, tak už se neboj."

Vyplakaný Bubušek se uklidnil, jen ještě trošinku vzlykal, ale jen na sucho, protože už neměl vůbec žádné slzičky. Byl rád, že nezůstane v tom hrůzostrašném černém lese sám a nechal se klidně vést skřítkem za ruku do jeho chaloupky.

Co všechno tam pak Bubušek viděl! To byste, děti, koukaly!

Chaloupka jako v pohádce, jenomže tahle byla lepší než ta perníková, protože byla opravdická.

Když přišli na palouček, svítil už jasně měsíc a chaloupka byla jeho září osvětlena. Jak byla malá, tak byla krásná. Zelená došková střecha a na ní lesní tráva, která nepustí ani kapku vody. Bíle nabarvené stěny, červená dvířka a rámy oken, černá petlice a petličky všelijak zakroucené do esíček a kudrlinek. Zahrádka samé kapradí a kytičky, děti, těch vám bylo! Z druhé strany malý dvorek se studnou a rumpálem, stříškou a zábradlím. Vedle záhon plný hříbků a kozáků a lišek a křemeňáků a žampionů a stročků a šťavnatek a strmělek, čirůvek, šafránek, penízovek, pečárek, bedel, límcovek a sluk a holubinek, ryzců, pýchevek, vatovců a ještě všelijakých jiných jedlých hub. Pak strom s lesními včelkami plný toho nejsladšího medu.

Zvířátka Bubušek neviděl, protože ho nechtěla poděsit, ale všechna zvědavě pokukovala, koho si to Sedmikvítek vede na návštěvu. Zajíc zíral ukrytý za pařezem a stříhal ušima, srnec, srna a koloušek, schování ve tmě za kmenem statné

jedle, v tichosti pokukovali na chlapce. Liška pyška hrdo-
pyška lačně pozorovala, co se děje, ale tvářila se nenápad-
ně a znučně prohodila k srnčí rodině:

"Jste vy to ale vesničané, mne nic takového vzrušit
nemůže."

A divoký kanec štětináč? Ten ze samého strachu, aby
chlapce nepolekal, se krčil o mnoho dál ve vyhrabaném dílíku
a jenom dva bílé tesáky mu svítily do tmy.

Zkrátka a dobře, byli tam všichni. Jezevec, havran,
lasička i orel, rys, kos, jelen s laní, kukačka, zmije, sss,
tetřev, užovka, žabka a mnoho dalších zvířátek a ptáků.

A což teprve, když Sedmikvítek zavedl Bubuška do cha-
loupky! Tam vám bylo květináčů a rostlinkami a kytičkami.
Na stěnách poličky a na nich malované hrníčky, džbánky a
krabičky, fajfky různých velikostí, až oči přecházely. Ba-
revné skleněné koule, v nichž bylo vidět nádherná kouzla
jako pod hladinou moře. Lastury z dalekých pobřeží, barevné
lesklé kamínky.

Bubušek úplně zapomněl, že má hlad, a jenom chodil o-
kolo stolu a díval se po stěnách sem a zase tam. Jenže
Sedmikvítek posadil chlapce ke stolu a začal dělat brambo-
rové placky. Tentokrát se mu všechno dařilo, hnedle byl
hotov. Bubušek samou vůní, která pocházela z placek, dostal
konečně zase hlad a jedl, zapíjel medovým čajem, až mu pra-
skalo za ušima. To měl skřítek radost, že mu chutná taková
obyčejná strava! Asi působilo nějaké kouzlo, protože doma
kolikrát nechce jíst ani maso ani vajíčka, jen by mlsal
samé bonóny.

Když bylo po večeři, zeptal se Bubušek skřítku, proč
se jmenuje Sedmikvítek. Ale ten se jen usmál a řekl:

"Všechno ti budu vyprávět, ale napřed se musíš umýt,
vlézt do postýlky a bude to jako pohádka na dobrou noc"

Zatímco se Bubušek jako hodný chlapec myl, Sedmikvítek
otevřel okno, třikrát pískl na prsty a za chvíli přiletěl
netopýr Ferda, noční listonoš, aby doručil psaní do Kra-
soňova ke Stankovičům:

Milá paní,
 Váš manžel je u mne v lese
 v domě, rád se navěčere a rá-
 chvilu bude spát v čisté posteli.
 Nemějte strach, vše v pořádku.
 s úctou oddaný Sedmikvítek v. v.

Když už Bubušek ležel v posteli, Sedmikvítek si při-
 stavil stoličku a začal své vyprávění:

"Jak jistě, Bubušku, víš, bydlí ve Psí Lhotě kromě
 tvého strýčka Paprnoše ještě sedm babiček. A každá z nich
 má mnoho kamarádek po celém světě, v Africe, kde žijí zase
 černé babičky, v Americe, Rusku, Japonsku, Číně, Indii. Au-
 strálii. Ale nejsou to obyčejné babičky, nýbrž kouzelné.
 Rozumí bylinkám a květinám, znají v lese každíčkou ro-
 stlinku podle jména a vědí, co která z nich dovede udělat
 pro člověka dobrého. Babičky si píší dopisy a posílají ba-
 bíčky plné semínek. Třeba naše babička ze Psí Lhoty pošle
 semínko pomněnky babičce do Austrálie a ta jí zase pošle
 semínko Phormium Tenax Forst, neboli po našem lenovníku
 tuhého. Semínko se zasadí, rostlinka vyroste a má už svoje
 zrníčka a ta zase babičky posílají lidem v naší zemi. Proto
 máme u nás tolik krásných rostlinek.

Ale ty jsi chtěl vědět, proč se jmenuju Sedmikvítek,
 viď, Bubušku? Když jsem se narodil, všech sedm babiček při-
 šlo k mé kolébce a každá mi přinesla jednu květinu. Babičky
 si přály, abych si rozuměl se zvířátky, abych žil v lese
 jako v pohádce a byl hodným pánem. Pánem lesa. Proto jsem
 dostal těch sedm květin:

Petrklíč

Aloe

Netík

Lomikámen

Čecheverie

Sasanka

Λzalka

0127

To je tajemství mého jména."

Sedmikvítek dovyprávěl zrovňinka ve chvíli, kdy Bubusšek zavřel oči a tvrdě usnul.

Zatím listonoš, netopýr Ferda, vlétl otevřeným oknem do pokoje, psaníčko položil na polštář vedle paní Olinky, zatřepetal křídly a odletěl, aby ji nepoděsil. Jenže ona se stejně probudila, přečetla psaní, zamračila se a jala se uvažovat:

"Nikolajovo písmo to není, kdo to mohl jen psát?"

Jakkoli je paní Olinka hodná a chytrá, na skřítky se jí nechce věřit.

"Někdo to přece musel napsat a vhodit oknem. Tačoun! To určitě on potkal Nikolaje, obloudil ho a zatáhl do Psi Lhoty do krčmy starého Paprnoše. No počkej, Tačoune, já ti dám skřítku Sedmikvítku, já ti dám, že vše je v pořádku!"

Paní Olinka zaplála spravedlivým hněvem, protože ještě měla v čerstvé paměti, jak jim Tačoun pomáhal se stěhováním, a pak málem ztratil vozík, zapomněl na Nikolaje a skoro taky na sebe. Byla však velmi ospalá, proto mávla rukou, obrátila se na druhý bok a snažila se myslet na příjemnější a odlehlé věci.

Blížila se půlnoc, jasný měsíc střežil noční klid a ručičky věžních hodin kostela se spojily a mířily vzhůru jako prst, který varovně nabádá k tichu. Zvířátka v lese se stulila do svých pelíšků, jen skalní orel Zoban ledně plul vzduchem k chaloupce skřítku Sedmikvítku, protože zaslechl jeho tenkou píšťalku.

"Dobrrrrý večerrr, pane Sedmikvítek, co si rrračte přrrřát," zaráčkoval orel Zoban, zaklapal zobákem a zatnul drápy do pařezu na dvorku skřítku Sedmikvítku.

"Podívejte se, Zobane, mám tady návštěvu," skřítek popotáhl z fajfky, odplivl si a pokračoval: "Je to velmi hodný pán, jenže abych mu mohl pomoci, musel jsem ho zmenšit. Jinak by se mi nevešel do chaloupky. Za půl hodiny přestane kouzlo působit, on by mi zase vyrostl, rozlámá postel a hlavou prorazil strop a rozboural chalupu. Potřebuju, abyste ho dopravil domů."

"Rrrrozumím, pane, ale je to trrrrasa, nemáte něco na posilněnou?"

Zoban se podrbal pařátem pod krkem.

"Samozřejmě, pane Zoban, hned jsem tady."

Sedmikvítek odběhl do chalupy a přinesl spícího Bubuška v košíku a lahvičku borovičky.

Orel rozevřel skobovitý zobák a skřítek mu nalil do chrťánu celý obsah láhve...

"Řřřř..." otrásl se orel, až se mu zježila péra, "to je dobrrrrrrota, ta píše. Kam mám chlapečka doprrrrravít?"

"Paní Stankovičová, Krasoňov. Prosil bych přímo do postele," odpovětil Sedmikvítek.

"Óóóó, znám, tuze krěrrrásná ženská, ach, už dlouho ji pozorrrruji skrrrryt v korrrruně starrrrrého dubu. To by byla orrrrlice, mně všechny uletěly strrrrachem přřřed myslivci až do Pyrrrenejí, srrrabi. I přřřátele orrrrli uletěli, zůstal jsem sám. Jenže ona by se mě bála," rozněžnil se Zoban a jakkoli jeho zjev byl hrozivý, tlouklo mu pod křídly čisté srdce.

"No, dobře, dobře, Zobane, ale toto je její manžel, ne abyste žárlil a schválně ho nad roklinkou pustil," znejistěl Sedmikvítek.

Orel zaklapal zobákem, zamračil se a řekl:

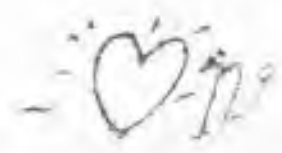
"Milý pane Sedmikvítku, jsem poslední orrrel na Vysočině, mám v duši lásku a lítost, něco jako žárlivost je mi cizí."

Sedmikvítek se nenápadně otočil, setřel si slzu z oka, zabafel z fajfky a donutil se k drsnému hlasu:

"Tak už leťte, Zobane, je nejvyšší čas, jste orel a ne nějaká sentimentální vlaštovka, hernajs!"

Skelní orel Zoban, král všech ptáků, uchoopil košík s Bubuškem do svého mohutného zobáku, rozevřel svá dvoumetrová křídla a vzlétl.

Skřítek sledoval jeho nádherný let nad korunami stromů a zdálo se mu, že letí až k měsíci, jenže Zoban, jakmile nabral výšku, vyrovnal let a letěl jen tak dva metry nad lesem, takže ho skřítek brzy ztratil z dohledu.

"Ach ten život, ach ta láska," vzdychl Sedmikvítek, lokl si z bandičky rumu a vešel do chalupy.

Otevřel deník, namočil pero do inkoustu a psal:

Zatím Zoben zakroužil nad Krasoňovem a přistál pod oknem paní Stankovičové, zobákem vyndal chlapce z košíku a spodní půlku zobáku podvlékl pod kšandy, lehce vzlétl, zůžil rozpětí křídel a jemně položil chlapce do postele. Spal jako dušek, ukazováček v puse.

Paní Stankovičová ležela na zádech zcela odkryta a slabě oddychovala.

"Ach, jak je krrrrrásná," zasníl se orel, král všech ptáků, a neodolal.

Opatrně se zachytil postranice postele, jemně sklonil hlavu a horní hranu zobáku se tence dotkl pootevřených rtů paní Olinky. Cítil její horký dech a rozbušilo se mu srdce. Pootevřel křídla, pohledil ji jemnými pírký lehce ramena a vznesl se na parapet.

"Ááááh," vzdychla paní Olinka ze spánku.

Orel byl velmi rozrušen a jeho duše smutná. Musel odletět. Byl nejvyšší čas. Bubušek se začal zvětšovat, rostly mu vousy, padaly vlasy a tělo mohutnělo, až se nakonec stal zase panem Nikolajem Stankovičem.

Paní Olinka se ve spánku usmívala a byla obětí velikého blaha.

Orlovi Zobenovi padaly slzy. Otočil se, rozevřel křídla a vzlétl. Letěl vysoko, převysoko a do dále, za sedmery hory a za sedmery řeky až k Pyrenejím.

HC

130

Jiří Wolf
O paměti a Bodlákovi

V rohu naší zahrádky u vysokého tarasu, tam, co stojí štíhlý topol, roste starý nehezký bodlák. Ošklivého samotáře neměl nikdo rád a i když nikomu nepřekážel, byl ostatními květinami v zahradě trpěn jen ze soucitu a také pro svůj vysoký věk. Bodlák neznal, co je to láska, přátelství a štěstí. A přesto se kytky domnívaly, že ten starý bručoun je šťasten a nic mu k životu neschází. Bodlák šťasten nebyl. K životu postrádal lásku, kterou nemohl získat. Snad proto, že ho žádná kytička neměla ráda a o starého ošklivce nestála dokonce ani kopřiva.

Všechny kytky v zahradě se měly čím pyšnit,

jen bodlák neměl čím a to ho trápilo. Cítil se opuštěný a často se smutně díval na kytky, jak se k sobě tulí, objímají se listy a vyznávají si lásku. Z celé té jeho opuštěné bodláčí existence mu zbylo jen snění. Při koncertech nikdy nesnil o lásce a milování. Nebylo však žádné kytky, která by ho vřele milovala, a místo lásky se mu jen vysmívaly.

"Podívejte se na toho ošklivce," ukazovaly matky Jiřiny svým dětem, "ne abyste se s ním kamarádily!"

Malé Jiřinky uposlechlly své maminky a s bodlákem se nekamarádily.

"Bodláku, překážíš nám!" volaly na něho tulipány.

"Dělá nám tu všem jen ostudu," svěřovaly se astry různě.

Těžko bylo bodláku.

"Proč jsem jen tak strašně nehezký?" pteł se sám sebe a potichoučku plakal.

Přes veškeré to ponižování a posměch osazenstva zahrady nesl bodlák svůj úděl statečně.

Jednoho dne, bylo to před první sklazní sena, došlo v naší zahradě k závažné události, která utrpení bodláku ještě více zkomplikovala. V zahradě rozkvetly stromy a pilné včeličky pracovaly každým dnem dlouho do noci, aby stačily opylovat všechna okvěti. Také na pampelišky se dostalo, a tak příroda za několik dní proměnila jejich zlaté hlavičky v bílé chmýří. Přítel větřík zadul a rozfoukal semínka po celé zahradě, aby započaly nový život. A tu jedno z těch milióů semínek se na své pouti světem zatoulalo až k tarasu, kde se spustilo na svém padáčku vedle bodláku. Plodná zem semínko přijala a to začalo růst v malou pampelišku. Sotva se malá pampeliška poprvé rozhlédla po tom úžasně velikém světě, nejdříve vzhledla a nad sebou spatřila koho jiného než ošklivý bodlák. To bylo pro pampelišku neradostné překvapení.

"Och, já nešťastná," zaplakala. "Proč zrovna já musím žít vedle tak ošklivého a starého bodláku."

152

Bodlák se z té velké výšky rozhlížel, odkud se dere ten nešťastný hlásek, a potom tu malou stežovatelku uviděl. Naklonil se nad pampelišku a snažil se ji utěšit.

"Neplač, malá, já ti přece neublížím."

Ale pampeliška se nedala utěšit a stále plakala. Začala bodláku vyčítat své neštěstí a nakonec jeho ošklivost.

"Podívej se na sebe, jak vypadáš, ty pomětlo, ošklivče neocholený. Ty nemůžeš ani nikoho milovat, protože kdybys nějakou kytku obejmul, popícháš ji. A jakou máš rozčuchanou, neučesanou hlavu, a tělo máš chlupaté, nehezké, tvrdé a neohébné!"

"Já umím mít rád," bránil se bodlák.

Ale pampeliška na něj zakřičela:

"Nelži, bodláci nemají, ani nemohou mít srdce!"

A tak se ti dva neustále hádali. Každé ráno, když se zahrada po dotyku slunečních paprsků probudila a když květiny rozevřely okvěti vstříc sluníčku, bylo slyšet malou trýznitelku. Nebylo dne, aby pampeliška neopomenula bodláku připomenout jeho ošklivost:

"Sotva se ráno probudím a otevřu oči, místo toho, abych nejdříve uviděla sluníčko, musím vidět tebe, ošklivče. Já nechci, abys mi každé ráno přál dobré jitro. Slyšíš, pomětlo. Nechci a nechci! Co já, chudinka, musím jen vytrpět, och, já nešťastná..."

Pláč malé pampelišky dráсал uši i ptáčkům v zahradě. Přilétali, sedli na bodlák a zpívali, jak nejlépe uměli. Ale pampeliška plakala dál.

"Chudinka malá," litovaly květiny pampelišku a snažily se ji utěšit. Všechnu vinu za její utrpení dávaly bodlákov:

"Ty ošklivče," volaly, "proč naši kamarádku utiskuješ, proč jí ubližuješ a zasláníš jí?!"

"He, jak je biedá, ani sluníčka si neužije," sdělovaly si kamelie.

"Podívejte se, už zase pláče," volaly mečešky.

A opravdu. Pampeliška usedavě plakala.

"Co ti ten hrubián udělal?" ptal se heřmánek.

"Pořád mi ubližuje," žalovala pampeliška. "Zaclání mi a slunička vidím tak málo. Proč zrovna já, nešťastná, musím tak trpět?"

Bodlák se snažil před květinami obhajovat. Ale nepochodil. Všichni věřili pampelišce. Bodlák se rozhodl, že bude pampelišce pomáhat a ulehčí tak její trápení. Chránil pampelišku svými listy před prudkým žárem, lijákem, vichrem, a když bylo potřeba, obejmul ji v silné vichřici svými listy. Mnohokrát tak svou malou trápitelku ochraňoval před přírodními živly. A v tom ochranném objetí nepociťovala polekaná pampeliška žádné píchání. Tak jemně ji bodlák držel ve svém náručí. Sotva ale skončila bouře, dočkal se bodlák místo poděkování jen výčitek a hany. Malá hrdopyška, jediná nesmáčená a nerozouchaná květina z celé zahrady, si začala kamarádkám stěžovat na nesnesitelné píchání v bodlákově objetí. Ale už neřekla, že to byla ona, kdo se první při bouři vrhl bodlákovi do náručí a hledal tam ochranu.

"Podívejte se, kamarádky, jak vypadám. Využije každou chvíli k láskování a jak potom vypadám. Celou mě ten hrubián popíchal, pomačkal a rozouchal."

"Necita, surovec, hanba mu, sukničkář!" volaly květiny a litovaly pampelišku.

Přitom ale pampelišce zéviděly, protože pod ochranou bodláku vyrůstala pampeliška v nejkrásnější kytku z celé zahrady.

A tak vedle sebe v naší zahrádce žily dvě nešťastné kytky. Pampeliška a bodlák.

Ubíhaly krásné slunné dny, někdy přicházely i bouřky, a z každé vycházela pampeliška díky ochraně bodláku bez zranění. Jiné květiny měly polámané listy, pomuchlané nebo vypadané okvěty, jen pampeliška zůstávala nadále nejkrásnější květinou z celé zahrádky. O své kráse pampeliška věděla,

a jak už to u kytek bývá, brzy zpychla, nedovedla ocenit přástelství a lásku, kterou ji zahrnoval bodlák. Místo opě-
tované lásky dostávalo se mu jen opovržení.

"Nepotřebuji tě, necito," volala. "Jak moc tě nenávidím,
špindíro, zabíráš jen kytkám místo."

Za bodlák se styděla a o jeho lásku nestála.

Ostatní květiny svou závist k pampelišce obracely v
posměch k jejímu ochránci.

"Podívejte se na toho starého ošklivého plesnivce,"
urážely bodlák. "Myslí si, že získá naši krásnou pampeliš-
ku. Hanba mu, hanba!"

Bodlák se ještě více trápil, začal chřádnout a byl
ještě ošklivější. Taková nespravedlnost ho trápila. Mi-
loval malou pampelišku. Trápila ho její pýcha a nevděčnost.

"Proč mě nikdo nemá rád, jaký to mám jen těžký úděl,"
plakával potají a byl ještě nešťastnější než dříve.

Sluníčko se už dlouho nemohlo dívat na to veliké
utrpení a rozhodlo se pampelišku za její pýchu potrestat.
Bylo to v létě, když podruhé přilétly včelky, aby opylo-
valy květiny. A tu se s hrdopýškou stala velká změna. Už
tolik nedávala bodláku najevo své opovržení nad jeho oškli-
vostí. Často bezdůvodně plakala, vzlykala a svěřovala se
svému ochránci:

"Nevím, bodláku, co se se mnou děje, cítím něco, ale
nevím, co to je. Trápím se, ale nevím proč. Co to jen mů-
že být? Poraď mi, bodláčku, řekni něco?"

Ale bodlák nemohl odpovědět. Nevěděl sám, co se s pam-
peliškou děje. Znal ji jen jako nafoučenou a rozmazlenou
hrdopýšku.

"Pampeliško, každé kytičce musí přijít doba, kdy
miluje a musí být milována. Tak už to v našem světě chodí
a já nevím, zda už nepřišla také tvá chvíle. Nikdy jsi mi
nedala nahlédnout do svého nitra. Nemohu proto vědět, co
se s tebou děje."

A tak se pampeliška trápila dál a nevěděla sama proč.
Až jednou ke konci horkého léta došlo k tragické události,

kterou nezavinilo sluníčko, ale největší nepřítel kytěk. Toho krásného odpoledne se schylovalo k bouři. Bylo dusno a horko. Všechna zvířátka ze zahrady hledala bezpečné úkryty a pampeliška tak, jako ostatní květiny ve strachu očekávala blesky, hromy, víchr a liják. Bouřky se bála, a když když se nad zahradou setmělo a zahřměl první hrom, vrhla se do náruče bodláku. Místo očekávaného deště přišly kroupy! Bodlák k sobě přitiskl pampelišku a uklidňoval ji:

"Neboj se, maličká, já tě ochráním."

První těžké kusy ledu zasáhly bolestně bodlák. Pampeliška slyšela v bodlákově objetí kolem sebe pláč všech květin v zahradě:

"Och, my nešťastné," volaly, "co s námi bude, bodláčku, poraď nám."

Žádná rada, byť by byla sebenejpšší, by nebyla proti ničivému živlu dobrá. Proti kroupám není ochrany. Ničivý živel dopadal na zahradu a pustošil vše živé. Zasažené květiny pod kusy ledu bolestně a s nářkem umíraly. Jen bodlák se držel. Nedovolil, aby pampelišku zasáhla jediná kroupa.

A tu náhle ucítila pampeliška na své tváři slzy.

"Ty pláčeš, bodláčku?"

"To nic, pampeliško, to já jen bolestí pláču, ale my odoláme, jako už mnohokrát před tím."

"Bodláčku, krupobití zesiluje, co s námi bude?"

"Vydržíme, moje malá, my vydržíme."

"Bodláčku, proč mě ochraňuješ, když jsem na tebe tak zlá?"

"Na to se, pampeliško, neodpovídá, to každá kytk, která miluje, ví."

A tu náhle a zákeřně dopadla na stonek bodláku velká kroupa, poslední z celého krupobití. Pampeliška zaslechla bolestný výkřik svého ochránce. Bodlák padl k zemi a život z něho pomaloučku vyprchával. Ležel zlomený vedle pampelišky, poslední živé květiny z celé zahrady.

Rozhlédla se kolem sebe a viděla celou tu apokalypsu přírodního živlu. Nádherné tulipány, jiřiny, astry i ostatní květiny ležely na zemi přelámané. V záhonech ani na skalce nebylo života. Pampeliška zůstala jedinou žijící květinou z celé zahrady. Poslední, nejkrásnější a bez konkurence. Naplnil ji strach z té hrůzy a rozplakala se. Zvyklá na ochranu bodláku zůstala zcela sama, bez jistoty a lásky. Bezradná a nešťastná hleděla na umírající bodlák. Tu teprve pochopila, jak mnoho jej postrádá. Nad zahradou se rozlehl výkřik pampelišky, její vyznání lásky a pravdy:

"Bodláčku můj, proč jsi mě opustil, jak moc tě miluji, už vím, proč jsem se trápila."

Umírající bodlák z posledních sil řekl:

"Už to víš."

"Ano, bodláčku, byla to láska k tobě. Vždyť já tě milovala a nevěděla jsem o tom."

A bodlák s povzdechem skonal. A v tom povzdechu pampeliška poznala, že i ten ošklivý, chlupatý, pichlavý bodlák má srdce, které dokáže milovat. V tom posledním smrtelném stonu nebyla bolest, ale štěstí z poznání lásky. Bodlák skonal ve štěstí a v lásce. Byl milován.

Pampeliška poznala lásku a ztratila ji v době, kdy ji pochopila a našla. Velká bolest v ní probudila ten velký cit.

Byl konec léta, když příroda zbarvila zlatou hlavu pampelišky v bílé chmýří. Vítr roznese na svých křídlech malá semínka po celé zahradě.

Tento příběh mi vyprávěla růže v našem zahradním altánku. Často a rád na něj vzpomínám zvláště zde. Připomíná mi domov, který jsem ztratil.

Jiří Hlavka **JAK DYL SVĚT JEDNA LOUKA** *A CO Z TOHO PŘESLO*

Kdysi dávno, když ještě bylo na světě víc pohádek než pravdy, nebyly na světě louky a palouky a meze a zahrádky. Byla jen jedna veliká, ohromná louka, na které pěkně spolu rostly všechny rostliny a květiny. Kolem dokola rostly zase všechny stromy a bylo jim tak pohromadě moc a moc hezky. Růž vedle koniklece, pupava vedle podléšky, kartouzek vedle bodláku. Povídali si, radovali se ze sluníčka i z deště, protože obojí jim sloužilo ku zdraví a všude bylo pěkně a klid a mír. Až jednou. V jednom koutě téhle louky, které bychom dneska říkali svět, vyrostla květina... no, prostě nádhera. Vysoký štíhlý stonek s tenkými zelenými lístky nesl nádhernou korunu bílých květů a ty se jemně kývaly ve vánku a tak překrásně voněly, že si o tom hned povídala celá louka. Dokonce i keře a stromy, které rostly hned na kraji louky, si začaly povídat, jaká že je to krása nevídaná a že nic hezčího a hlavně voňavějšího snad na té louce - co bychom jí dneska říkali svět - není.

Mezi stromky a keři rostl také bez. Byl mohutný, taliře bílých květů vystavoval do všech stran a byl na ně nesmírně hrdý. A ten bez začal tak trochu na tuhle krásnou květinu žárlit. A hned také spustil:

"No to je toho, vyrostla, vyrostla. Však zase zvadne. Kdoví, odkud je. A jakápak vůně. Je to nějak moc silně..."

No, prostě měl řeči, jaké se do pohádkové louky - svět bychom jí mohli říkat - vůbec nehodí. Však také všechny ostatní květiny hned zvedly své listy a květy a začaly ten černý bez kárat:

"Proč to říkáš a proč závidíš? Vždyť je jim na té jejich veliké louce dobře a je přece krásné, když vyroste taková krása a tak voní. Potěší všechny..."

Ale bez nepřestával a nepřestával.

Pořouchlý bodlák, když viděl, že se bez nebjí, najednou se k němu přidal. Věčně zamračená lebeda, která neměla tak veliké a voňavé květy, začala těm dvěma přitekávat, i když jen tak opatrně, ale krátce a dobře, najednou tu byla na té veliké krásné louce, na které rostly všechny květiny pohromadě, místo klidu a míru hádka. Ošklivá a zlá hádka. Začaly se vytvářet hloučky, tam si něco bručely zvonky, tam se choulily pupavy a nad nimi se kývala divizna. Jenom jedna květina neříkala nic. Právě ta krásná bílá a voňavá. Mlčela. Mlčela a voněla.

Když už to dál nemohlo jít a nešlo, rozhodly se květiny, že se musí celá věc rozhodnout a že to musí udělat zatím nevyhlášená, ale uznávaná královna květin - růže. Ale kdepak, žádná taková čajová nebo stolistá či jaká. Taková přece na té louce nerostla. Prostě obyčejná šípková růže.

Když slyšela, co po ní louka - ta, které bychom teď už opravdu mohli říkat svět - chce, lehce zachvěla větvičkami, sklonila závoj svých růžových květů a zašeptala:

"Je mi to moc líto, ale jak to tak vypadá, nemůžeme tady spolu zůstat."

Všechny květiny - i ten bez a bodlák a lebeda - i ta bílá neznámá, se zachvěly.

"Proč nemůžeme zůstat? Co to znamená?"

"To znamená jen jedno," šeptla šípková růžička, "že naše louka, které by někdo mohl říkat svět, už není. Je pryč. Každý si najde svoji louku, malou, a každý jinde. Neporosteme už nikdy na jedné veliké krásné louce. Jak bychom mohli žít tady vedle sebe, když závist a zloba zasela seménka mezi nás? Tahle květina roste a nikdo ji nevidí, kvete a nikdo její vůni necítí, ale hlavně je strašně, strašně nebezpečná všem. Vy jste dopustili, aby sem její semínko zapadlo, musíte tedy jít od ní co nejdál. Protože bude-li každý mít svůj kout, svoji louku, nebudete si závidět. A nebudete-li cítit vzájemně vůni svých květů, nebude vám vadit, že vaše květy tak krásně nevoní. Ale jedno

73

si pamatujte. Ta krásná neznámá bílá květina voní, ale mlčí. Nic neříká nikomu z nás."

Rostliny se zastyděly, ale bylo pozdě cokoliv napravovat.

Je to dávno, hrozně dávno. Tehdy bylo ještě na světě víc pohádek než pravdy. Byla to taková nádherná veliká louka, které bychom mohli říkat svět.

Květiny, stromy a koře se rozešly, našly si své louky, zákoutí, meze, zmizela velká společná louka, kde žili všichni a bylo jim dobře. Louka, které bychom dneska říkali svět.

JAK DLE SVET JANA LOUHA

František Stárek O BLÁZNOVI kteří sázel stromy

Blízko nebo daleko, podle toho odkud, byla nebo bude, podle toho od kdy, jedna země. Říkalo se o ní, že je velmi krásná. Ale nebyla to už tak docela pravda. Tvrdilo se, že lidé, kteří v ní žijí, jsou šťastní. To nebyla pravda určitě, pokud to tak někdy

někdy bylo.

Mnoho let už uplynulo od doby, kdy v této zemi vládl skutečný král. Pak ještě nějaký čas vládli ti, kteří se za krále prohlašovali. Kdo vládl nyní, nevěděl nikdo. Šuškal se sice, že je u moci mafie, ale nikdo stejně nevěděl nic určitého. Pro lidi představoval vládu jenom dráb, který vylepoval vyhlášky o tom, co se ještě smí, bylo toho čím dál méně, a odváděl do šatlavy ty, kteří se tím neřídili. Bylo jich čím dál více.

V jednom provinčním městečku žil u svého dědečka chlapeček jménem Cray. Ne že by byl sirotek, ale rodiče na něj neměli, nebo spíš nechtěli mít čas. Crayův otec pracoval v hlavním městě na jakémsi tajném úkolu a matka zatím žila a nějakým uzenářem. Dědeček byl na Craye hodný a měl ho rád. Učil ho poslušnosti zákonů, které sice z hloubi duše nenáviděl, ale protože ještě pamatoval dobu, kdy mafie zabíjela lidi, aby se dostala k moci, řídil se jimi. Cray měl vlastně štěstí, že dědečka měl, protože by jinak musel žít ve vězení pro děti, kde bylo takových, jako on, mnoho.

Jednou si dědeček s Crayem vyšli na procházku do lesíka, který byl za smetištěm, a proto tam byl strašný puch. To bylo sice nepříjemné, ale na druhé straně to bylo výhoda. Nikdo z městečka sem nechodil. Tentokrát dědeček s Crayem došli na místo, kde ještě nikdy nebyli. A tady Cray spatřil poprvé v životě strom, který měl bílý kmen.

"Dědečku, dědečku! Co je to za strom?"

"To je zakázaný strom. Pojď pryč, Crayi," řekl dědeček.

"Proč je zakázaný, vždyť je tak krásný," vyzvídal Cray.

"Protože je plevelný a prý nepřináší žádný užitek.

Pojď už pryč, ať nás tu nikdo nevidí," řekl dědeček a vzal Craye pevně za ruku a táhl ho zpátky.

Cray se ještě ohlížel, aby co nejdéle viděl ten štíhlý vysoký bílý kmen a slyšel šumění malých lesklých listů. Strom mu učaroval.

Cestou k domovu se ještě několikrát snažil zavést řeč na strom s bílým kmenem. Chtěl se alespoň dozvědět, jak se

jmenuje. Ale dědeček ho pokaždé okřikl a o stromu už ne-
řekl nic.

Vedle oprýskaného činžáku, ve kterém Cray s dědečkem
bydleli, stála v zahradě vila bohatého řezníka. Řezníkův
syn Man byl stejně starý jako Cray. Chodili spolu do jedné
školy a občas, když na Mana nečekala před školou matka s
autem, šli spolu ze školy domů. Spolužáci o Crayovi tvrdi-
li, že je blázen. Všichni totiž chtěli být letci, vojáky a
kosmonauty, jenom Cray, který měl ze všeho nejradši stro-
my, keře a kytky, chtěl být zahradníkem. S Manem se Cray
příliš nekamarádil, neposlušal rád, co všechno Man má a
co všechno mu ještě rodiče koupí, ale přece jenom měli
některé společné zájmy. Man měl v koutě otcovy zahrady se
spoustou zeleniny jeden záhon, kde pěstoval tulipány.

Jednou, když šli ze školy, pochlubil se poprvé s ně-
čím také Cray.

"Takovej strom, jakej jsem viděl já, ty jsi ještě
nikdy neviděl!"

"Viděl jsem všechny stromy. Tatínek má doma knížku
a tam jsou všechny vyfocený. A barevně!" nedal se Man.

"I strom s bílým kmenem?" znejistěl Cray.

"Nevím," připustil Man, "ale doma se podívám.

Cray pak netrpělivě čekal na druhý den, s jakou Man
přijde do školy. Hned ráno na něj volal a hnál se k němu.

"Ty jsi včera pěkně kecal," přivítal ho Man. "Celou
knížku jsem prohlédl. Žádný strom s bílým kmenem neexistu-
je!"

"Existuje! Já jsem ho viděl!" bránil se Cray.

"Nemůže existovat. Tatínek říká, že v té knížce
jsou úplně všechny stromy."

"Tak se mnou odpoledne pojď a já ti ho ukážu," navrhl
Cray.

A jak se uradili, tak i udělali.

Strom stál na malé mýtině a tiše šuměl. Na zemi
pod ním ležela spousta semínek, která padala s koruny.
Chlapci chvíli postáli, zpozřdíli strom, pak šli až k němu,

211X
hladili jeho bílou kůru, prohlíželi si větve a listy a Cray si nasbíral plné kapsy semínek.

Cestou k městečku byl Man zamklý a o něčem přemýšlel. Až když byli skoro doma, začal rozpačitě:

"Jak je to možný, že v té knížce o stromech tennle-ten strom není."

"Asi proto," odpověděl Cray, "že je ten strom zakázanej."

"Jak to zakázanej?" divil se Man.

"Dědeček říkal, že je plevelnej a nepřináší žádný užitek, a proto že je zakázanej," poučoval ho Cray.

S tím se rozešli.

Setkání se stromem Manovi vrtalo hlavou. Když se k večeru vrátil jeho otec z obchodu, začal na něm vyzvídat.

"Tati, jsou v knize o stromech všechny stromy?"

"Samozřejmě," odpověděl řezník.

"Ale já jsem tam nenašel strom s bílým kmenem," pokračoval Man.

"Takovej strom neexistuje."

"Ale já jsem ho dnes viděl."

"Kdes ho viděl?" vyskočil otec z křesla.

"V lesíku za smetištěm," lekl se Man.

"Cos tam dělal?" křičel otec.

"Byl jsem tam s Crayem," špitl Man.

"Jak to, žes pro něj nebyla ve škole?" křičel otec na Manovu matku. "Coural někde s bláznivým klukem. A našli břízu! Víš, co by z toho mohlo být?"

"Snad se to nikdo nedozví," hlesla Manova matka.

Kdo o té bříze ještě ví?" obrátil se otec znovu na Mana.

"Jenom Crayův dědeček. Prý říkal, že je to zakázanej strom," odpověděl Man.

"Ták, ten dědek!" rozčílil se znovu řezník. "Já mu ukážu, kazit děti!" Vstal a oblékl si sako. "Musím si teď někam odeskočit. Ty koukej bejt doma a nevystrkuj ani nos," přikázal Manovi a odešel.

Man to však doma nemohl vydržet. Věděl něco, s čím se

X 744

chtěl Crayovi hned pochlubit. Matce se vymluvil, že jde zalévat zahrádku a zadní brankou vyklouzl na ulici. Craye našel až v parku. Právě pečlivě vyndával z kapes semínka a přendával je do krabičky, která už byla skoro plná.

"Už vím, jak se jmenuje ten strom," hlásil Man. "Je to bříza."

"Jak to víš?" ptal se Cray.

"Říkal to tatínek a zlobil se na nás a na tvýho dědečka taky. A já už musím domů."

Cray schoval krabičku se semínky a šel také k domovu. Opakoval si to jméno.

"Bříza, bříza."

Čumělo, jako koruna stromu.

V ulici, kde bydlel, bylo nezvyklé ticho. Okna zavřená, jen záclony se vinily, jak se skrz ně zvědavci dívali. Cray zůstal jako zkoprnělý. Dráb odvádí dědečka! Co teď? Kam jít? Když ho chytí, půjde do vězení pro děti. Bylo mu do pláče.

"Bříza, bříza..."

Rozběhl se za město. V lesíku za smetištěm řvala motorová pila.

"Co to je? Snad ne..."

Cray se připlížil k mýtince. Bříza tam už nestála. Dva drábovi pacholci, jeden s motorovou pilou a druhý se sekyrou, ji rozřezávali na polena a osekávali větve. Cray začal tiše plakat. Když si protřel oči, pacholci nalili na polena a větve starý olej a břízu zapálili. Cray začal znovu plakat. Co teď? Dědeček v šatlavě, bříza v popelu... Tu si vzpomněl na krabičku, kterou má v tašce. Vždyť jsou tam stovky bříz, všude je nasázím. Břízy budou zase růst.

Ale teď hlavně pryč odtud. Jinak vězení pro děti.

Cray vyběhl na silnici a zamával na nákladní auto, které jelo z městečka. Řidič zastavil a otevřel dveře.

"Co se ti stalo, chlapče?" řekl, když viděl Crayovu uplakanou tvář.

Cray mlčel.

~~115~~

"Tak si sedni. Kam cestuješ?"

"Nevím," řekl Cray. "Zavřeli mi dědečka, a tak chci pryč."

"Proč ho zavřeli?" ptal se starostlivě řidič.

"Kvůli zakázanému stromu. Kvůli bříze," popotahoval Cray.

"Ježišmarjá! Co budeš dělat?"

"Nevím," řekl Cray. "Ale mám semínka břízy a všude je vysázím."

"Hochu zlatej! Tím se nic nezmění. Dědečka nepustěj a tebe, když tě chytěj, dají do vězení pro děti. Mafie je mocná. Tu tvá semínka neporazí."

"Ale břízy porostou."

"Hochu, já už tady budu odbočovat, musíš vystoupit. Nejlepší by ti bylo, kdyby ses dostal do protějšního království. Tam jsou břízy dovolený," řekl řidič a zastavil.

"Ale já chci, aby rostly i tady," řekl Cray, když už stál zase na silnici.

Potom šel dlouho pěšky a každých deset kroků zasadil dvě semínka. Odbočil ze silnice, šel polní cestou, pořád sázel, až došel k lesu. Stmívalo se. Na kraji lesa stála dřevěná bouda. To místo se zdálo Crayovi obzvlášť pěkné. Nasázel tu hodně bříz. Pak zalezl do boudy, zavrtal se do sena a usnul.

"Co tady děláš?" vzbudil ho ráno muž v zeleném kabátě.

"Já tady spím."

"To vidím! Ale kde ses tu vzal?"

"Já jsem přišel. A kdo jste vy?"

"Já jsem hajný. Starám se o tento les."

"Jé. A máte tu nějaké břízy?"

"Kdepak plevel. Tady jsou jen samé užitečné stromy, ze kterých se řežou prkna nebo trámy. Břízy už tu dávno žádné nejsou."

"Ale zase budou," řekl Cray. "Nasázel jsem jich tu plno."

"Propánekrále! To by mi tak ještě chybělo. Už tak

mám potíže kvůli jedlím. Na pile chtějí jenom modříny."

"Vy nemáte rád stromy?"

"Já že nemám rád stromy? Já, kterej se o ně celej život starám? Já, kterej jím věnuju všechn svůj čas! To ty ničíš les, když tady sázíš plevel. Víš, co mi to dá práce, než ho zase vyčistím? Já musím dbát na to, aby stromy rostly přesně v řadách, aby mezi nimi byla správná vzdálenost, aby nebyly divoké."

"Ale břízy jsou krásné."

"Ale prkna z nich nenařežeš. Co s takovým stromem. Dohře, že ho zakázali. Správný strom musí být hlavně užitečný. A pakuj se odtud než zavolám drába."

To Crayovi stačilo. Vyšel znovu na silnici. Sáhl do krabičky, vyndal si hrst semen a zase sázel břízy podél silnice. Došel k vesnici. Babička, která seděla na zápraží, si ho nevraživě prohlédla.

"Nějakej cizí kluk. Jestlipak nechce utéct do protějšího království. Skoč na celnici," řekla vnučce.

Cray se lekl. Jsem u hranic. Hunem pryč. Za vesnicí byl les. Do lesa, řekl si Cray. A znovu sáhl do krabičky, kde už měl poslední hrst semen. V tom jakoby ze země vyrostli, stáli před ním tři hlídači hranic.

"Máme ho! Drž ho!"

Cray rozhodil po palouku poslední hrst semen. Chytili ho, zavřeli do vězení pro děti, nikdo už neví, co se s ním stalo. Uplynulo mnoho let. Palouk už není paloukem, je to březový háj. Děti sedí pod stromy a hrají hru na tichou poštu. Břízy tiše šumí. Děti si šeptají:

"Blázen byl moudrý."

...a ostužinou pobíd KONEC (kapitola XVII.)

Osmý den již chodil Adam se založenýma rukama kolem Mafiánceva lože. Nervózně a podrážděně, sem a tam.

"Tak takhle by to nešlo! Mafiánče! Jak dlouho chceš! Hrůza!"

Mafiánec se klidně usmíval z polštáře. Adama to čílilo.

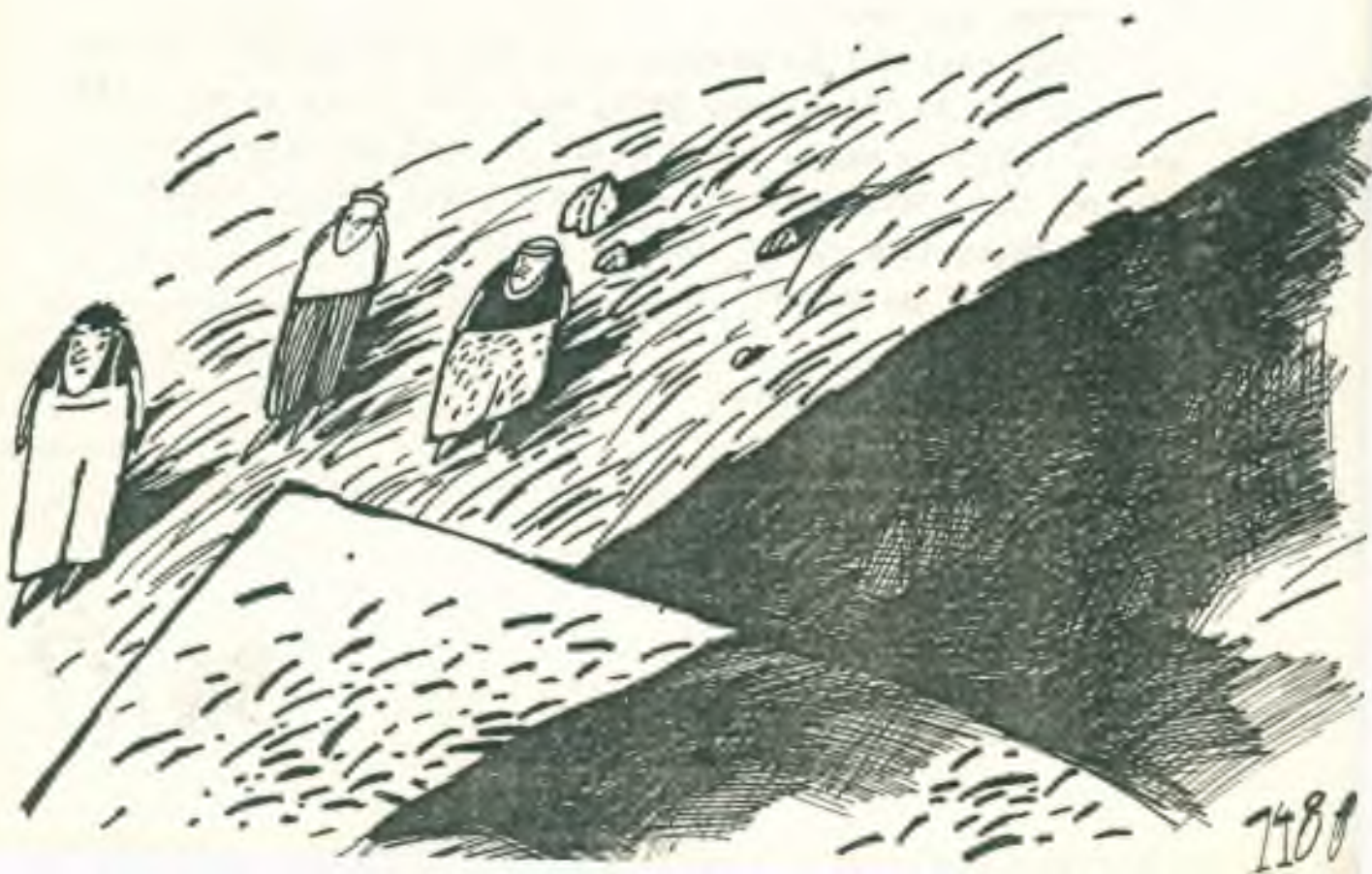
"Vyjeli jsme za Zlatou dýkou a ty zatím válíš cizí peřiny! Tak buď..."

"Sedni si!" Mafián konečně promluvil.

Adam poslechl. Sedl si na kraj křesílka a počítal si prsty. Mafiánec se stále nepřítomně usmíval.

"Chtěl jsem ti říct něco o sobě," díval se Adamovi na prsty. Osm, devět, deset! Teď!

"Narodil jsem se s pocitem brozné tíhy na zádech. Na-

rozdíel od jiných si ten okamžik pamatuji. K životu mě probudil právě ten záhadný tlak seshora. Před tím to život nebyl. Stál jsem celou tu dobu nahý na jakémsi podstavci a podpíral převysoký dům. Ano, byl jsem Atlas. Necítil jsem, neprotestoval, nemiloval, nenáviděl. Očima jsem nemohl pohybovat. Tu dobu jsem pocit tíhy a nemohoucnosti ještě neznal. Ani mi nevadila má kamenná nahota. Tou dobou ještě ne. Začátkem bůhvíkolikátého roku mého neživota začali před mýma očima vyměřovat ten kousek země, na který jsem viděl. Lidé. Poté přišli muži se stroji a vyrvali kusy země. Základy. O přestávce mezi prací si sedali do stínu, který jsem vrhal. Dobírali si mou nahotu a srovnávali ji se svou. Jak už jsem řekl, musel jsem se stále dívat jen před sebe. Na zelený plácek, na kterém pomalu klíčil dům. Nelíbila se mi jeho barva, tolik jsem zbožňoval zelenou. Ztrácela se den ode dne, nahrazována šedou. Cosi slaného mi tlo po prsou. Dělníci se zastavovali a posmívali se mi. Zelená z mých očí zcela zmizela. Tou dobou se mi na rameni usadila rodinka holubů. Tou dobou lidé vymysleli praky. Nevadily mi jejich špatné rány, o to víc mne bolely ty dobré. Patřily hnízdu holubů. Tu dobu jsem si poprvé přál pohnout se. Ale nemohl jsem. Kdosi sestřelil zbytek hnízda na mém rameni..." Mafiánec si nevědomky promnul levé rameno a tiše, tišeji pokračoval: "Za týden ke zcela postavenému šedému domu postavili můj protějšek - ženu. Přímo naproti mně! Narozdíel ode mne mohla pohybovat očima nahoru a dolů. Záviděl jsem jí možnost toho minimálního pohybu. Podpírala nějaký zcela zbytečný balkon. Dělníci si teď všímali spíše jí nežli mne. Věděl jsem, jak trpí. Znal jsem to. Trpěli jsme napůl. A jako člověk vytuší blížící se smrt, tak Atlas vytuší blížící se narození. Karyatida si brzo zvykla na pohledy lidí. Očividně jí začaly být příjemné. Výsměšně shlížela dolů na muže a pohrdavě na ženy. V mém kamenném těle začalo cosi živého narůstat a příjemně bolet. Jednoho dne mi Karyatida po

dlouhé době zase pohlédla do očí. Bolest ve mně se změnila ve stádo koní. Dupali a bušili kopyty. Karyatida opustila mé oči, její pohled klesal,

klesal

a klesal. Za-

stavila se u mého pasu a sprostě, kamenně se zasmála.

A v tom okamžiku to přišlo!

Ucítil jsem nesnesitelnou bolest v zádech a v srdci. Ano, bylo to srdce - stádo koní! Zaklonil jsem se a povallil svůj nesmyslný dům na zem. V tu chvíli se všude kolem rozlila spousta tmy. Narodil jsem se! Seskočil jsem s podstavce a utíkal, prodíral se tmou! Na světlo! Na světlo!"

Mafiánec vzdychl, opřel se o polštář a přivřel oči. Pak zcela jiným, cizejším hlasem pokračoval, zatímco Adam se třásl po celém těle.

"Dále to není tak zajímavé. Usadil jsem se na Sicílii a žil prostě jako každý jiný člověk. Až na jednu věc. Přečetl jsem vše, co mi přišlo pod ruku. Knihy, časopisy, noviny, básně, prostě každé písmenko. Chtěl jsem vypátrat, kde jsem to byl, než jsem se narodil. Co to bylo za dům, co to bylo za tmu? Hltal jsem každou sebemenší zprávičku o kdejaké katastrofě. Jednoho dne jsem koupil u všetečnicka staletou knihu pověstí, a ta mi vyjasnila mou... ehm, minulost."

Mafiánec pohlédl z postele na Adama, jako by ho prosil, aby dál nemusel pokračovat. Adam jen netrpělivě poposedl.

"Pamatuješ, jak jsem ti před časem, ještě doma, četl úryvek z jedné báje? Z té o Proklaně a Ruhovi?"

Adam němě přikývl.

"Nedočetl jsem ji tehdy do konce. Vynechal jsem asi tři poslední věty."

Mafiánec vzdychl a pokračoval spíše pro sebe než pro koho jiného:

"V okamžiku, kdy Proklana hodila Zletou dýku na zem,

1508

zřítíla se nebese. Atlas, který je podpíral, se vzbouřil. Narodil se... a ten Atlas, to jsem byl já. Však víš."

Adam věděl.

"Od té doby žijí moji bohové zde mezi námi. Vím už, čím jsem byl, jen nevím, kde."

Mafiánec se odmlčel, napil se karmínové tekutiny. Adam si zamyšleně nacpal dýmku. Když si zapaloval, Mafiánec se rozohnil.

"Mám po krk jejich společnosti! Necítím se dobře ve společnosti bohů! Jsou hlupáci. Zlí hlupáci! Vlastně o nic větší než jsem byl já! Jak jsem se mohl zamilovat do jedné z nich - bohyně?! Já - Atlas! Do bohyně! Do jejich žvástů, do jejich lží! Zaplést se do honby za vším zlatým! Ale něco vím určitě. Že se jednou zmocní všeho zlata na světě, ale Zlatou dýku bez cizí pomoci nezíská! A taková pomoc prostě neexistuje. Není možná."

Mafián odmlkl a otřel si kepesnicí vyculadlé čelo.

"A musím ti říct, že zrovna tak nesvůj se cítím ve společnosti všech lidí. Nemyslím tebe, cukráře, tvoje liščata, Mopedála nebo Šlehačku. Ne, myslím lidi. Ty věčně upachtěné lidi, upachtěné honbou za pravdou. Upachtěné hlásáním dobra, lásky, pravdy, boha! Jsou nebezpeční! Nebezpeční!"

"Lidi?"

"Ano, lidi. Nemysli, že ty jsi člověk. Nejsi člověk ani Bůh. Nic tak nízkého! Jsi také Atlas. Také jsi jednou shodil s ramen ta nesmyslná nebese se svým bohem!"

Pauza.

"Je krásné, že jsme měli stejný cíl. Najít Zlatou dýku. Pomoci bohyni. Ale to je ono. Bohové potřebují naši pomoc, bez ní umírají nebo neumírají. Prošoupou se. Jsou bezmocní bez naší pomoci. Jsou nesamostatní! - No vidíš, a já v nesmyslné honbě za tím zlatým nesmyslem nevědomky našel to, co jsem vlastně ve skrytu hledal. Ani boha, ani člověka, nic tak nebezpečného. Našel jsem..."

Adam ho poděšeně přerušil.

"Jak to, že jsme měli společný cíl? Copak ty...?"

"Ne, Adame. Nepojedu k Vlněnému moři. To je teď tvůj úkol - trest. Já zůstanu zde."

"Zde!" řekl Mafiánec nepřemluvitelným tónem.

Bylo ticho.

"Podej mi můj kabát," ukázal Mafiánec po tichu na židli.

Adam vstal a podal. Stále měl v očích ten nechápavý, poděšený lidský výraz.

Mafiánec se ale nemýlil. Adam byl Atlas.

Mafiánec sáhl ke dnu srdcové kapsy a vytáhl bílou obálku, podal ji Adamovi. Adam se podíval dovnitř.

Fotografie Proklany-Překrásky.

"Vezmi si ji, je teď tvá."

Adam váhal. Snížek nebo perelína. Mafiánec nebo Překráška?

Sáhl do kapsy, potěžkal svou nejmilejší dýmku s čokoládovou troubelí a dal ji Mafiáncovi.

"Vezmi si ji, je teď tvá."

Rozloučili se.

Schváceně pobízel Mopedála.

V očích mu těkala slza, vytékala.

Být co nejdál a být tam co nejdříve!

Seděl na bývalém Mafiáncově místě.

V duchu si opakoval jeho včerejší monolog. V srdcové kapse mu tepala fotografie Proklany-Překrásky.

Jirka jak topič čenťá málil

V městě Praze žil jeden topič - jmenoval se Jirka, který místo aby seděl v kotelně a hlídal kotle, raději vysedával v nábřežní hospůdce, nahlížel do džbánek s pivem a povídal si se sobě rovnými kumpány. Slušní lidé mu domlouvali, že mu prasknou kotle, ale on na jejich řeči pranic nedbal.

A tak se jednou skutečně stalo, že mu ty kotle praskly. Jak to Jirka zjistil, zaklel a silným hlasem zvolal na celou kotelnu:

"Ať si mne vezme třeba i čert, ale jen když ty kotle budou zase v pořádku! Vždyť z čeho já chudás je splatím, a to nemluví o tom, že až se to dozví moje bába, ta snad mne zabije."

Sotva to dořekl, zablesklo se, zahřmělo a před topičem stál v tu chvíli čert.

"Volal jsi mne a jsem tady k tvým službám," zazubil se a podával mu pergamen s brkem. "Podepiš vlastní krví a kotle budou opět v pořádku!"

Jirka smlouvu sotva četl, neboť ten den značně přebíral, a s lehkovážným srdcem podepsal. Jen jediné mu utkvělo v paměti, že čert si pro něho za měsíc přijde. Ale láry fáry. Čert je proti němu učiněné tintítko, kam se na něho, topiče, hrabe.

V kotlích se opět objevila voda a to je to hlavní. Šel si proto spokojeně lehnout.

Přesně za měsíc o půlnoci se ozvou rány na vrata:

"Moje lhůta vypršela, jdu si, topiči, pro tebe!"

"Prosím tě, čerte, o maličké strpení. Dovol mi ještě naložit, aby do rána nevyhaslo," snažil se laskavostí získat čas Jirka.

Čert mu to dovolil a dokonce pomohl i nakládat do kolečka, aby to měli rychle za sebou. Ale protože byl již starý a neduživý, práce ho unavila, a tak mu Jirka navrhl, ať si na to poslední kolečko sedne a odpočine si, že ho ze dvora do kotelny sveze. Jakmile se čert usadil, už mu spadla víčka a topič šup s ním na kotel a vysypal ho spolu s koksem násypníkem dovnitř. Jenže už jste to viděli, že by někdo upekl čerta? Druhou noc, sotvaže na věži odbyly hodiny půlnoc, na vrata buch buch buch:

"Topiči, nespi! Moje lhůta vypršela, jdu si pro tebe!"

A čert byl věru už velmi rozzlobený. Topič Jirka byl však srdnatý a pranic se ho nezalekl:

"Hned hned, čerte! Jen mne nech trochu se přistrojít! Venku je chladno a nechci se cestou zbytečně nastydnout."

Vstoupil do převlíkárny a zabouchl dveře čertovi přímo před nosem. Tam hodil na sebe kožich, a pak vyskočil oknem a rychle utíkal k svatému Ignáci pro trochu svěcené vody. Na jasné obloze zářil veliký jantarový měsíc a

a mrazivý sníh mu skřípal pod botama.

Třebaže byl za chvíli zpět, čert již netrpělivě klepal na dveře. Jirka je prudce otevřel a pokropil čerta svěcenou vodou znamením kříže. Ten bolestně vykřikl a zmizel. Zůstalo po něm však tolik čoudu, že všeteční lidé bydlící u kotelně zavolali VB a ta se vlámala dovnitř z obavy, aby se topič neudusil.

Druhý den Jirka ležel v posteli a usilovně přemýšlel, zatímco jeho babizna, známá svou zlobou v širém okolí, mu spílela, že nic nedělá a jenom že se válí. Tu ho osvítil nápad, až se z něho málem rozjařil, ale okamžitě svoji radost ztlumil peřinou. Jeho úšklebek však přesto neušel babizně a ta si na něj vzala pánvici. A tak zatímco ho s ní tloukla po hlavě, povídá on jí:

"Má milá zletá Mařenko, dnes jsem strašně nemocný. Celé tělo mám jako přelámané, těžký pot na něm vyvstává, žaludek se převrací... A penízky potřebujeme."

Jak bába slyšela, že je nemocný, tloukla ho ještě víc, ale jakmile zaslechla o penězích, zkrotla a poslouchala.

"Ano, je to tak. Dnes sotva uzvednu lopatu, snad by bylo lépe, kdybys šla do kotelně přiložit za mne. Ustroj se do montérek, začerni si tváře, aby tě nepoznala náhodná kontrola, a jdi!"

Řekl to sípavým hlasem, jako by již měl smrt na jazyku, a zakoulel při tom očima, předstíraje skelný pohled, takže baba se polekala, že má pravdu a že nebudou mít peníze a udělala vše, jak jí řekl.

Na druhý den nedočkavě běžel do kotelně a když uviděl díru ve stropě, zaraďoval se, neboť byl rád, že se jednou ranou zbavil čerta i protivné baby.

Jenže o půlnoci tu byl čert znovu, sešlý a pokroucený ještě více než před tím, a zkroutěně nařikal:

"Topiči, topiči, cos mi to vyvedl. Ta baba převrátila peklo vznůru nohama. Tady máš svou smlouvu a prosím tě, vezmi si ji zpět."

7155

Ale topič se jen tak nedal a řekl, že to neudělá za žádnou cenu. Tu čert zapištěl, proměnil se ve velikou šedou krysu a vběhl kamsi do sklepa. Už však hřmělo a blýskalo se podruhé. Náhle tu stál jiný čert, elegantní, urostlý, oblečený v oděv devizového cizince. V pěstěné ruce s brilantovými prsteny držel topičovu smlouvu, u nohou měl pytel peněz a za vraty, jež nenápadně průvan otevřel, bylo vidět v bledém světle lampy lesknoucí se rols roys.

"To všechno je ode dneška tvé, zbavíš-li peklo té mrozné báby," řekl uhlazeně.

"Kdepak, nejsem tak hloupý, to by byla vstupenka do kramínalu. Každý si přece může lehce spočítat, že tohle bohatství bych za topení nikdy nepořídil. A o bábu nestojím. Docela se mi líbí být vdovcem," odpověděl na lákavou nabídku kotelník.

Poté se zem zachvěla a elegantní čert se proměnil naráz ve velikého ohyzdného psa, který s nářik vým vytím vyběhl otevřenými vraty ven. Místo pytle s penězi tu byl kus ztvrdlého cementu. Z rols roysu se stal nejprve potrháný ve o ex, ale nakonec i ten zmizel.

A už hřmělo a blýskalo se potřetí. Tentokrát mnohem silněji. Před Jirkou stál sám velký Lucifer. Chvilí se klonil a prohlížel si ho pichlavými očima žhoucíma jako dva uhlíky, pak se však zachvěl a padl před topičem na kolena. Spínal své hubené pařátovité ruce a zaprosil:

"Jirko, Jiříčku, sám kníže pekel tě prosí, vezmi si nazpět tu svou babici, nebo půjdu ze zoufalství okamžitě k nebezaké bráně a vydat se svatému Petrovi na milost a polepšení. Slituj se nade mnou ubohým čertem a jestliže se k nám někdy ze své hříchy dostaneš, slibuji ti, že se budeš mít lépe, než by ses měl v nebi."

A jeho třesoucí se ruka mu vracela pergamenovou smlouvu.

"No dobrá, když je to takhle, že samotné peklo by pro moji babici vzalo újmu a všichni darebáci by pak kvůli tomu přišli do nebe, obětuju se pro dobrou věc a vezmu si

ji raději zase k sobě. Ale pod jednou podmínkou..."

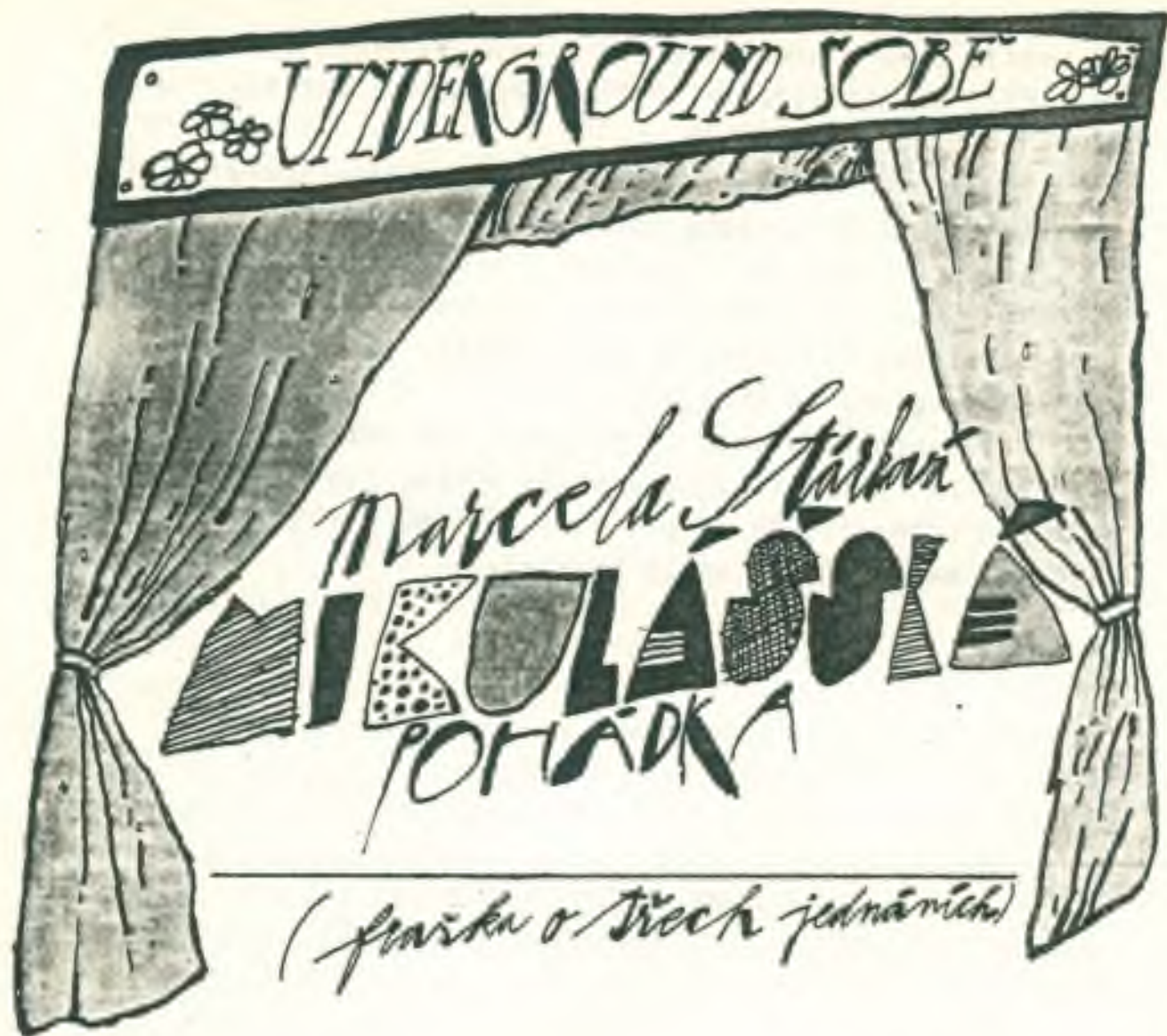
"Jen si ji, Jiříčku, řekni! Všechny ti splníme," sliboval horlivě kníže pekel.

"Pod tou podmínkou, že mi nezmizí nikdy voda v kotli. A basta!" řekl na to kotelník.

A od těch dob dál vysedával v nábřežní hospůdce u džbánek s pivem a povídal si se sobě rovnými kumpány, a když mu slušní lidé náhodou zase říkali, že mu prasknou kotle, odpovídal on na to:

"Ať neprasknou vám. Už to tam tolik neležte!"

A věru, mnoha topičům praskly kotle, jen jemu ne, až se o něm rozneslo, že má pletky s čertem, a v širém okolí mu nikdo neřekl jinak nežli Pekelník.

Osoby:

čertice - máma
 čertice - teta
 čert - táta
 čert - strýc
 čírtě
 Mikuláš
 ježibaba
 skřet 1.
 skřet 2.
 Andělka 1.
 Andělka 2.
 příp. Andělka 3.

1. Jeonání

(Peklo. Čerti a skřeti sedí za stolem, ohlastají a hrají mariáš. Teta zametá a víří kolem sebe prach. Máma zatápí pod kotlem, ne a ne jí to chytit.)

- Máma Tohle mi byli všichni čerti dlužní! Pří-
ví je mokrý a ta dušička toho stoletýho
dědka vodněkuď ze Sibiře bude asi hezky
tuhá!
- Teta Chlapi, přestaňte s tím chlastem, nebo
za chvíli nebudeme mít ani na slanou vodu.
- Strýc Ale stará, ty musíš mít dycky blbý kecy.
Podívej na ten prach, pak se nediv, že
máme věčně žízeň.
- Táta Kdepak je čírtě? Došlo nám pivo, musíme
ho poslat se džbánkem do hospody. Čírtě!
Čírtě!

(Čírtě přiběhne s kytarou.)

- Čírtě Hele, fotr, já tady nejsem žádná služka.
Abys mi dal někdy loka, to ne, vychlastáš
dycky všechno sám. Musím cvičit novy věci,
za tejden maj skřeti bál a já jsem tam
pozvanej, abych jim zahrál.
- Táta Ty malej zmetku, co si to dovoluješ na
svýho fotra? Mazej pro pivo, než ti jednu
ubalím!
- Čírtě (pobroukává si)

Čírtě Můj fotr je protiva
 vychlastal by sud piva
 od rána je vždycky namol
 a-moll, d-moll, fis-moll, cis-moll...

Máma Ty parchante drzej! Neslyšels tátu? Mězej
 pro to pivo, nebo to ode mne schytáš!

(Vytrhne koště tetě, rozeběhne se a honí čírtě po jevišti. Čírtě položí kytaru, popadne džbánek a utíká před ní.)

Máma Ty parchante chudýho žida, já tě naučím,
 zač je v Pardubicích perník!

Čírtě Vždyť už letím, snad sem toho tolik ne-
 řek, ne?

Čírtě (odběhne)

Skřet 1 (sebere odloženou kytaru a hraje)

Skřet 1 To bych se byl nenadál
 za tejden maj skřeti bál
 juchuchu ejchuchu
 cejtím mejdan ve vzduchu.

(Mezitím se čertice začnou handrkovat o koště.)

Teta Koukej mi navalit to koště! Vlastního
 kluka by s tím přizabila, to je mi máma!

Máma Hele, ty stará rašple, starej se o svý
 parchanty!

150

Teta Já žádný nemám!

Máma Vždyť to je jedině dobře! Vsadím se, že by to byli ještě větší zmetkové než skřeti!

Teta Zato ten tvůj milánek je povedenej! Kradě jako straka, práce mu nevoní, je to starej flákač a výtržník! I z čertovského učiliště ho vyhodili!

Máma Tak ty toho nenecháš, ty jedna satorie!

(Vjedou si do vlasů.)

Skřet 2 (vyskočí od stolu, popadne kýbl s vodou a obě poleje. Čertice od sebe odskočí a začnou se smířovat.)

Skřet 2 Ženský bláznivý, nechte těch hádek, kdo to má poslouchat!

Strýc Mohly byste se ohovát aspoň jednou slušně, když tady máme hosty!

Teta Nojo, ty musíš mít neustále nějaký připomínky. Ty tví hosti jsou opravdu povedený panáčkové. Špinavý, votrhaný. Stará ježibaba z nich má pěknou radost. Když u ní pořádaj ty svoje mejdany, tak se tam houpu lustry!

Čírtě (vračí se s plným džbánkem)

Čírtě Vždyť žádný lustry nemáme! Podívej! Musíme svítit svíčkama! Do pekla ještě není zavedená elektřina, protože oba čerti jsou líný jako vši a věčně v lihu! Já si kvůli tomu nemůžu koupit ani pořádnou aparaturu a elektrickou kytaru. Ještě že lidi vymysleli

tranzistorový rádia. jinak bych se tady
s vámi ukousal nudou!

Čírtě (Tajně si lokne ze džbánu, vytáhne z kapsy tranzistor-
rák a pustí ho nahlas. Ječí)

Čírtě Na rádyjou
pěkně hrajou...

Táta Okamžitě zavři ten kravál! Mazej se učit!
Pozítří máš dělat znova přijímačky do čer-
tovského učiliště. Jestli tě Satan zase
vyrazí, tak dostaneš domácí vězení a na
žádněj bál nepůjdeš! Rozumíš?

Čírtě (drnká na kytaru)

Čírtě Učení - mučení
to pro mě nic není
radši klofnu ňákou štabajznu
a z tohohle pekla vymajznu!

Máma Co? Na to jsi ještě moc mladej! Vodprejskni
a už mne nerozčiluj, nebo vymajzneš i bez
štabajzny, ale s natlučenou klapajznou!

Máma (opět sebere tetě koště a žene čírtě pryč)

(Čerti a skřeti se dál věnují mariáši a ženské pokra-
čují v úklidu, je slyšet funění a supění, přichází je-
žibaba.)

Teta Ale koho to sem čerti nesou, to jsou k nám
hosti!

Máma Vítejte, švagrová, copak nám nesete pěk-
nýho?

Ježibaba To jsem si mohla myslet, že ti moji dva

fakani budou zalezlí v teplíčku v pekličku a mastit s čertama karty. Mám takovej pocit, že jim ty bóly zatrhnu. A to si chtěli pozvat Andělky! To by si ta děvčata pěkně naběhla. Tak kluci, zvedat šunky a jde se domů! Potřebuju nařezat dřevo a dojít do sklepa pro brambory.

Skřet 2

Ale mámo, co se cílíš? Věčně je u tebe na drbu starej Mikuláš a nás si ani nevšimneš. Tak co bysme dělali doma?

Skřet 1

Nojo, ona se do něj na starý kolena asi zabouchla. To by byl pěkněj táta. Takovej starej sklerotik, hlucnej a ještě ke všemu svatej!

Ježibaba

Takhle drzí jste na svoji ubohou matku? To kdyby Mikuláš slyšel, tak vás poleje svěcenou vodou a hned by bylo o dva skřety míň a o shnilý vykotlaný pařezy víc.

Skřet 2

Ale mami, vždyť si to tak neber. My to dohrajeme a hned jsme nahoře.

Skřet 1

Nalej si pivo a podrbej se ženskými. Za hodinku půjdeme domů, už jsem stejně skoro namol.

Ježibaba

Za hodinu přijde Mikuláš na večeři a já nemám uvařeno.

(Obrací se k čerticím)

Milé dámy, už bych se znovu nikdy nevдалa. Jednou jsem vdova a odvykla jsem si starat se o mužskýho. A vychovávat tyhle dva pacholky mi dalo takovou práci, že jsem si nen našla na nějakýho chlape čas. Pravda, kdyby jim občas Mikuláš nepodstrčil nějakej ten pamlsek, tak by ti kluci taky žádnou radost

na světě neměli. Co jsem já jim mohla poskytnout, já, chudá vdova? Když umřel starý skřet, dej mu pámbu věčnou slávu,

Čertice (si odplivnou)

Ježibaba zůstala jsem sama se dvěma holátkama jak ten kůl v plotě. Jenže Mikuláš je tou svatostí kazí. Kluci teď koukají jen po těch andělskejších dívenkách.

Máma Tomu našemu se taky trochu zapalují lejtka. Budu ho muset víc krotit. Vždyť to vidíte. Táta věčně dřepí u karet a kluka si ani nevšimne. Holt my ženský nemáme lehký život.

Teta Ten můj chlap není taky o moc lepší. Hned bych ho vyměnila třeba i za člověka. Děti nemáme a na svůj věk vypadám ještě docela slušně.

Teta (vytáhne zrcátko a zálibně se v něm prohlíží.)

Teta Asi se rozvedu.

Strýc Cože? Ty se chceš se mnou rozvést? Tak to zkus! Chtěl bych vidět toho dobráka, který se nechá napálit takovou satorií, na jakou jsem si naběh já!

Teta Já ti dám satorii, ty pacholku! To já jsem si naběhla s tebou! Jsi horší než starý kriminálníci!

Strýc (odhodí karty)

Strýc Drž hubu, ty fuchtle líná, nebo ti našvihám zadek!

(Skřeti se pochechtávají.)

Máma Nechte si ty manželský scény, vždyť je to pořád dokola!

Táta Co se do nich mícháš, to je jejich věc. Vždycky se musíš plést do věcí, do kterých ti nic není!

Máma Takovýhle hádky kazí mládež. Podívej, jakou z toho mají skřeti srandu. A náš kluk to taky určitě slyší. Jak mají bejt dobrým příkladem!

Máma (mávně znechuceně rukou.)

Ježibaba Tak děcka, alou domů, nebo se tady z toho blázince zovoknu. Zase si budu doma tejden léčit nervy!

Skřet 1 (potichu k čertům)

Skřet 1 Kořalkou.

(Ježibaba čapne oba skřety za límec a táhne je pryč.)

Máma Tak nashle, švagrová, přijďte zas.

Teta Pozdravujte Mikuláše!

Ježibaba Jo, jestli mě uslyší. Je už hluchej jako poleno.

(Odcházejí. Přichází čírtě s kytarou a zpívá)

Čírtě Když jsem šel včera domů z flámu, potkal jsem fotra za rohem a že mi chtěl dát velkou ránu, tak jsem ho zabil řetězem. Když fotra do hrobu dávali, všichni lidi plakali, jenom já jsem se smál a voni za to na mne plivali, la, la, la...

Táta Tak tohle si od vlastního syna líbit nenechám. Co je moc, to je moc. A ven z pekla, ty pacholku! Ty darmožroute zelenej! Dokud se nenaučíš slušnosti a účtů k rodičům, tak se ani neopovažuj přijít mi na oči!

Máma To snad nemyslíš vážně! Vždyť se na něj podívej! Je ještě moc malej. On to tak určitě nemyslel. Vždyť to byla jen písnička. On se ti omluví, viď, chlapečku!

Čírtě To mě ani nenapadne! Jste oba blbý a já už mám toho podzemí plný zuby. Zatuchlej vzduch, k žrádlu samý smradlavý chciplotiny.

Čírtě (k mámě)

Čírtě Kdybys uměla vařit aspoň jako ježibaba! Půjdu nahoru na svět, zbalím nějakou pěknou holku a koupím si konečně tu elektrickou kytaru! A budu hrát se skupinou Plastic People of the Universe, heč!

Táta No aspoň tě konečně zavřou! V kriminále poznáš, zač je toho loket.

Máma Synáčku, proč jsi na nás takovej? Vždyť my tě máme oba rádi.

Máma (se dá do pláče)

Táta Drž hubu, stará, a ty mizero, plav, nebo tě vynesu v zubech! Venku můžeš třeba vstoupit do káesčé!

(Táta bere koště a žene se na čírtě. To popadne kytaru a zmizí. Máma sedí za stolem a pláče. Táta nalije pivo a říká)

Táta No tak, stará, tak se už konečně uklidni.
Však on se vrátí.

Strýc On se ho někdo ujme. Ve světě se leďacos
naučí.

Teta Jenom aby se tam nechyt nějaký poběhlice.

Máma Moje děťátko milý a sklady, kdy jenom
tě zase uvidím!?

K o n e c

1. jednání

2. JEDNÁNÍ

(Les, v pozadí perníková chaloupka, před ní stojí
lavice a stůl. Čírtě sedí na pařezu a drnká na kytaru "Číslovaný blues")

Čírtě Lidem jsem stále jen na obtíž...

(Dozpívá a zaposlouchá se. Je slyšet slabé pras-

kání. Objeví se Mikuláš a schová se za strom, aby ho čírtě nevidělo.)

čírte

Halo, je tady někdo?

(Pomlka)

Čírtě

To jsem měl asi halušky. Myslel jsem si, že bejvej jenom po marihuaně, ale já je mám určitě z hladu. Tři dny už jsem nejedl.

Čírtě (si svírá břicho. Zpívá)

Čírtě

Sedím v lese na pařezu a už sotva hlady lezu
jahod těch se nenajím z hub se jistě otrávím
tři dny už jsem neměl chleba ani kousek
salámu
kytara se baštit nedá já ji vzteky rozlámu!

(Čírtě vstane a rozpřáhne se s kytarou, že s ní praští o nejbližší strom. Mikuláš vyskočí a chytne ho za napraženou ruku.)

Mikuláš

Ale, ale, moje holátko, moje čávatko! Copak to se dělá? Ničit hudební nástroje?

Čírtě

Ale kmotříčku, naši mě vyhodili z pekla a už jsem tři dny nic nejedl. Šel jsem za skupinou Plastic People of the Universe, že s nimi budu hrát. Jenže oni se už před rozpadli a Magor je zase zavřenej. Já mám, kmotříčku, takovou smůlu. Ani žádnou šta-

bajznu nemůžu klofnout.

Mikuláš Tak to vidíš, chlapečku. Že tys byl zase drzej?

Čírtě (pofňukává)

Čírtě To není žádná pravda. Já jsem si jenom zkoušel novou písničku na skřetí bál a fotr se děsně rozčilil!

Mikuláš To byla určitě zase nějaká chuligánština. Co jiného se může zrodit v podzemí, že? Vy si nemůžete dát chvíli pokoj. Jenom samý výtržnictví. Jeden hejká voplzlý písničky, druhěj vydává časopisy se samejma sprostárnama. A já mám nad vámi patronát a jsem nucenej nad vámi držet ochrannou ruku. A vy mi za to děláte paseku v andělském sboru a taháte anděly na mejdany. To je potom na hovno, takováhle práce!

Čírtě (ještě stále fňuká)

Čírtě Kmotříčku, neměl byste kousek chleba? Já mám hroznej hlad.

(Mikuláš sundá nůši z ramen a staví ji na zem. Chvíli se v ní přehrabuje, pak vyndá krajíc chleba a jablko. Podává jídlo čírtěti.)

Mikuláš Tak na, bašti.

(Čírtě chňapne po chlebu a chce si kousnout. Chleba se promění v uhlí. Vyvalí oči a chce si kousnout do jablka. To se promění ve shnilou bramboru. Čírtě se rozpláče.)

Čírtě Kmotříčku, proč jste na mne takovej? Vždyť to není chleba, ale uhlí!

Mikuláš (se zamyslí)

Mikuláš Hm, asi jsi na něco zapomněl.

Čírtě Na co, kmotříčku?

Mikuláš Na to musíš přijít sám. Jinak se ti chleba i jablka budou neustále měnit v brambory a uhlí. Víš co? Zkusíme to znovu, třeba si vzpomeneš.

Čírtě Já si už nikdy na nic nevzpomenu. Já nemůžu hlady vůbec myslet. A ještě ke všemu jsem úplně blbej. Vždyť mě vyhodili i z čertovského učiliště.

Čírtě (stále pláče)

Mikuláš Nedá se nic dělat, vzpomenout si musíš, jinak umřeš hlady.

Mikuláš (podává čírtěti další chleba a jablko)

Čírtě (vezme si jídlo a nejistě je převrací v rukou. Fňuká)

Čírtě Tohle přece není možný. Na co jsem to jenom zapomněl?

(Čírtě chce znovu kousnout do chleba. Ten se znovu promění. S jablkem totéž.)

Mikuláš Je vidět, že je to s tebou moc zlý, hochu. Ty už opravdu nevíš, co jsem tě učil, když jsi byl ještě malinkej? Jak se říká, když někdo někomu něco dá?

Čírtě Já už budu hodnej, kmotříčku!

1700

Mikuláš To bylo trochu jinak, ne? Tak to zkusíme do třetice a naposledy. Jestli si ani tentokrát nevzpomeneš, tak tě čeká jistá smrt hladem. Já bych ti rád pomohl, ale to víš, stáří. Už jsem to taky zapomněl.

Mikuláš (znovu podává chléb a jablko)

Čírtě Děkuju, kmotříčku.

(Čírtě se zakousne do chleba, ten se už nepromění.
Hledově ho zbeští stejně jako jablko.)

Mikuláš Nojo, tohle kouzelný slůvko si dobře zapamatuj. Ještě se ti bude mnohokrát hodit. Až to sníš, budeme uvažovat, co s tebou dál.

Čírtě Já vám za to zahraju nějakou písničku, chcete?

Mikuláš Jenom ne žádnou sprostárnu. Zahraj něco o lásce. Jdu navštívit ježibabu a jsem pozvanej na večeři, tak aby mi to chutnalo. Láska prochází žaludkem, víš?

Čírtě (hraje)

Čírtě Láska je jako večernice...

Mikuláš No, bylo to pěkný, to by se líbilo i mejm andělskejm holkám. Víš co? Já si tě vezmu do učení. Na čertovský učiliště se vykašli. U mne dostaneš pravej nefalšovanéj inženýrskéj diplom - až uděláš tisíc dobrejch skutků.

Čírtě (pofňukává)

1710

Čírtě To já nikdy nezvládnu, takový věci neumím, vždyť jsem čert.

Mikuláš Když budeš chtít, tak to zvládneš. Zatím tě nebudu moc zatěžovat, aby sis mohl nacvičit repertoár na ten skřetí mejdan. Ale potom ti začne perná práce. Pudeš chodit se mnou po světě a obderovávat chudý děti. Na, tady máš pětku na vlak. Jeď do Mastířovic, že tě posílám a nechávám pozdravovat. Koukej jim tam trochu pomáhat. Ne abys jenom chlestal. Na zkoušení tam budeš mít po večerech času dost. To ale musíš cvičit a ne koukat na televizi, rozumíš!

Čírtě Děkuju, kmotříčku. Vy jste na mě hodnej. Já vám na rozloučenou ještě něco zahraju.

Čírtě (hraje)

Čírtě Potkal mě jednou jeden pán...

Mikuláš A vyřiď v Mastířovicích, že je zvrme na skřetí bál. Hlavně děti. Nezapomeň.

Čírtě Nezapomenu. Už musím letět, aby mi neujel vlak. Tak nashle, kmotříčku.

Čírtě (odejde)

Mikuláš Zatracenej spratek! Zasloužil by vyprášit kožich. Ale na tu kytaru hraje docela hezky. Je to skrytej talent.

(Mikuláš jde směrem k perníkové chaloupce, hopsá a brouká si)

Mikuláš Jak jak jak bejt pták...

1720

Mikuláš (zaklepe na okno)

Mikuláš Halo, babičko, tak už jsem tady. To je vůně.

(Ježibaba vyjde před chaloupku, v ruce drží vařečku)

Ježibaba To je dost, že jsi přitáh, dědku plesnivej. Málem jsem kvůli tobě připálila maso. Kde se couráš?

Mikuláš To víš, že v tom byla čertovina. Čírtě se fláká po světě, zase ho vyhodili z pekla.

Ježibaba Však si ten drzej spratek nic jinýho nezasloužil.

Mikuláš V jádru to není špatnej hoch, ale to víš. Co může v tom podzemí pochytit.

Ježibaba To máš pravdu. Ti mí dva hoši už jsou tím taky pěkně načichlí. Věčně si pouštějí nějaký pásky na magnetofonu. Jak můžou ten paskvil pořád poslouchat. To, že lidi maj dvě nohy a ptáci taky, to snad ví každý malý dítě. To není žádný objev. A to prej ty Plastic People nebo jak se vlastně jmenujou furt seděj v kriminále. Nedej bože, aby zavřeli i ty moje kluky. Pořád si o to koledujou. Tři poslední domovní prohlídky jsem měla co dělat, abych stačila uklidit marihuanu. Ještě že jsem čarodějnice a mám koncesi, takže do mých bylinek nelezou. Ale bylo to jen tak tak. To jsem se zase zakecala. Tak se, dědku, posaď,

173

já zavolám kluky a něco pojíme.

(Ježibaba zajde do chaloupky. Mikuláš si sundá koš a sedá si na lavičku před chaloupkou. Ježibaba se po chvíli vrací, nese mísu, ze které se kouří, za ní oba skřeti, jeden s pekáčem, druhý s hrncem a zpívají)

Skřeti	Vepřo, knedlo, zelo...
Mikuláš	Hoši, hoši, vy jste horší než sedm čertů. Koukám, že vám budu muset taky napravit hlavu. Kde chybí pádná ruka otcovské, to je vždycky znát.
Skřet 2	To je jenom taková sranda, kmotříčku.
Skřet 1	To přece hrál Čárli Soukup!
Mikuláš	Nojo, máte pravdu, já jsem zapomněl. Nejsem už nejmladší a ta skleróza dělá divy. Co on to měl sakra ještě za písničky?
Mikuláš (zpívá)	
Mikuláš	Andělé, lidi a čerti rohatí, muži, ženy, děti, všichni jsou tu nahatí...

(Přicházejí Andělky a smějí se)

Andělka 1	Ale jdi do háje, kmotříčku! To je Sváta Karásek!
Mikuláš	Já žádnýho svatýho Karáska neznám! Ne-

byl ani na mejdanu u všech svatých.

Andělka 2

Kmotříčku, Sváta Karásek!!!

Mikuláš

Tak tak, Sváta Karásek. Nojo, máš pravdu, děvenko. Toho už jsem taky léta neviděl.

Ježibaba

A taky neuvidíš.

Skřeti (zpívají)

Skřeti

Máme rádi Karáska, máme ho doma na páskách...

Ježibaba

Tak dost legrace. Holky, koukejte si sednout ke stolu a jezte, nebo to vystydne.

(Všichni se pustí do jídla.)

K o n e c

2. jednání

3. JEDNÁNÍ

(Taneční sál. Andělky a skřeti dokončují výzdobu na bál.)

1750

Andělka 1 A jak to bude vlastně s muzikou?

Skřet 1 To bude tentokrát dost velkéj průšvih. Čírtě zdrhlo z pekla a já hraju jenom klasiku.

Andělka 1 To je teda pěkná nuda.

Skřet 2 Vždyť to máš jedno. Pustíme magneták, ono to nějak dopadne.

Andělka 1 Jo, to je jasný. Zase Beatles. Furt dokola. To už mám oposlouchaný. Já se těšila na nový písničky. A nebo pustěj Zappu a Mikuláš vyletí z kůže. Je na něj alergickéj.

Andělka 2 A zase zapomene rozdat dárky. Jako předloni.

Skřet 1 A ještě ke všemu je Fricek zavřenej, takže nám nemůže zahrát ani on.

Skřet 2 A co teda pozvet Džima?

Skřet 1 To sis vzpomněl brzy. Toho už jsem léta neviděl.

Skřet 2 Neemigroval?

Skřet 1 Ještě ne. Ale je věčně někde zalezlej.

Andělka 2 Tak zahraje ježibaba.

Andělka 1 Ta umí jenom tři písničky.

Skřet 2 A ty hraje vždycky až když je ožralá. A pak to kazí.

Andělka 1 Ona ještě pořád chlastá?

Skřet 1 Starej Mikuláš si dal závazek, že jí to odnaučí, ale ty už nemůže ani svěcená voda.

Andělka 1 Starej Mikuláš to s ní myslí dobře.

Skřet 1 Jenže co nám umřel táta, tak to začalo

jít s mámou trochu s kopce.

Andělka 2

A jak vlastně umřel starej skřet?

Skřet 2

Chtěl vystrašit nějakýho vožralýho faráře, kterej se vracel z hospody. Jenže ten farář si myslel, že je to čert a pokropil ho svěcenou vodou. A už bylo neštěstí hotový.

Andělka 1

To je ale sprostárna, takhle odrovnat tátu od dvou dětí.

Skřet 1

Svěcená voda je pro skřety větší metla než kyselina sírová.

Andělka 1

Chudák starej skřet, nechtěla bych bejt nějakým shnilým pařezem jako je teď on. To se může vrátit na zem až za tisíc let?

Skřet 2

Nebo po nějakým převratu nebo tak. To je jako když propouští amnestovaný vězeň.

Skřet 1

Doufám, že žádněj převrat hned tak nebude. To by nám tu zavedl tvrdej režim.

(Přicházejí čerti. Sednou si ke stolu. Andělka 3 jim donese pivo.)

Máma

Můj malej hošíček, kdepak asi bloudí?

Táta

Prosím tě, ženská, přestaň už konečně ječet. Kdo to má celej tejden poslouchat. Kdybych věděl, že tě to tak sebere, tak bych mu jenom nařezal. Však on se vrátí.

Strýc

Bráško, nezapomněl jsi doma karty? Dáme

1770

si pak se skřetama mariáš.

Táta S tím nepočítej. Jsou tady Andělky, takže budou skřeti celej večer twistit kolem nich.

Teta Doufám, že si hezky zatencuju.

Teta (významně mrkne na tátu)

Strýc Se mnou nepočítej. Ploužák neumím a šejkovat jsem zapomněl.

Máma Já mám ruce a nohy jako svázaný. Ach můj malej sladkej chlapeček.

Táta Tak si dej ruma a pij, abys zapomněla. Já to dělám taky tak.

Teta Kéž by pouštěli jenom Beatles.

Teta (ohnutí strýce kolem krku, ale posílá peníze za tátou; zpívá)

Teta Yesterday...

Strýc Hele, jestli si tady chceš narezit nějakýho chlape, tak jsi to mohla říct už doma. Já bych se zůstal koukat na televizi. Dávají pěkněj fotbal.

Teta Ty už jsi zapomněl na naše líbánky?

Strýc Co tě znám, tak jsi tyhle finty zkoušela na každýho.

Teta (uraženě) Tak abys věděl, mně je jasný, o co ti jde. Chceš se pohádat hned na začátku, abys mohl obletovat Andělky. Ale tentokrát ti to milánku neprojde. Zejtra jdu za advokátem a zažádám o rozvod!

Strýc Konečně od tebe slyším rozumný slovo.

Teta Ty sprostáku!

Teta (odběhne.)

1700

Máma Švagře, proč jsi ne ni takovej? Víš, jaká je to jemná a citlivá bytost.

Táta Už se zase mezi ně pleteš. Ty ses minula povoláním. Měla jsi studovat psychologii a sociologii a ne chemii.

Máma Hele, jestli se hádají oni, tak já se s tebou hádat nebudu! Zkazil jsi mi nadsmrti život! Ach můj malej hošíček, chudáček...

(Přichází Ježibaba s tetou.)

Ježibaba Tak co, matko, už se malej vrátil?

Máma Ani se neptejte, švagrová. Kde je mu konec! Můj ubohej malej...

Táta Neřvi zase, nebo už se z toho zovoknu.

Teta Je to horší než peklo!

Strýc To je dost, že ses uklidnila.

Teta Nezačínej zase!

Strýc Musíš mít vždycky poslední slovo.

Teta Ty taky.

Ježibaba Zaplaťpámbů, že jsem vdova.

(Čerti si odplívou.)

Teta A co Mikuláš? Jak to bylo s tou svěcenou vodou?

Ježibaba V tomhle ten dědek prsty neměl. Na to je

179

moc velkej dobrák. A toho faráře nakonec
vzal čert. Že jo, švagře?

Táta Hm, byl pěkně vypasenej. Tři hrnky sádla
jsme vyškvařili.

Máma Ale Mikuláš navedl starýho skřeta, aby
ho šel postrešit, že?

Ježibaba K čemu by mu to bylo dobrý? Stejně u mně
nikdy neměl šanci.

Teta Je u vás pečeněj vařenej.

Ježibaba Chodí za klukama a ne za mnou!

Táta Jestli vy dvě se zase poštekáte, tak
vám nařežu oběma!

Teta Starej Mikuláš bejval pěkněj chlap...

Strýc Tobě se líbil vžděcky každej vometák.

Ježibaba Ale starýmu skřetovi nesahal ani po
kotníky! S ženskejma to nikdy neuměl.
Furt by se byl jenom modlil a dělal dob-
rý skutky. Na toho faráře měl pífku, že
to byl hajzl a kariérista.

Táta Na starý kolena ho to modlení ale přešlo.

Teta Kdoví, co má za techtle mechtle s Anděl-
kama. Ty holky jsou bujný a vyzývavý.

Strýc Nezdá se ti, že zacházíš příliš daleko?

Teta Však ty jsi po nich taky celej divej.
Hlavně po tý malý.

(Skřeti a Andělky poslouchají konec hádky a společně
se poštuňují a ohechtají.)

Andělka 1 Teda vy v tom podzemí si užijete srandy.

100

Větší drbárnu jsem nezažila!

Skřet 1 Tetička žárli na starýho Mikuláše. No to se povedlo.

Andělka 2 Takovej milej starej pán. Nosí mi bonóony, heč.

Skřet 2 Kdyby se těch holek jenom dotknul, tak bych mu rozbil hubu!

Andělka 1 Děláme mu pomyslení!

Ježibaba Tak už ho, hergot, nechte na pokoji. Vždycky, když se objeví, tváříte se jako svatouškové, ale za zády mu umejvat zadek, to dokáže každý!

(Objeví se Mikuláš, vleče za sebou plnou nůši přikrytou šátkem. V nůši je schované čírtě.)

Mikuláš (heká) Uf, uf, vy jste mi s tím bálem dali pěkně zabrat. Já jsem úplně ded.

(Všichni ztrnou a jeden přes druhého Mikuláše zdraví. Jen čerti se obračejí a mumlají pozdravy skrze zuby.)

Mikuláš Nojo, nojo, to je nějaký slušnosti. Kdo by se to od čertů nadál.

Ježibaba To je dost, žes konečně přitáhl. Vždycky musíš bejt všude poslední.

Mikuláš Měl jsem moc starostí s dárkama. Znáš to. Všude fronty, nikde nic nemají, a nebo je to moc drahý. Holt už to není

jako za starých časů. Ale nakonec jsem
sehnal ten nejlepší artikl. Doufám, že
to bude k veší plné spokojenosti.

(Mikuláš odkryje nůši a z ní vyleze čírtě s kytarou.
Všichni jsou překvapeni a propukají v mohutný jásot.
Máma se vrhne k čírtěti a začne ho objímat.)

Máma Ty moje holátko ublížený, kde ses tou-
lal?

Táta Potřeboval by pár na zadek.

Mikuláš Jen ho nechte bejt. Však on si užil svý.

Čírtě Mámo, tak už mě pusť, nebo mě zadusíš.
Mám ještě nějakou prácičku.

Čírtě (vyvleče se z mámina objetí, vyleze na stůl a hraje)

Čírtě Za pár kostí, trochu slupek...

Andělka 2 (nakukuje do nůše a natahuje moldánky)

Andělka 2 Kmotříčku, a to je všechno? A co bom-
bóny?

Skřet 1 A cigarety?

Andělka 1 A korále?

Skřet 2 A žvýkačky?

Čírtě A čokolády?

Mikuláš Na to jsem si pozval kolegu. Sám bych
to neunesl. Čírtě vážilo nejmíň metrák.

(Vonází pravý Mikuláš a rozdává dětem dárky.)

KONEC

102

"TY PRASE"
"POMYSLEL SI VEPŘÍK"

Milan Kohn Vepřová pohádka

Byl jednou jeden vepřík. Byl starý, bezzubý a smutný. Hodně smutný.

Tekrát, když se narodil, vanul okénkem chlívku voňavý, jarní vzduch a mouchy bzučely jako tisíc houslí. Maminka radostně chrochtala a odkutálela růžovou kuličku do kouta ke žlabu. Měsíce uháněly a vepřík krásně tučněl a mohutněl. Znal už do podrobná celý chlívek. Dvě stěny byly úžasně stejné, ale strašně hezké, ve třetí bylo malilinkaté okénčko. Celý den se pokaždé těšil, že večer, když ulehne na měkounkou, lejný prohrátou postýlku, uvidí v okénku plynout zlaté hvězdičky a někdy i různě ukousnutý měsíc. A ráno zase nemohl dospat, až okénkem přiletne první papraek sluníčka a posimrá no na

rypáčku. Ve čtvrté stěně byla bezvadně prohnílá dvířka, odkud pravidelně přicházely úžasné dobroty. Zvláště pomyjí se nemohl nikdy dočkat, protože byly skvělé. Jak je ten svět překrásný, říkal si pokaždé vepřík a sál pomyje z kamenného koryta.

Jednou nechal někdo dvířka otevřená a vepřík stál uprostřed rozkvetlého třešňového sadu, odkud byl výhled do dalekých hvozďů.

"Koukej mazat domů," zařval hospodář a uchopil vidle.

"Ty prase," pomyslel si vepřík.

Eduard Vacek

BUCHTA

Pepa kráčí od chalupy za sluncem na západ. Otočí se za sebe a kouká na ten lán světa. Chalupa je ještě vidět, máma mává Pepovi na cestu sbohem. Jouvej, povídá si polohlasně, nejradši by zase ležel za pecí a dloubal se v nose. Řekl ale mámě, že půjde do světa, a tak se jen tak nemůže vrátit. Svět je ale velikej, oknem ze sednice to všechno vypadalo úplně jináč. A kručí mu v břiše hlad. Jen co uviděl v lese první pařez, usecl a už má tašku na kolenou. Otevřel zip a hnedle tam hrabe rukou. Máma mu na cestu napekla buchty s mákem a taky s tvarohem. Pepa jednu opatrně vytáhne, aby nenadrobil, a už v ní dloube prstem. Hm, tvarohové, řekne si polohlasně, a

prstem z té buchtý dloube hrozinky. Kolem jde nějaký podivný stařeček v hubertusu, na hlavě má zameščenou debilku. Co chvíli se zastaví a salutuje. Někdy tak zamumlá něco nesrozumitelného, jakoby někomu podával hlášení. Asi nějaký oficír ve výslužbě. Jak uvidí Pepu s buchtou, hned k němu. A hned prej:

"Hej, dobrý mládenečku, nemáš tam v tašce pro starýho penzistu taky jednu buchtu? Penzi už jsem dávno rozfofroval a měsíc je dlouhej jako potěmkinova vesnice."

Pepa nemá rád, když po něm někdo loudí buchtu, ale když vidí stařečka, jak mu kapou sliny od huby na ten odřený hubertus, hned si vzpomněl na svého tátu, jak se takhle vracel domů ze schůzí než ho vyhodili a srdce se mu sevřelo steskem.

"Vemte místo, dědo," pobídne ho a prstem ukazuje na starý pařez, hemžící se mravenci.

Děda ochotně usedne a ruku už má nataženou pro tu buchtu. Pepa si dá tašku znovu na kolena a malou škvírou, aby děda neviděl, tam loví nějaký malý nebo alespoň připálený ohlozek. Ale máminy buchty jsou všechny nedučené jako krassavice, a tak si děda pochutnává na pěkném kousku zrovna jako Pepa.

"Tak co, chlapče, do světa, do světa?" ptá se mezi jídlem a drobtý mu padají od huby jako by chomelilo.

"Ale kdeže, dědo, jen v rámci okresu, máme tu nábor a jinde by mě stejně nepřijali."

"To je pravda, chlapče, to je pravda, za mejch mládejších let to bylo docela jinačí. Lidé se sem do okresu stěhovali chudí a zpátky se vraceli jako boháči. To mi věř, byla to udatná, bohatýrská doba," zase ten děda a palcem zamáčkl v koutku oka slzu, jak se rozlítostnil. "Těch pěcknejch buchet, co jsme měli, a každou jinou, eh, darmo vzpomínat."

Pepa kouká na dědu, dobře rozumí jeho žal, děda je zrovna jako jeho tatínek, taky ho asi trápí prostata. Dědův hubertus se hemží velkými lesními mravenci. Pepa na

ních může oči nechat, jak si každý ve svých kusadlech odnáší drobtý z buhty. Děda si ukazováčkem drbe dlaň, z rukávu se mu rojí celá kolonie mravenců, zrovna jako v Buňuelově filmu.

"Vy to máte dneska těžký," přiznává děda, který zřejmě není ve své kůži, neboť sebou vrtí, jako by ho všichni čerti brali. "Ale pomohu ti. Máš dobré srdce, zdá se, že by ses rozdělil se starým člověkem o poslední buhtu. Až přijdeš do města, ptej se na soudruha Jeřábka a nech ho ode mne pozdravovat. Sedí na okrese a hned ho poznáš. Je obézni, vypadá jako prasnice, mohl by dělat reklamu na vepřové ragů. Ten ti pomůže."

Pepa pěkně poděkoval a pomalu se ubíral po cestě dál. Když se ještě naposledy ohlédl, zdálo se mu, jako by dědeček na pařezu tančil. Ruce i nohy vyhazoval do výšky, točil se, výskal jako za mladých časů.

Vida, řekl si Pepa, kolik radosti způsobila starému člověku jedna buhta. A ještě dlouhou dobu přemítal, zda to přeci jen nebyl kouzelný dědeček, který mu skrze soudruha Jeřábka splní jedno přání.

Nakonec se ale soudruha Jeřábkoví vyhnul. Časy se přece jen změnilý a kdo ví, jak by všechno dopadlo.

E. Gottwaldovský

POHÁDKA O TOM, jak to BÝLO

Byl jednou jeden černokněžník, jmenoval se Hovězina. Měl svůj hrad, který byl tak očarováný, že se tam bál i sám černokněžník. Na půdě byli netopýři, pak bylo pět pater kancelářů, kde posedávali upíři, v přízemí visel obraz největšího černokněžníka, kterého si odnesl čert už před padesáti roky, a ve sklepě měl Hovězina hladomornu. Měl taky velkou kouzelnou hůl, kterou mohl každého začarovat, a tak se ho báli všichni i s králem, který mu platil za to, že nic nedělá. To se černokněžníkovi líbilo, jen se trochu nudil.

Jednoho dne si zamluvl, že si přečte pořádnou knížku. Jenomže v té zemi už asi dvacet let nebyla pořádná knížka k sehnání. Hovězina věděl, že pár dobrých čarodějů takové knížky doma tajně píše, a tak svolal své pochopy a nařídil jim, aby je šli hledat. Všichni pochopové museli vylézt z teplých kancelářů a vydat se do světa.

Chodili a hledali, navštívili všechny dobré čaroděje, kde jim neotevřeli, tam vyrazili dveře, všechno prohlédali, všude strčili nos. Živili se tím, že dobrým lidem pili krev. Hledali dlouho, předlouho. Až jeden z pilných pochopů našel takovou knihu u jednoho z dobrých čarodějů na půdě za trámem. Hned ji popadl do spárů a nejkratší cestou utíkal k Hovězinovi. Ten se třásl netrpělivostí:

"Tak co mi neseš, pacholku?"

"Kni... kni... knihu," zakníkal pochop.

"Jakou knihu, čarodějnou?" ptal se černokněžník.

Pochop mlčel a klepal se, až mu spadl falešný knír.

"Ty neumíš mluvit, sluho?"

"Já pro... pro... prosím neumím číst..."

Pochop položil knihu na psací stůl a couval k východu. Hovězina mu hodil zlaták:

"Jdi a kup si slabikář!"

Pak na něj zapomněl a zahloubel se do knihy. Na první straně bylo napsáno tučným písmem: JIŘÍ PRŮŠA - OTAZNÍK. Chvilí četl a kniha ho začala pálit v ruce.

"Tak tohle by se panu králi nelíbilo. Já z toho Průši udělám krkavce!"

Vzal kouzelnou hůl a hned se do toho pustil:

"Čáry máry bum prásk blesk..."

Se stropu spadl kus omítky, stěny pěkně praskaly a bylo i trochu cítit síru. Bylo to opravdu pořádné kouzlo. Pak se ozvalo křupnutí a kouzelná hůl se mu zlomila v ruce na tři kusy. Hovězina zaklínal všechny demony, ale nebylo mu to nic platné. Teď by z Průši neudělal ani sýkorku. Zkoušel hůl slepit kanámem, ale ten měl prošlou záruční lhůtu a nedržel.

Zavolal opět všechny pochopy a nařídil jim, aby našli pana Průšu a přivedli mu ho živého nebo mrtvého.

"Ale radši živého, já mu dám Otazník, já z něj stáhnou kůži!"

Vykřikoval ještě něco, ale to pochopové neslyšeli, protože už byli na cestě k Průšům.

Hned vpadli dovnitř, prohlédali všechny šuplíky a podívali se i Vanýskovi do postýlky, jestli tam neschovává ještě nějaký Otazník nebo Vykřičník, pak strčili pana Průšu do auta a hurá na hrad.

Když ho přivedli k Hovězinovi, byl už černokněžník nadáváním tak unaven, že mu ani nestáhl kůži z těla. Jenom mu přikoval kouli na nohu a uvrhl ho do hladomorny. Ale už druhý den se roznese po celém království, že pan Průša je v base kvůli tomu Otazníku. A hned se ta zpráva dostala i za hranice. Večer už to hlásil Svobodný Pohádkystán. Lidi začali tu knížku hned shánět, aby si přečetli, co černokněžníka tak rozhněvalo. Protože knih bylo málo a na všechny se nedostalo, tak je v sousedním království vytiskli dokonce i v pohádkystánštině, aby si to mohl přečíst každý.

Otazník se líbil všem, kdo uměli číst, kromě krále a černokněžníka. Všichni se rozzlobili a začali psát dopisy, i pan Vecopánek, i pan Béla z Algemanie napsal králi, aby Průšu pustil z hladomorny. Za dva měsíce dostal král tolik dopisů, že se mu nevešly do komnaty. Měl jich až po zuby, a tak popadl telefon a zavolaal Hovězinovi, že musí pustit Průšu z basy. Tomu se to nelíbilo, ale chtě nechtě musel jít a odemknout vězení.

Když pan Průša odcházel domů, liboval si, jak pěkně zhubl a říkal, že je škoda, že ho povstí tak brzy. Hovězina se tak rozzlobil, že se málem vzdal funkce. Pak se ale uklidnil, obul se a šel shánět novou kouzelnou hůlku.

Dlouho chodil po celém království, až jednoho dne uviděl v Tuzexu za výlohou zrovna to, co potřeboval. Největší kouzelnickou hůlku pro všechna kouzla a čáry. Vešel dovnitř a řekl hromovým hlasem:

"Jsem černokněžník Hovězina a chci tu největší hůlku!"

Prodavač se na něj podíval a smál se. Hovězina byl totiž celý zaprášený a otrhaný, měl prošoupané boty, protože prošel celé království, a vypadal spíš jako popelář než jako černokněžník.

"Máš vůbec peníze, tuláku?" zeptal se prodavač.

Černokněžník vytáhl měšec zlatáků a už se sápal po hůlce. Ale prodavač ho s ní praštil přes prsty.

"To tady neplatí, já prodávám pouze za tolary. Hybej ven!"

Hovězina si foukal na prsty a šel smutně domů. Tam bědoval, že ho bez hůlky nikdo neposlouchá a nikdo se ho nebojí. Až jednou přišel ten pochop, co od něj kdysi dostal zlaták na slabikář. Tajemně se usmíval, že mu pomůže od trápení. Pan Průša prý dostal z Algemánie takovou kupu tolarů, že si kupuje v Tuzexu i housky. Hovězina zezelenal závistí jako rosnička a hned nařídil špehovi, že musí z pana Průši ty tolary nějak vymámit. Ten poslušně šel do velikého domu, kde bydlí dobrý čaroděj Průša ve třináctém patře. Dva dny a dvě noci slabikoval jména na vizitkách, až přišel hloupý Honza a řekl mu, kde pana Průšu najde.

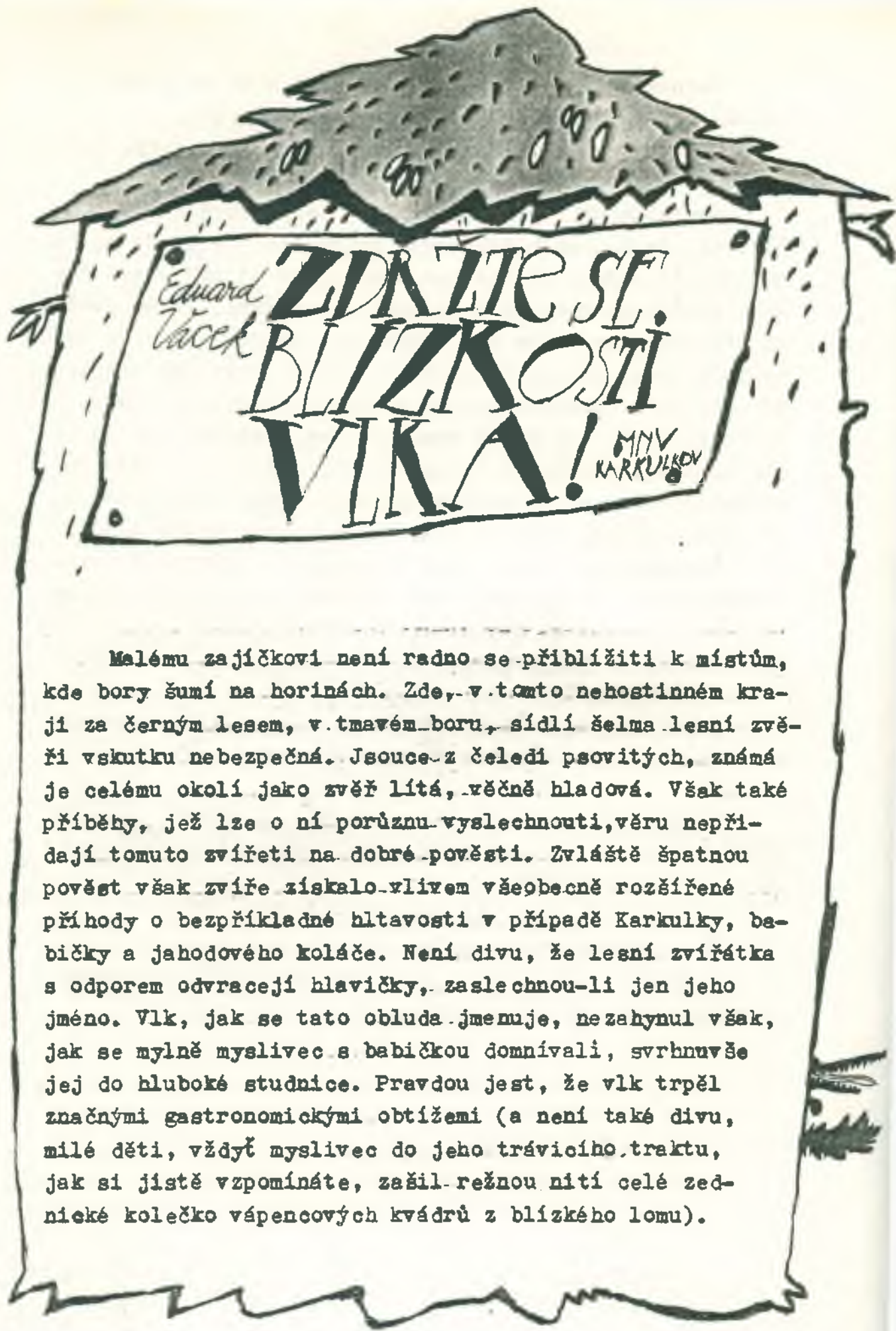
Zazvonil u dveří a hned se ho ptal, jestli má tolary na prodej. Že by dal i šest zlatáků. Ale Průša ho poznal a přibouchl mu nos do dveří. Špeh utíkal domů, co mu nohy stačily a teď tam sedí a třese se hrůzou, co tomu řekne černokněžník.

Když se pochop dlouho nevracel, vypravil se Hovězina k Průšovi sám. Ale ten ho hned poznal a takv ho hned prokoukl:

"Chtěl bys tolary na novou kouzelnou hůlku, abys mě mohl proměnit v krkavce. Tak z toho obchodu nic nebude! Ať už tě tu nevidím!"

Zabouchl dveře a šel psát Vykřičník.

Černokněžník Hovězina se vydal znovu do světa a bude tam bloudit tak dlouho, dokud mu nějaký hloupý Honza neprodá tolary na novou hůlku. Potom bude zle.

Eduard
Váček

ZPAZTE SE! BLÍZKOSTI VLKA!

MNV
KARKULKOV

Malému zajíčkovi není radno se přiblížiti k místům, kde bory šumí na horinách. Zde, v tomto nehostinném kraji za černým lesem, v tmavém boru, sídlí šelma lesní zvěři vskutku nebezpečná. Jsouce z čeledi psovitých, známá je celému okolí jako zvěř lítá, věčně hladová. Však také příběhy, jež lze o ní porůznu vyslechnouti, věru nepřidají tomuto zvířeti na dobré pověsti. Zvláště špatnou pověst však zvíře získalo vlivem všeobecně rozšířené příhody o bezpříkladné hltavosti v případě Karkulky, babičky a jahodového koláče. Není divu, že lesní zvířátka s odporem odvracejí hlavičky, zaslechnou-li jen jeho jméno. Vlk, jak se tato obluda jmenuje, nezahynul však, jak se mylně myslivec s babičkou domnívali, svrhnuvše jej do hluboké studnice. Pravdou jest, že vlk trpěl značnými gastronomickými obtížemi (a není také divu, milé děti, vždyť myslivec do jeho trávicího traktu, jak si jistě vzpomínáte, zažil reznou nití celé zednické kolečko vápencových kvádrů z blízkého lomu).

Značné přetížení, které vlk pociťoval, včetně žízně, jež ho v útrokách nesmírně sužovala, neboť vápenec záhy ho zbavil veškeré vody, celá tato pozoruhodná shoda náhod vedle vlka neprodleně k tomu, že přerušil vydatný spánek. Vlk se vydal hledati vhodné tekutiny. Kalným zrakem zahlédl na stole láhev od vína, již do samého dna vypil myslivec s babičkou (i přes naléhavou žádost Karkulky nebylo jí víno poskytnuto na základě babiččiny znalosti § 218 o podávání alkoholických nápojů mladistvým, a také musela jít brzy a bez odmluv spát, neboť co se dělo potom, vedlo by k ohrožování mravní výchovy mládeže - § 218). Víno vypito bylo na oslavu vítězství nad vlkem i na oslavu toho, že žaludeční kyseliny netvorovy nenarušily babiččinu pleť vlivem pleťových zábalů dosud mladistvě vyhlížející.

Pohled na láhev nikterak vlka neposílil, naopak, chuť na dobré známkové víno neznámé značky v něm tím palčivěji vyvolala žízeň. Z rozevřené tlamy vyvalilo se tolik slin, že proud takto vzniklý připomenul nakrátko odpaňní vody ústecké chemičky. Tím však toto ohyzdné zvíře pozbylo poslednítek tekutiny a muselo být myslivcem za vydatné pomoci babičky, kteří se oba nacházeli v rozmařilém rozpoložení, svrženo do blízké studnice. I zde však posléze vápenec způsobil své. Jak mocné překvapení čekalo babičku, když zavěsivše vědro jala se ho spouštěti do domnělé vody. Již záhy vědro se zarazilo o množství hašeného vápna, jež málem vyplnilo celou studnu. Nyní zlá předtucha doznala svého naplnění. Vlk vynasiv vápenec naplnil jím za rychlého působení střevního kataru studnici, sám pak vyšplhal se po vápně a snadno studnici opustil.

Nervový stres však brzy babičku opustil, když se svým trablem postěžovala si myslivci. Však dobrou radou i činným skutkem myslivec ke zdárnému konci vše přivedl. Se zednickým tovaryšem vzdělal babičce kozí chlívěk využiv tak beze zbytku hašeného vápna.

Studnice pak dlouhá léta poskytovala babičce i lesní zvěři dobré dezinfikované vody, které si ani vynachválit ne-

193

mohli zvláště turisté z NDR.

Vlk však přeběhl hory, dolů, černý les, zde se usadil. Jest jisto, že nikterak neopomene lesní zvířátko, jež se příliš přiblížilo jeho pelechu nedbajíce odporných pachů odtud vycházejících, pěkně prohnati.

Proto děti, pozor na vlka! Nesedejte uhřáté na studenou zem!

1945
6. 11. 1945

Luboš Vydra
Jak krásná Mařka napálila
vodníka Mihala

Vodník Mihál - protože se tolik míhal, říkali mu vodník Mihál - seděl na stoličce a kochal se pohledem na skříň, ve které měl vyrovnané hrnečky s dušičkami, které polapil za dlouhá léta své vodnické kariéry. Občas vzdychl nebo se jízlivě zachechtal a tím smíchem by nám připomněl starou senilní důchodkyni, kdyby bylo vůbec možné vydržet na dně rybníka bez potápěčského přístroje. Ale protože tu nikdo mimo vypoulených ryb nebyl, přirovnání nemohlo být objeveno.

Náhle se čirá voda zavlnila a nahoře se objevila skvrna bronzově opáleného těla. Vodník si radostně zamlul ruce a stoupal k hladině.

Byl krásný slunný podvečer na vrcholu léta.

Tělo se polekaně mrsklo.

"Co to bylo," napadlo plavce, "že by sumec?"

Ale tu ho zarazil žádoucí pohled pod dlouhými zelenými vlasy. A tajemný hlas zaskřehotal:

"Ho, ho, hošíčku,
dej mi svoji dušičku.
V kterém jsi znamený,
v kterém jsi rozený?"

Hošíček byl mladík šestnáct let starý. Polekaně se dal do plavání, ale vodník ho obeplul jako zkušený aligátor, který si hraje s bezmocnou obětí. Rozoroval napjatě hocha, jak už má duši na jazyku.

"No, v kterém jsi znamený?!" naléhal vodník, který měl chronickou rýmu.

A mladík mu ho dal a netušil, že to jsou míry na rakev. Po jednom velkém cáknutí dušička letí vzduchem. Zelený netvor se vymrštil z vody a roztáhl široká ústa. Ta bělostná holubička nevinnosti zmizela v nich. Poté se ponořil.

Mladík zděšeně kraloval ke břehu. (Podle dialektického materialismu duši stejně nepotřeboval.) Od té doby chodil (jako) bez duše.

Vodník si spokojeně podle tabulek vypočetl rozměry hrnčeka a pak, když ten správný našel, dušičku do něho vyplivl. Dlouho, až do zelenavého svítání, se kochal pohledem na ni, jak se bezmocně zmítá, a připadal si jako bůh, který o všem rozhoduje.

Na břehu ve městě už chodila spousta lidí bez duše. Chvilí se smáli a chvíli se třásli. To podle toho, jestli vodník hladil nebo nehladil hrnčec. Jednou přišla na břeh rybníka krásná Mařka. Ale protože byla nejenom krásná, ale i mladá, náš vodník se do ní zamiloval. Okamžitě plaval k hladině žádoucí její dušičky.

"Mařenko, slunýčko..." zaskřehotal, ale pak si vzpomněl, že podobná hořekování dívky k vodníkům nevábí. Začal proto z druhé strany:

"Chceš znát, kdy se můžeš vdát?"
Dívka našpicovala uši.

"Snadné to tak není.
V kterém jsi znamený?"

Ale Mařka nebyla jenom krásná a mladá, ale byla i mazaná. Příliš dobře věděla, že pokud se bude mluvit o vdavkách, vodníkovi neodolá. Dala mu proto znamení své sestry.

Vodník Mihal to v zápalu zamilovanosti nepostřehl a kvákal tolik o vdávání, až Mařka nevěděla, čím je, natož kde má duši. Ta se jí skutálela jako bílý prášek po sukni do vody a vodník ji spolkl. A že prý je z té vody nachlazený a potřebuje se vypotit. Pak se vymrštil a zmizel v hlubině.

Radostně uchoopil tabulky a hledal v nich hrnčiček pro dušičku Mařčinu. Našel rozměry, ale běda, duše do hrnčičku nepasovala. Zkoušel to u jiných hrnčičků, systematicky i náhodně, ale nic se pro to nehodilo. A dušička ho přitom dlouhala a pokoušela jak sto čertů. Prý jdeme z vody ven, je tu vlhko. A když otálel, dala mu dlouhanec, až se zapotácel. Když si chtěl uvařit oblíbenou polévku z mlžů a řas, nadzvedla mu tak žaludek, že ho chuť přešla. Prý to se sluší, jíst takové svinstvo? Byl z toho čím dál nešťastnější a Mařka neodbytnější. Nakonec opustil rybník a vystěhoval se na břeh. Trpěl stále žízní, kterou zaháněl množstvím piv, ale to ještě nestačilo. Mařčina duše ho nutila chodit do zaměstnání (dělal hlídače stínu slunečních hodin), čistit si zuby (každý den na těch ruinách zničil jeden kartáček), a boty, shánět větší byt a, považte, chtěla poněkud, aby našel Mařčino tělo, řádně si ji vzal a měl s ní děti.

Vodník Mihal stále víc chřádl. Nechával za sebou loužičku, ale i tu mu ta zlojanská dušička vyčetla a dokonce ho nutila, aby s tím pomočováním šel na urologii. No řekněte, fuj, jestli se takhle má chodit na vodníka?

Když už si zoufal a uvažoval, jak život ukrátí, lstivá Mařčina duše promluvila:

"Pomůžu ti, ale musíš rozbít všechny hrnčičky, co máš ve skříní, a tak propustit dušičky na svobodu, aby se mohly vrátit ke svým tělům."

Samozřejmě, jindy by to náš tvrdohlavý vodník neučinil, ale když byl tak přitlačen ke zdi, co jiného mu zbývalo?

A tak všechny ty hrnčičky roztloukl. Mařčina dušička

radostně opustila jeho tělo. Myslela si totiž dávno na jiného, na mladého esenbáka.

Spoustě lidí se vrátila duše a spolu s ní některým i rozum. Jen vodník Mihal od těch dob tesklivě hledí skrze vodu rybníka a po nocích na vrbě huřekuje svým táhlým "Bre-ke-ke-kéééé", zatímco krásná Mařka se vodí po břehu s příslušníkem, na jehož výložky napadaly stříbrné hvězdy.

26. 11. 1982

Quido Machulka
Pohádka o Popelce, 2. díl

Když se stala Popelka princeznou, popelila se výhradně v nejlepším popeli. Zanedlouho byl zámek plný popele. Princ to samozřejmě nerad viděl a jednoho ošklivého rána Popelce-princezně řekl:

"Buď já nebo popel!"

Popelka samozřejmě:

"Popel!"

Rozvedli se tedy, Popelka si vzala popeláře.

Popelář jí krađe v práci popel jemný jak pudr, jak mandle
skvostný.

Bydlej někde na Pohořelci a v popelníčku se jím popelí
maličké popelátko.

Jana Veselá Tři přání

Magor se vracel z Prahy domů a měl vztek. Bolela ho hlava, chtělo se mu spát a vracel se o tři dny později než měl. A ke všemu si nad něj stoupl takový starý vyschlý dědek, nožičky se mu podlamovaly a klátil se jako po desátém pivu a hekal. A Magor měl uloženo pokání. Do prdele, zavrčel.

"Sedněte si," vstal a obrátil se k dědkovi zády, protože jinak by ho musel srazit.

Dědek se sesul na sedadlo a okamžitě usnul.

Když v Telči vystupovali, zatahal Magora za rukáv.

"Já jsem kouzelný dědeček, Magore, a za to, žes mě pustil sednout, splním ti tři přání."

Magor měl vztek a žízeň a vůbec neměl náladu na nejsporné vtipy.

"Tak ať je zadarmo pivo, dědo," a pelášil k nejbližší hospodě.

Na autobus do Říše měl spoustu času a venku bylo vedro k zalknutí. V chládku hospody se mu nálada trochu zlepšila, ale jen trochu, protože skoro všechny peníze nechal v Praze. Měl tak akorád na dvě piva. Nebo na tři, ale to by musel jít domů pěšky.

Pivo mělo krásnou našlehanou pěnu, půllitr byl orosený, jak má být. V pěstičce žmoulal drobné a přemýšlel, má-li si dát druhé hned nebo zda půjde navštívit Bondyho a to druhé si dá až později. Vstal. Šel k pípě, že zaplatí.

"Pivo je zadarmo," řekl nešťastně výčepní.

"Ha ha ha," zasmál se Magor a dělalo mu dobře, že si ho hospodský váží.

Běžel do další hospody a nedočkavě si objednal pivo. A už podával vrchnímu peníze, že zase poletí.

"Pivo je zadarmo," uklonil se vrchní.

"Ten dědek!" zadupal Magor, "on to věděl! Aby ho ranila mrtvice."

A vesele vyběhl na náměstí, aby tu Jbrovskou novinu hned za tepla oznámil Bondymu. Ale daleko se nedostal. Právě přijížděl pohřební vůz a zastavil kousek dál u hloučku na rohu ulice. Co je, diví se Magor a strká nos mezi čumily.

"Ranila ho mrtvice," šeptali si lidé.

"Kdo to je?" ptal se vyjeveně Magor.

"Poslední mág v Čechách," popotahoval kastelán, jen o málo mladší než dědek. "Takovej dobrej kamarád. Vždycky mě nechal vyhrát v mariáši. A jaké vám uměl věci..."

"A uměl by třeba splnit tři přání?" vyzvídal Magor.

"Kdyby chtěl, tak by to uměl. Jenže jemu kdysi jedna sudička předpověděla, že ho někdo takový zabije, a tak to nikdy nedělá."

Magor posdešel a pofňukával, chtělo se mu už být u Juliány a všechny ty zlomyslnosti jí na dědka žalovat.

"Do prdele, dědku, vstaň, vstaň a buď zase živej!"

Dědek otevřel oči, ve kterých to blýsklo.

"Tys to všechno zvorál, Magore!" povídá a už se škrábe na nohy.

Magorek pohodil hlavičkou.

"Jdem na pivo!"

Šli. Sedli si do chládku v restauraci na náměstí a oba měli vztek, že se na sebe nemohli ani podívat. První pivo vypili na ex a hned mávali ručičkami, že chtějí další. A jak v nich pivo mizelo, vztek se vytrácel, vlastně se nic nestalo, a Magorovi se chtělo žvanit, ale ještě si netroufal.

"Poslyš, Martínku, to s tím pivem, to nebyl špatnej nápad," usmál se děda.

"Žejo," zabral Magor radostně. "To jsme jednou..."

Magor měl tenkrát zpoždění daleko větší než jen tři

VYHLÁŠKA

Pivo
je
zadarmo

dny, ale o tom, co se po tu dobu dělo, nikdy nevyprávěl. Jen když se požádně opije, tak těsně před tím, než spadne se židle, udělá malou narážku.

Ale teď se od něj asi dlouho nic nedozvíme. Dostal zase obálku s modrým pruhem. Nedovolené podnikání. Hlavním svědkem obžaloby je nějaký František Vomáčka, hrobník z Telče. Že prý mu Magor ukradl dědku z lopaty.

Jana Veselá O zazděné jeptišce

Mrázek bydlí v Umrličí uličce.

Že je to Umrličí ulička, věděl už jen pan Seifert. Mrázek netuší, že v domě, ve kterém bydlí, býval, když byl ještě pan Seifert kluk, bordel. Jenže starousedlíci zase povídají, že v tom domě je zazděná jeptiška.

Když je Mrázek doma a svítí měsíc, sedává u okna, přemýšlí a nemá ponětí, že za stěnou jeho pokoje bydlí zazděná jeptiška, vzpomíná, a protože se nudí, sní.

Byla ještě docela mladounká, křehká a něžná. Řemeslo zdědila po své matce a ta opět po své. Měla ještě tři starší sestry a s těmi bydlela v domě u Mrázka v přízemí. Řemeslo jim šlo obstojně, nepředřely se, ale na kapra z Čerovky od Stankovičů a na šminky jim vždycky zbylo. Žily si spokojeně a popraly se jen občas.

Jednou se ale té nejmladší stala brozná věc. Potkala někde na mejdanu

Mrázka a zamilovala

se do něj. A zamilovat

se, to při jejím řemesle

znamená přijít o živnost,

protože takové holce už

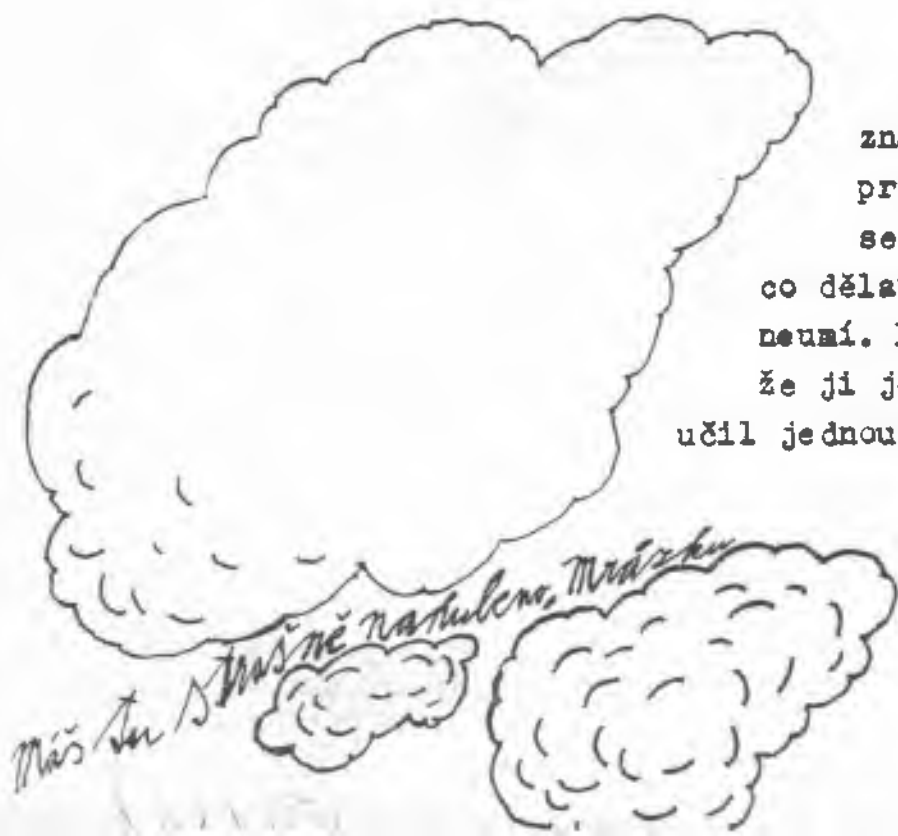
se dílo nedaří. Jenže

co dělat? Holka nic jiného

neumí. Pak si ale vzpomněla,

že jí jeden starý zákazník

učil jednou v máji růženec.

I rozhodla se, že vstoupí do kláštera. Všichni ji tam měli rádi, byla učenlivá, pilná a ochotná, pracovitá, poslušná a milá. A tak za krátký čas, když přišla její doba, stala se z ní krásná bílá jeptiška. Mrázek ji občas vídal, když šla s družkami na mši nebo krmit labutě.

Měsíce ubíhaly a mladá jeptiška byla šťastná a spokojená. Ale tak jako kuchařka nikdy nezapomene vařit, švadlena šít a pekařka péct, tak ani ona nezapomněla na své staré řemeslo, na rodný dům v Umrlčí uličce a na Mrázka. Jednou šla sama na procházku, protože její nejvěrnější družka postonávala. Inu, to víte, řekla si, že se staví u Mrázka na kafe. Seděli spolu v pokoji, hulili, povídali si a chechtali se a jeptiška Mrázkovi radila, co má psát v dopisech do Vídně. Tak se jim to spolu zalíbilo, že jeptiška za Mrázkem přicházela, jak jen mohla zmizet z kláštera. Pokaždé se tak těšila, že přestala být opatrná, a tak si ani nevšimla, že ji její nejvěrnější družka, která teď zůstávala sama, zpovzdálí sleduje.

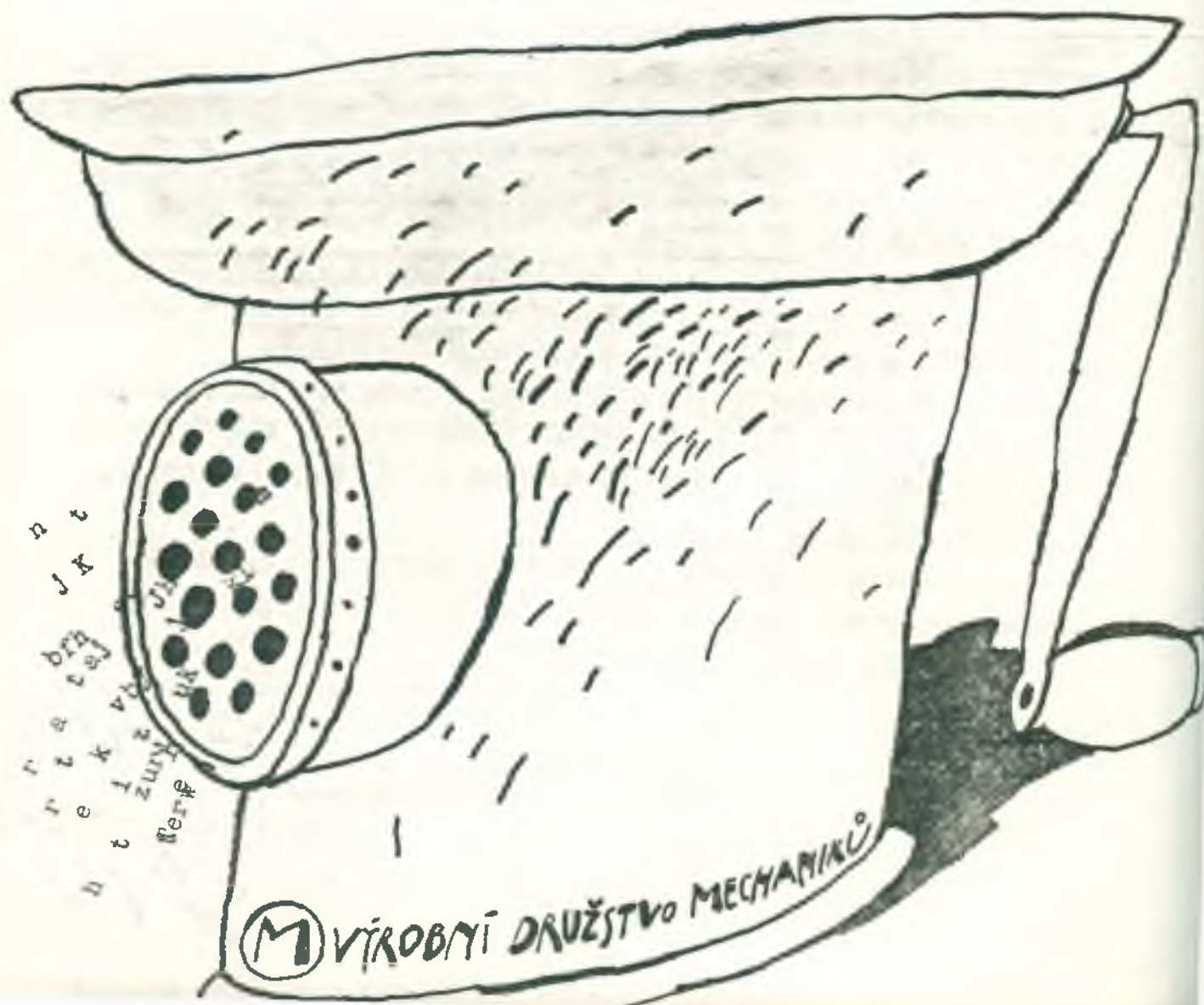
"No jistě," řekla matce představené, "chodí za Mrázkem do Umrlčí uličky."

A tak krásnou bílou jeptišku chytili a u Mrázka v domě zazdili. A jeptiška cupy dupy, už byla u Mrázka. A zase spolu hulili a klábosili a psali dopisy do Vídně.

Až přijdete někdy k Mrázkovi a bude tam mít nahuleno, můžete si být jisti, že od něj právě odešla. Ale Mrázkovi to neříkejte. On o těch návštěvách neví, a tak si to jeptiška také přeje.

Egon Bondy PAN PÁNEK- ČERNÝ MLYNÁŘ

Pan Pánek si tak dlouho vybíral, až se z něho stal Černý mlynář. Proto se učte počty, abyste neskončili jako Černí mlynáři. Černý mlynář nemele mouku, ale mrtvoly. Z krematoria pošlou na hřbitov spálenou mrtvolu a na hřbitově musí pan Pánek nastrkat mrtvolu po kouskách do ručního mlýnku a mele ji. Mrtvola je černá, z mlýnku se práší a pan Pánek je za chvíli celý černý, a proto se jeho povolání jmenuje Černý mlynář. Když mrtvolu domele, nasype ji do pytle a s pytlím jde na louku rozptýlu. Tam co umlel, rozhází na všechny strany. Už je tam tak rozházených 48 000 mrtvol. Černý mlynář pak mrtvolu rozhrabe a jde domů.

Ale v noci se stalo, že panu Pánkovi přišla domů mrtvola, kterou řádně nerozemlel, vzbudila ho brozným vytím, vytáhla ho za vlasy z postele, praštila s ním o zem a nakázala mu, aby ji šel na louku rozptylu sesbírat a znovu ji přemlel, že nebyla rozemletá pořádně a z toho ji bolí hlava i všechny oudy. A pan Pánek musel vstát, černou nocí šel do černé tmy, přelézt musel černou zeď od černého hřbitova, šel do černé kaple pro černou lopatu, sesbíral černou mrtvolu, nasypal ji znovu do černého míny a do rána dělal Černého mlynáře. Mrtvola byla spokojená, ale pana Pánka z toho bolela hlava a všechny oudy. A proto se ve škole učte počty. A pamatujte si, že tohle je pohádka pro tetu Stárkovou a až ji potkáte, tak ona vám dopoví konec.

207

Egon Bondy

KOHOUTKOVÍ A SLEPIČKY - aneb PITÍ PRO MAGORA

U jedné obory žili kohoutek a slepička. Kohoutek pořád poskakoval a vyskakoval a proto si říkal Magor. Jednou šli kohoutek a slepička do obory na pivo. Pili mnoho piva a nakonec Magor viděl ještě jedno pivo, nedal ho slepičce a vypil ho sám jako Radecký. Vypil ho a zaklepal nožičkami. Slepička se podívala a povídala:

Ediční poznámka

Vážený čtenáři, knížka, kterou jste právě dočetl, dostala své jméno po dětské písničce Karla Soukupa "Čert má kopyto" a vychází v edici JUST -- ještě umíme sami tvořit, řadě A. Jde o sborník básniček a pohádek dvaceti autorů, mezi nimiž najdete jména známá (Egon Bondy, I. M. Jirous, Jaroslav Hutka, Vlasta Třešňák), ale i jména v českém komizdatu úplně nová. Úroveň prací je nevyrovnaná, tak jako jsou různé i zkušenosti a záměry autorů. To posoudit však přenecháme literárním kritikům. Naším přáním bylo udělat vám stejnou radost, jakou přinesla práce s pohádkami nám.

Básně a pohádky I. M. Jirouse byly napsány ve vězení v letech 1982 - 85, autor je psal v dopisech pro své dcery Františku a Martu; právě tak vznikla i pohádka uvězněného Jiřího Wolfa pro Věrku Novotnou. Pohádky Jaroslava Hutky byly vybrány z nedokončeného rukopisu o dobrodružstvích chlapce Jenseptala na cestě do světa. Pět pohádek Egona Bondyho (Strašidylka, Zakletý školník, Anglická jezerní panna, Podmořská kočka v Ječné ulici a O kohoutkovi a slepičce) pochází z knihy Pravdivé příšerné příběhy pro Lopatkovice holky od Egona Bondyho na Tři krále 1976 (Popelnice 1979), ostatní dvě jsou původní. Pracháček Olinky Stankovičové je rukopis z r. 1974 (cca 120 stran), ze kterého jsme uvedli dvě kapitoly. Třešňákovy vyprávění o Atlasovi je 17. kapitolou knihy "...a ostružinou pobíd koně" (rukopis 1970, později edičně) a konečně pohádka Luboše Vydrý Jak krásná Mařka napálila vodníka Mihala vyšla v Novém životě, 1986, č. 8. Hra Marcely Stárkové Mikulášská pohádka byla napsána a také hrána k příležitosti oslavy svátku sv. Mikuláše v Mastířovicích v r. 1982. Ostatní pohádky tohoto sborníku byly buď napsány přímo pro něj, anebo pocházejí ze soukromých písemností autorů (byly původně psány pro jejich děti, ženy či přátele).

Upouštíme od zamýšlené poznámky o autorech, protože někteří si nepřejí být jmenováni (zde jsou uvedeni pod pseudonymy), nebo jméno sice uvedli, ale ke svým pohádkám ani k této knížce se nehlásí. Většina dalších autorů, i jejich data, je známa z jiných publikací.

Jana Veselá

Vychází

v edici JUST - ještě umíme sami tvořit

řada A

redakce

výtvarný redaktor Ilustrátorikus

Praha, prosinec 1936

